

การนำเสนอผลงานวิจัยโปสเตอร์ (Poster Presentation)

กลยุทธ์การแก้ปัญหาทางการศึกษา

Problem Solving Strategies in Education

ดวงพร อุณจิตต์(Duangporn Oonjitt)* เฉลิมชัย สุขจิตต์(Chalermchai Sukchitt)

ณัฐ รัตนศิรินิชกุล(Nat Rattanasirinichakun)

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

*Corresponding author. E-mail: maildaung@gmail.com

บทคัดย่อ

ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนหรือการปฏิบัติงานนับว่าเป็นปัญหาที่ครูทุกคนต้องเผชิญ และหาวิธีการจัดปัญหาอยู่เสมอ บทความนี้ได้นำเสนอวิธีการเพื่อช่วยให้ครูมีแนวทางแก้ไขปัญหาย่อยอย่างเป็นระบบ ซึ่งทำเป็นกลยุทธ์เพื่อการแก้ไขปัญหา ประกอบด้วย 8 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสำรวจภาระงานตามเกณฑ์สมรรถนะการปฏิบัติงานและเกณฑ์มาตรฐานตำแหน่ง 2) การระบุและจัดลำดับความสำคัญของภาระงานที่ไม่สามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์สมรรถนะการปฏิบัติงานและเกณฑ์มาตรฐานตำแหน่ง 3) การวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุของปัญหา ผลกระทบที่เกิดจากสาเหตุของปัญหา 4) การค้นคว้าแนวทางการแก้ไขปัญหามาจากแหล่งข้อมูลต่างๆ 5) การกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหแต่ละประเด็น 6) การประเมินความเป็นไปได้ในการนำแต่ละทางเลือกไปปฏิบัติจริง 7) การสรุปและกำหนดแนวทางที่จะนำไปใช้แก้ไขปัญหแต่ละประเด็น และ 8) การจัดทำกิจกรรม/งาน/โครงการ สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำกลยุทธ์การแก้ปัญหาทางการศึกษาไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) ระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงาน 2) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความเข้าใจเกี่ยวกับ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 3) เครือข่ายครูและ 4) หน่วยงานภายนอกสถานศึกษา

คำสำคัญ: กลยุทธ์การแก้ปัญหา, การศึกษา

Abstract

All teachers encounter problems with their teaching and more generally with their work and thus need to find solutions to these; this article therefore presents a method for teachers to systematically do so. The problem-solving strategies outlined here involve eight steps: (1) ascertaining work duties according to performance criteria and the standards of the position; (2) specifying and arranging in order of the importance any work duties which have not been performed in line with the performance criteria and the standards of the position; (3) analyzing the problems,

their causes and their impacts; (4) finding ways to solve the problems; (5) specifying the choices available for solving the problems; (6) evaluating the possibilities for implementing each solution; (7) summarizing and determining the guidelines to be used as a solution/solutions; and (8) implementing appropriate activities, work or projects. Four factors influence the degree of success met in applying this strategy to solving problems in educational settings: (1) the system for storing information related to teachers' performance; (2) leadership by educational executives and their understanding of the use of professional learning communities; (3) teachers' networks; and (4) other organizations outside the particular educational institute.

Keywords: Problem Solving Strategies, Education

1. บทนำ

การให้ความสำคัญกับการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน ตามยุทธศาสตร์ที่ 3 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2560 – 2579 (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561: 8) ทำให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา โดยการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559: 65) โดยมีเป้าหมายให้การจัดการศึกษาเป็นการศึกษา 4.0: ผู้เรียนสร้างนวัตกรรมได้ ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: ออนไลน์) แต่จากปัญหาทางการศึกษาของประเทศไทย ที่พลเอกดาวพงษ์ รัตนสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ดำรงตำแหน่ง สิงหาคม พ.ศ. 2558 – ธันวาคม พ.ศ. 2559) ได้นำเสนอจำนวน 31 ปัญหา (2558: ออนไลน์) พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนหรือการปฏิบัติงานที่ครูกำลังประสบอยู่ในปัจจุบัน คือ เด็กเครียด เด็กไม่มีความสุขกับการเรียน เด็กเรียนเยอะ มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ ขาดระเบียบวินัย การเรียนภาษาอังกฤษขาดมาตรฐาน กระบวนการเรียนรู้ไม่พัฒนาทักษะเด็ก และเนื้อหาไม่สอดคล้องกับบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลง นอกจากนี้การจัดการศึกษาของประเทศไทยปัจจุบันได้กระจายไปทั่วประเทศ ซึ่งย่อมมีความแตกต่างกันตามบริบทของแต่ละแห่ง ดังนั้นหากครูผู้สอนซึ่งถือว่าเป็นบุคคลสำคัญที่จะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดศักยภาพตามที่นโยบายทุกระดับกำหนด ไม่ทราบถึงสภาพปัญหาที่แท้จริงด้านการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานของตนแล้วก็ย่อมไม่สามารถหาแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งย่อมส่งผลให้ผู้เรียนไม่เกิดศักยภาพตามที่นโยบายทุกระดับกำหนดไว้ได้

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาและผลเสียที่จะเกิดขึ้น จึงได้พัฒนากลยุทธ์การแก้ปัญหาทางการศึกษา ซึ่งอาจ

สามารถนำไปใช้แก้ไขปัญหาทางการศึกษาของผู้เกี่ยวข้องได้ โดยจะทำให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ ได้
แนวทางการแก้ปัญหาทางการศึกษาที่ถูกต้องและเหมาะสม สามารถนำไปใช้แก้ไข คลี่คลายปัญหาใน
ภาระหน้าที่ ให้เกิดความสำเร็จ ตลอดจนกระตุ้นให้ครูมีกำลังใจในการทำงานมากยิ่งขึ้น เพราะผลลัพธ์
ที่ได้ เกิดประโยชน์ทั้งต่อนักเรียนและต่อตัวครู วิธีการดังกล่าวจะเป็นพลังขับเคลื่อนให้การดำเนินการ
จัดการศึกษาเป็นวิถีแห่งประสิทธิภาพของการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ซึ่งเป็นกำลังสำคัญที่จะนำพา
ประเทศสู่ความก้าวหน้าท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันในบริบทของสังคมไร้พรมแดนอีก
ด้วย

2. แนวคิดพื้นฐานของกลยุทธ์การแก้ปัญหา

กลยุทธ์การแก้ปัญหาเป็นคุณลักษณะหนึ่งที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 โดยครูจะต้องมีความ
เข้าใจในการพิจารณาปัญหาย่างถูกต้องและชัดเจน (ไพฑูริย์ สินลารัตน์ และคณะ, 2558: 124) และ
ใช้กระบวนการนำไปสู่การคลี่คลายปัญหาซึ่งมีวิธีการที่หลากหลาย เริ่มตั้งแต่การนิยามปัญหาและ
วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา ซึ่งจะทำให้เห็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่มาของปัญหาชัดเจนมากยิ่งขึ้น

แนวคิดการแก้ไขปัญหาทางการศึกษาครั้งนี้ มีพื้นฐานมาจากกรอบแนวคิด 3 เรื่องที่สำคัญ
ได้แก่ 1) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development) 2) ชุมชนแห่งการเรียนรู้
ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) และ 3) การวิเคราะห์ SWOT (SWOT
Analysis) เพื่อพัฒนาเป็นกลยุทธ์การแก้ไขปัญหาทางการศึกษา

2.1 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development) เป็นแนวคิดการ
พัฒนาบุคคล โดยกระบวนการพัฒนาและส่งเสริมให้บุคคลมีความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจ มี
ทักษะในการปฏิบัติงาน ตลอดจนมีทัศนคติและพฤติกรรมที่ดีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานที่ดี
ขึ้นทั้งในปัจจุบันและอนาคต นอกจากนี้การพัฒนาทรัพยากรบุคคลเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่าง
บุคคลในองค์กร (Kazlauskaite R. and Buciuniene H., 2008) การพัฒนาทรัพยากรบุคคลมี
เป้าหมายที่สำคัญคือการพัฒนาขีดความสามารถ (Competency) ของบุคคลและการพัฒนาองค์การ
(Organization Development) ปัจจุบันการบริหารทรัพยากรบุคคลมีลักษณะเป็นการออกแบบ
ระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลบนฐานงาน (Job Based HRM) และการออกแบบฐานสมรรถนะ
(Competency Based) ซึ่งทั้งสองระบบยังคงมีการใช้แบบผสมผสานเพื่อช่วยให้มีการพัฒนาระบบ
บริหารทรัพยากรบุคคลเป็นไปอย่างต่อเนื่อง (เลิศชัย สุธรรมานนท์, 2560: 42)

ดังนั้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยการฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่พัฒนาขีดความสามารถ
ของแต่ละบุคคล กลุ่มและองค์กรเพื่อให้เกิดความเหมาะสมในหน้าที่ปัจจุบันและเตรียมความพร้อมใน
อนาคต นอกจากนี้การฝึกอบรมยังเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลเพื่อนำไป
ประยุกต์ใช้กับการทำงาน (Lynton and Pareek, 1990) ทั้งนี้กิจกรรมการฝึกอบรมจะต้องมีการ

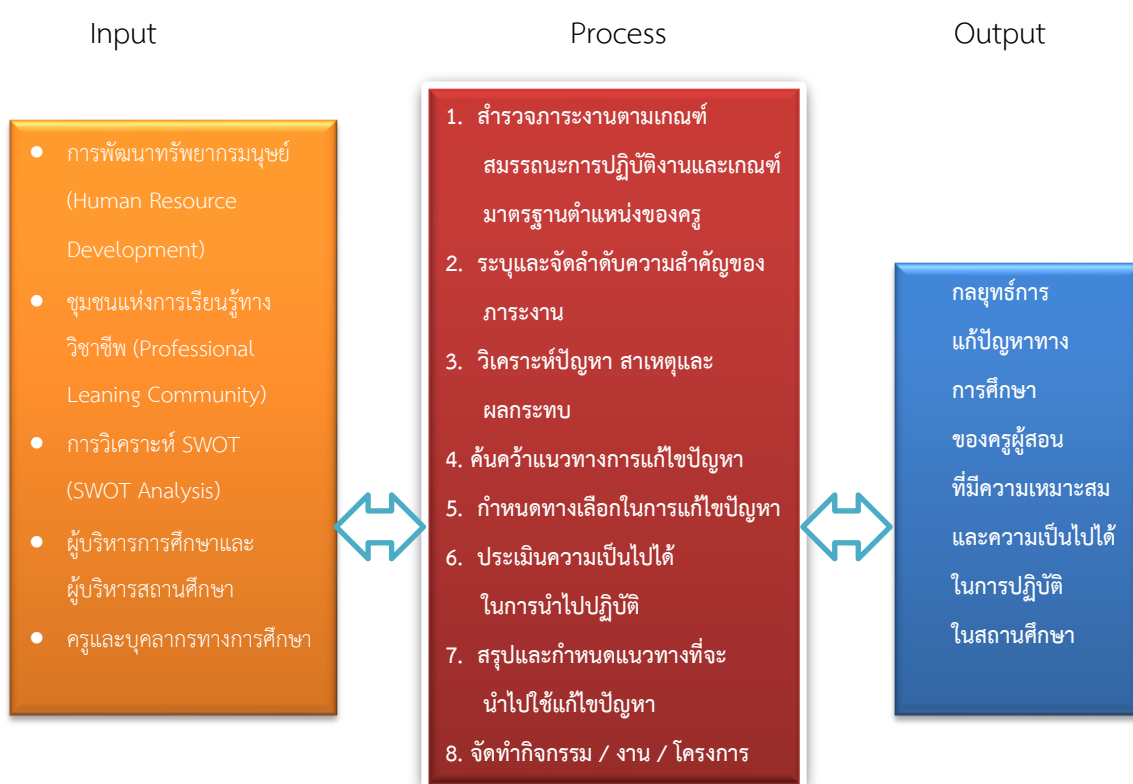
วิเคราะห์ระดับบุคคลที่ต้องเชื่อมโยงกับการวิเคราะห์องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ เชื่อมโยงนโยบายของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้การพัฒนาขีดความสามารถของบุคคลสอดคล้องกับทิศทางของรัฐบาลหรือความต้องการประเทศ

2.2 ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) หรือ PLC เป็นเครื่องมือช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การมีส่วนร่วมร่วมแรงร่วมใจ การมีภาวะผู้นำร่วม มีความเป็นกัลยาณมิตร มีการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรม ซึ่งนำไปสู่การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ซึ่ง ชัยวัฒน์ แก้วบัวทอง (โครงการประเมินและพัฒนาสู่ความเป็นเลิศทางคณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์, 2560: ออนไลน์) กล่าวว่า PLC เป็นกระบวนการพัฒนาที่ครูสามารถกระทำได้ทันที เพราะยึดห้องเรียนเป็นพื้นที่ดำเนินการ ใช้ปัญหาของนักเรียนเป็นตัวตั้งในการทำงานของครู โดยครูร่วมกันทำแผนการสอน ร่วมกันสังเกตการสอน ร่วมกันนิพากษ์และกระทำซ้ำๆ จนเกิดนวัตกรรมการเรียนรู้ เมื่อมีนวัตกรรมเกิดขึ้นจึงเชื่อได้ว่านักเรียนได้รับการแก้ปัญหาและได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างตรงประเด็น นอกจากนี้ นราพร จันทร์โอชา (โครงการประเมินและพัฒนาสู่ความเป็นเลิศทางคณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์, 2560: ออนไลน์) ได้กล่าวว่า ครูสามารถนำกระบวนการ PLC มาใช้เพื่อศึกษาเรื่องที่ตนเองสนใจหรือเพื่อศึกษาหาทางแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ตนเองพบหรือเพื่อสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับบริบทของตนได้ เมื่อผู้บริหารการศึกษา ครู และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าใจเรื่อง PLC นี้ อย่างชัดเจน PLC ก็จะกลายเป็นวัฒนธรรมองค์กร เป็นเครื่องมือในการพัฒนาครู และบุคลากรทุกฝ่ายอย่างยั่งยืน การพัฒนาครูด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพจะทำให้ครูมีความมั่นใจในการทำงานมากขึ้น ทำให้เกิดการพัฒนาทั้งผู้บริหาร ครูอาวุโส ครูผู้สอนและนักเรียน ครูทุกคนพอใจและมีพัฒนาการในการสอนดีขึ้นตามลำดับ (ลัดดา ภูเกียรติ, 2558)

2.3 การวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) คือ การวิเคราะห์เกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคามเพื่อประเมินสถานการณ์ของตนเองและองค์กร (เอกชัย บุญยาธิฐาน, 2553: 170) ซึ่งในบทความนี้ใช้เทคนิค SWOT เน้นให้ครูประเมินตนเอง โดยการวิเคราะห์จุดแข็ง (Strengths) จะแสดงสภาพจุดเด่นของตนเอง เช่น ด้านความสามารถทางการปฏิบัติงานที่มีความสอดคล้องกับหลักการสมรรถนะและมาตรฐานตำแหน่งครู, การวิเคราะห์จุดอ่อน (Weaknesses) คือ การแสดงสภาพความสามารถทางการปฏิบัติงานที่ยังอาจไม่สอดคล้องกับหลักการสมรรถนะและมาตรฐานตำแหน่งครู ซึ่งทำให้จะต้องมีการปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดีขึ้น, การวิเคราะห์โอกาส (Opportunities) ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนโยบายหรือการสนับสนุนส่งเสริมจากต้นสังกัดเพื่อช่วยให้ครูมีโอกาสพัฒนานตนเองหรือเลื่อนตำแหน่ง และการวิเคราะห์ภาวะคุกคาม (Threats) ในเรื่องเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติงานซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานปัจจุบันของครู ประโยชน์การวิเคราะห์ด้วยเทคนิค SWOT ช่วยทำให้ครูสามารถประเมินสถานการณ์ของตนเองได้

อย่างชัดเจน เมื่อครูได้ข้อเท็จจริงว่าเรื่องใดเป็นจุดแข็งก็จะสามารถวางแผนกำหนดวิธีการเพื่อให้เกิดความสำเร็จได้ง่ายขึ้น ในขณะที่เรื่องใดที่เป็นจุดอ่อนก็จะสามารถวางแผนกำหนดวิธีการแก้ไขหรือปรับปรุงให้ดีขึ้นได้เช่นกัน

กรอบแนวคิดพื้นฐานข้างต้นเมื่อเชื่อมโยงกับสมรรถนะการปฏิบัติและมาตรฐานตำแหน่งครู จะช่วยให้ครูสามารถวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุ สามารถเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาก็ถูกต้องเหมาะสมและมีความสอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินผลที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ตำแหน่งครู ดังแผนภาพที่ 1 แนวคิดการพัฒนากลยุทธ์การแก้ปัญหาทางการศึกษา ต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 แนวคิดการพัฒนากลยุทธ์การแก้ปัญหาทางการศึกษา

(A Concept of Development of Problem-solving Strategy in Education)

3. กลยุทธ์การแก้ปัญหาทางการศึกษา มีขั้นตอนในการปฏิบัติ 8 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจภาระงานตามเกณฑ์สมรรถนะการปฏิบัติงานและเกณฑ์มาตรฐานตำแหน่งของครู ประกอบด้วย 1) สมรรถนะการปฏิบัติ 2) มาตรฐานตำแหน่งของครู 3) เกณฑ์การ

ประเมินผลที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ตำแหน่งครู (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553: 26-38) ดังนี้

1) สมรรถนะการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย 2 สมรรถนะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) ได้แก่

1.1) สมรรถนะหลัก (Core Competency) ประกอบด้วย 5 สมรรถนะ ได้แก่ (1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน (2) การบริการที่ดี (3) การพัฒนาตนเอง (4) การทำงานเป็นทีม และ (5) จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู ดังนี้

สมรรถนะที่ 1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน (Working Achievement Motivation) หมายถึง ความมุ่งมั่นในการ ปฏิบัติงานในหน้าที่ให้มีคุณภาพ ถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยมีการวางแผน กำหนดเป้าหมาย ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน และปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพและผลงานอย่างต่อเนื่อง

สมรรถนะที่ 2 การบริการที่ดี (Service Mind) หมายถึง ความตั้งใจและความเต็มใจในการให้บริการและการปรับปรุงระบบ บริการให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ

สมรรถนะที่ 3 การพัฒนาตนเอง (Self- Development) หมายถึง การศึกษาค้นคว้า หาความรู้ ติดตามและแลกเปลี่ยน เรียนรู้องค์ความรู้ใหม่ทางวิชาการและวิชาชีพ มีการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรม เพื่อพัฒนาตนเอง และพัฒนางาน

สมรรถนะที่ 3 การพัฒนาตนเอง (Self- Development) หมายถึง การศึกษาค้นคว้า หาความรู้ ติดตามและแลกเปลี่ยน เรียนรู้องค์ความรู้ใหม่ๆ ทางวิชาการและวิชาชีพ มีการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรม เพื่อพัฒนาตนเอง และพัฒนางาน

สมรรถนะที่ 4 การทำงานเป็นทีม (Team Work) หมายถึง การให้ความร่วมมือช่วยเหลือ สนับสนุนเสริมแรงให้กำลังใจแก่เพื่อนร่วมงาน การปรับตัวเข้ากับผู้อื่นหรือทีมงาน แสดงบทบาทการเป็นผู้นำหรือผู้ตามได้อย่างเหมาะสมในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อสร้างและดำรงสัมพันธภาพ ของสมาชิก ตลอดจนเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

สมรรถนะที่ 5 จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู (Teacher's Ethics and Integrity) หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนถูกต้อง ตามหลักคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน และสังคม เพื่อสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครู

1.2) สมรรถนะประจำสายการสอน (Functional Competency) ประกอบด้วย 6 สมรรถนะ ได้แก่ (1) การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ (2) การพัฒนาผู้เรียน (3) การบริหารจัดการชั้นเรียน (4) การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน (5) ภาวะผู้นำครู และ (6) การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

สมรรถนะที่ 1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ (Curriculum and Learning Management) หมายถึง ความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้อย่างสอดคล้องและเป็นระบบ จัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี และการวัด ประเมินผล การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน อย่างมีประสิทธิภาพและ เกิดประสิทธิผลสูงสุด

สมรรถนะที่ 2 การพัฒนาผู้เรียน (Student Development) หมายถึง ความสามารถในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม การพัฒนาทักษะชีวิต สุขภาพกาย และสุขภาพจิต ความเป็นประชาธิปไตย ความภูมิใจในความเป็นไทย การจัดระบบดูแล ช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณภาพ

สมรรถนะที่ 3 การบริหารจัดการชั้นเรียน (Classroom Management) หมายถึง การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา การกำกับดูแลชั้นเรียนรายชั้น/รายวิชา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุข และความปลอดภัย ของผู้เรียน

สมรรถนะที่ 4 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน (Analysis & Synthesis & Classroom Research) หมายถึง ความสามารถในการทำความเข้าใจ แยกประเด็น เป็นส่วนย่อย รวบรวม ประมวลหาข้อสรุปอย่างมีระบบ และนำไปใช้ในการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งสามารถวิเคราะห์องค์การหรืองานในภาพรวมและดำเนินการแก้ปัญหา เพื่อพัฒนางานอย่าง เป็นระบบ

สมรรถนะที่ 5 ภาวะผู้นำครู (Teacher Leadership) หมายถึง คุณลักษณะและ พฤติกรรมของครูแสดงถึงความเกี่ยวข้อง สัมพันธ์ส่วนบุคคล และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและ กันทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนโดยปราศจากการใช้อิทธิพล ของผู้บริหารสถานศึกษา ก่อให้เกิด พลังแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ

สมรรถนะที่ 6 การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการ เรียนรู้ (Relationship & Collaborative – Building for Learning Management) หมายถึง การ ประสานความร่วมมือ สร้างความสัมพันธ์ที่ดี และเครือข่ายกับผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรอื่นๆ ทั้ง ภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนส่งเสริม การจัดการเรียนรู้

2) มาตรฐานตำแหน่งของครู ประกอบด้วย 4 ด้าน ตามหนังสือ ก.ค.ศ. ที่ ศร 0206.4 ว/20 ลงวันที่ 5 กรกฎาคม 2560 ได้แก่ (1) ด้านการจัดการเรียนการสอน (2) ด้านการบริหารจัดการชั้น เรียน (3) ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ และ(4) วินัย คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณ วิชาชีพ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2560) โดยมีลักษณะงานที่ปฏิบัติ ดังนี้

(1) ด้านการจัดการเรียนการสอน

(1.1) นำผลการวิเคราะห์หลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้ มาใช้ในการจัดทำรายวิชาและออกแบบหน่วยการเรียนรู้

(1.2) ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะประจำวิชา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะที่สำคัญ ตามหลักสูตร

(1.3) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และส่งเสริมการเรียนรู้ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

(1.4) เลือกและใช้สื่อ เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้

(1.5) วัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสม และสอดคล้องกับตัวชี้วัดและจุดประสงค์การเรียนรู้

(2) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน

(2.1) จัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ กระบวนการคิด ทักษะชีวิต และพัฒนาผู้เรียน

(2.2) ดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน โดยมีการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน

(2.3) อบรมปณิธานให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และค่านิยมที่ดีงาม

(3) ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ

การพัฒนาตนเองเพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ ด้วยวิธีการต่างๆ อย่างเหมาะสมและมีส่วนร่วมในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

(4) วินัย คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ

มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีจิตสำนึกความรับผิดชอบในวิชาชีพครู และมีจรรยาบรรณของวิชาชีพ

3) เกณฑ์การประเมินผลที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ตำแหน่งครู ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งประเมินผลจากการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานตำแหน่งของครู ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ 0206.4/ ว.21 ลงวันที่ 5 กรกฎาคม 2560 และหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ศธ 0206.7/ว 22 ลงวันที่ 5 กรกฎาคม 2560 (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

โดยขั้นตอนนี้ครูแต่ละบุคคลจะทำการประเมินผลการปฏิบัติงานและปฏิบัติงานของตนเอง ตรวจสอบจากเอกสาร หลักฐานการปฏิบัติงาน แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้นทำ

การบันทึกผลการประเมินลงในแบบประเมินภาระงานตามเกณฑ์สมรรถนะการปฏิบัติงานและเกณฑ์มาตรฐานตำแหน่งของครู

ขั้นตอนที่ 2 การระบุและจัดลำดับความสำคัญของภาระงานที่ไม่สามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์สมรรถนะการปฏิบัติงานและเกณฑ์มาตรฐานตำแหน่ง โดยครูทำการพิจารณาจัดลำดับความสำคัญของภาระงานที่ไม่สามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด จากข้อที่ได้รับการประเมินผลการปฏิบัติในระดับน้อยไปหาผลการประเมินระดับมาก บันทึกหมายเลขลำดับความสำคัญลงในช่องที่กำหนดให้ในแบบประเมินภาระงานตามเกณฑ์สมรรถนะการปฏิบัติงานและเกณฑ์มาตรฐานตำแหน่งของครู

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุของปัญหา ผลกระทบที่เกิดจากสาเหตุของปัญหา โดยนำภาระงานจากการประเมินผลการปฏิบัติในระดับน้อย ไปทำการตรวจสอบกับเอกสารและหลักฐานการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง จากนั้นทำการบันทึกข้อค้นพบลงในแบบบันทึกผลการวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุของปัญหา ผลกระทบที่เกิดจากสาเหตุของปัญหา

ขั้นตอนที่ 4 การค้นคว้าแนวทางการแก้ไขปัญหาจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ และนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของครูที่ประสบปัญหาในประเด็นเดียวกัน ในลักษณะของการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) จากนั้นทำการบันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกข้อมูลแนวทางการแก้ไขปัญหา

ขั้นตอนที่ 5 การกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหแต่ละประเด็น โดยครูแต่ละบุคคลนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 4 ไปประกอบการพิจารณากำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหแต่ละประเด็นของตนเอง จากนั้นทำการบันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกข้อมูลทางเลือกในการแก้ไขปัญหา

ขั้นตอนที่ 6 การประเมินความเป็นไปได้ในการนำแต่ละทางเลือกไปปฏิบัติจริง โดยครูแต่ละบุคคลทำการประเมินความเป็นไปได้ว่าแต่ละทางเลือกสอดคล้องของบริบท ด้านนโยบาย แผนและเป้าหมายของหน่วยงาน ปัจจัย ทรัพยากร และเทคโนโลยีที่ต้องใช้ในการดำเนินการ รวมทั้งสมรรถนะของตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้สามารถนำทางเลือกนั้นไปปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้จริง บันทึกข้อมูลลงในแบบการประเมินความเป็นไปได้ในการนำแต่ละทางเลือกไปปฏิบัติ (ฉบับร่างที่ 1) ที่กำหนดให้ ต่อจากนั้นนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับครูที่ประสบปัญหาในประเด็นเดียวกัน ในลักษณะของการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) ครูแต่ละคนบันทึกข้อมูลที่จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ลงในแบบการประเมินความเป็นไปได้ในการนำแต่ละทางเลือกไปปฏิบัติ (ฉบับร่างที่ 2)

ขั้นตอนที่ 7 การสรุปและกำหนดแนวทางที่จะนำไปใช้แก้ไขปัญหแต่ละประเด็น ครูแต่ละคนนำแบบการประเมินความเป็นไปได้ในการนำแต่ละทางเลือกไปปฏิบัติ ฉบับร่างที่ 1 และ ฉบับร่างที่ 2 มาพิจารณาความเป็นไปได้ในการนำไปสู่การปฏิบัติของตนเอง จากนั้นทำการสรุปและกำหนด

แนวทางที่จะนำไปใช้แก้ไขปัญหแต่ละประเด็น ฉบับสมบูรณ์ โดยทำการบันทึกข้อมูลลงในแบบสรุป และกำหนดแนวทางที่จะนำไปใช้แก้ไขปัญหแต่ละประเด็น

ขั้นตอนที่ 8 การจัดทำกิจกรรม/งาน/โครงการ ครูแต่ละบุคคลนำข้อมูลจากแบบสรุปและ กำหนดแนวทางที่จะนำไปใช้แก้ไขปัญหแต่ละประเด็น ตามขั้นตอนที่ 7 ไปพิจารณาจัดทำเป็น กิจกรรม / งาน / โครงการ และนำเสนอขอความเห็นชอบต่อผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อดำเนินการต่อไป

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำกลยุทธ์การแก้ปัญหาทางการศึกษาไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา

จากการติดตามผลหลังการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการใช้กลยุทธ์การแก้ปัญหาทางการศึกษา 8 ขั้นตอนของครู จำนวน 405 คน จาก 9 เขตพื้นที่การศึกษาในภาคเหนือของประเทศไทย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำกลยุทธ์การแก้ปัญหาทางการศึกษาไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ประกอบด้วย

4.1 ระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของครู เพราะทำให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องสามารถทำการสำรวจภาระงาน วิเคราะห์ปัญหา สาเหตุของปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากสาเหตุของปัญหาได้อย่างถูกต้อง ตรงกับความเป็นจริง ซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องตรงประเด็น

4.2 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำและมีความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการ Professional Learning Community เนื่องจากผู้บริหารมีพลังอำนาจต่อการปฏิบัติงานของครู และมีหน้าที่สำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จ ดังนั้นความร่วมมือกันระหว่างผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา บนพื้นฐานความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร ภายใต้การมีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และพันธกิจร่วมกัน รวมทั้งการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของคณะครูโดยมีผู้บริหารเป็นผู้สนับสนุน ย่อมจะนำไปสู่การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ

4.3 เครือข่ายครู เป็นเครือข่ายเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะนำไปสู่นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ เพราะกิจกรรม Professional Learning Community ครูที่มีประสบการณ์การแก้ปัญหาให้ประสบความสำเร็จสามารถนำเสนอปัญหาและแนวทางแก้ไขของตนเองได้อย่างชัดเจน ทำให้ครูที่ยังไม่มีประสบการณ์เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสามารถนำวิธีการดังกล่าวไปทดลองใช้เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนของตนเองได้

4.4 หน่วยงานภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ หน่วยงานต้นสังกัด (เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา) มีส่วนสำคัญในการช่วยเหลือ

สนับสนุน ด้านทรัพยากร ด้านการนิเทศก์ และการดำเนินกิจกรรม/งาน/โครงการของสถานศึกษา อีกหน่วยงานหนึ่งคือ มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้หรือแหล่งวิทยาการทางวิชาการ สามารถช่วยให้ครูได้รับการพัฒนาด้านวิทยาการที่ทันสมัยอยู่เสมอ

5. สรุป

กล่าวสรุปได้ว่า กลยุทธ์การแก้ปัญหาทางการศึกษาเป็นเครื่องมือช่วยให้ครูผู้สอนที่กำลังประสบปัญหาในการปฏิบัติงานของตนเอง สามารถได้แนวทางการแก้ไขปัญหาที่ตรงประเด็น เพราะการประเมินจุดแข็งจุดอ่อนของตนเองอย่างชัดเจน การจัดลำดับภาระงานที่ไม่สามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์สมรรถนะการปฏิบัติงานและเกณฑ์มาตรฐานตำแหน่ง รวมทั้งการวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบที่เกิดจากปัญหา โดยเชื่อมโยงกับบริบทของสถานศึกษา ผ่านกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จะนำไปสู่แนวทางหรือวิธีการแก้ไขอย่างเป็นระบบ และสามารถนำไปจัดทำเป็นกิจกรรม/งาน/โครงการ ที่มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติในสถานศึกษา ทั้งนี้หน่วยงานต้นสังกัดและผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุนให้ครูปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จ สถานศึกษามีระบบฐานข้อมูลที่ช่วยในการกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องตรงประเด็น และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่องด้วยกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างสรรค์นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของตนเองอย่างยั่งยืนต่อไป

รายการอ้างอิง

- คณะครุศาสตร์. (2560). รายงานการอบรมเชิงปฏิบัติการ “กลยุทธ์การแก้ปัญหาทางการศึกษา”
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
- โครงการประเมินและพัฒนาศักยภาพความเป็นเลิศทางคณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์. (2560). ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ Professional Learning Community (PLC). Retrieved from <http://www.edtex-expo.com/wp-content/uploads/2017/05/Public-Learning-Commu-.pdf>
- ดาวพงษ์ รัตนสุวรรณ. (2558). การบรรยายเรื่อง การผลิตครูเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้สู่อนาคต
การศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ. แหล่งที่มา
<http://www.moe.go.th/moe/upload/news20/FileUpload/46009-8402.pdf>
- พสุ เดชะรินทร์. (2546). กลยุทธ์ใหม่ในการจัดการ (Retooling the New Strategy).
กรุงเทพมหานคร: ฮาซัน พรินติ้ง.

- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2558). **ศาสตร์การคิด: รวมบทความเรื่องการคิดและการสอนคิด**.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ลัดดา ภูเกียรติ. (2558). **สร้างครูมืออาชีพไม่ยากอย่างที่คิด Training Professional Teacher. Not That Difficult**. วารสารครูศาสตร์. ปีที่ 43(3). กรกฎาคม-กันยายน หน้า 124-128.
- เลิศชัย สุธรรมานนท์. (2560). **กลยุทธ์การบริหารทรัพยากรมนุษย์เพื่อองค์กรยั่งยืน**.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วารินทร์ พรหมคุณ. (2017). **รายงานพิเศษ: คู่มือพัฒนาครูหัวละ 10,000 เพื่อใคร?** หนังสือพิมพ์
สยามรัฐ เผยแพร่ 23 กรกฎาคม 2017 Retrieved from
<https://www.siamrath.co.th/n/20092>
- สุมิตร สุวรรณ และคณะ. (2015). **การสร้างเครือข่ายความร่วมมือพหุภาคีเพื่อการพัฒนาคุณภาพ
การศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดนครปฐม**. คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน นครปฐม. วารสารครูศาสตร์ ปีที่ 45 ฉบับที่
1 (มกราคม-มีนาคม 2560). หน้า 282-298.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). **คู่มือการประเมินสมรรถนะครู**. แหล่งที่มา
www.obec.go.th/
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพัฒนาข้าราชการครูและ
บุคลากรทางการศึกษา สายงานการสอน**. หนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ 0206.4/ว 20 ลง
วันที่ 5 กรกฎาคม 2560. Retrieved from [http://www.otepec.go.th/index.php/
notice-law-rule/circularnotice/1892-22-2560](http://www.otepec.go.th/index.php/notice-law-rule/circularnotice/1892-22-2560)
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **เรื่อง การปรับปรุงมาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐาน
วิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาสายงานการสอน**. หนังสือสำนักงาน
ก.ค.ศ. ที่ ศธ 0206.3/ว 21 ลงวันที่ 5 กรกฎาคม 2560 Retrieved from
<http://www.otepec.go.th/index.php/notice-law-rule/circularnotice/1890-20-2560>
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและ
บุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครู มีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะ**. หนังสือสำนักงาน
ก.ค.ศ. ที่ ศธ 0206.7/ว 22 ลงวันที่ 5 กรกฎาคม 2560. Retrieved from
<http://www.otepec.go.th/index.php/notice-law-rule/circularnotice/1891-21-2560>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579**. กระทรวง
ศึกษาธิการ. แหล่งที่มา [http://backoffice.onec.go.th/uploaded/Outstand/2017-
EdPlan60-79.pdf](http://backoffice.onec.go.th/uploaded/Outstand/2017-EdPlan60-79.pdf)

- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการการยุติศาสตร์ชาติ. (2561). **ร่างยุทธศาสตร์ชาติ ฉบับเสนอ
สถานิติบัญญัติแห่งชาติ (มิถุนายน 2561)**. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ. แหล่งที่มา [http://www.nesdb.go.th/download/document/SAC/
NS_DraftplanJune2018F.pdf](http://www.nesdb.go.th/download/document/SAC/NS_DraftplanJune2018F.pdf)
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 – 2564**. สำนักนายกรัฐมนตรี. แหล่งที่มา
http://www.nesdb.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422
- เอกชัย บุญยาภิธาน. (2553). **คู่มือวิเคราะห์ SWOT อย่างมืออาชีพ**. กรุงเทพมหานคร: ปัญญาชน.
- Kazlauskaite R. & Buciuniene H. (2008). **The Role of Human Resources and Their
Management in the Establishment of Sustainable Competitive
Advantage**. Engineering Economics. 5(60).
- Lynton P. & Udai N. P. (1990). **Training for Development**. R.D. Irwin. Homewood.

**การศึกษาและจัดลำดับความสำคัญการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
ที่มีผลคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐานสูงกว่าคะแนนเฉลี่ย
ระดับประเทศสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1**

**Study and prioritize educational management in elementary schools
with higher scores on national basic education tests were higher than
the national average Under the Jurisdiction of the Office of**

Phichit Educational Service Area 1

วิทวัส เณรหล้า(Wittawat Nenlam)^{1*} สุขแก้ว คำสอน(Sukkaew Comesorn)²

กิริติ จันทรมณี(Keerati Juntramanee)³

^{1,2} สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิจิตร

³ โรงเรียนวัดหนองหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

*Corresponding author. E-mail: wittawatman@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาและจัดลำดับความสำคัญการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีผลคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐานสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2558 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้ผลคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของระดับประเทศจำนวน 47 โรงเรียน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเทคนิควิธีการกำหนดน้ำหนักคะแนนรายคู่ (Paired Weighting Procedure) ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามนโยบายของ สพฐ. สถานศึกษามีการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้รูปแบบ DLTV/DLIT สูงสุด 2) ด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนสถานศึกษามีการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สูงสุด และ 3) ด้านการเตรียมความพร้อมในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O - NET) สถานศึกษามีการปฏิบัติเกี่ยวกับการสร้างความเข้าใจเรื่องการสอน O - NET กับนักเรียนและผู้ปกครอง สูงสุด ซึ่งเมื่อทำการจัดลำดับความสำคัญโดยใช้วิธีการกำหนดน้ำหนักคะแนนรายคู่ พบว่า 1) ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามนโยบายของ สพฐ. โรงเรียนนำหลักสูตรแกนกลาง

การศึกษาขั้นพื้นฐานไปพัฒนาและใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน เป็นลำดับที่ 1 2) ด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน โรงเรียนมีการจัดการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) เป็นลำดับที่ 1 และ 3) ด้านการเตรียมความพร้อมในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมีการจัดทำโครงการกิจกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เฉพาะกิจ เป็นลำดับที่ 1

คำสำคัญ: การจัดการศึกษา โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เทคนิควิธีการกำหนดน้ำหนักคะแนนรายคู่

Abstract

This research is to study and prioritize educational management in elementary schools. A small study with a national basic education test score was higher than the national average. The sample was a small primary school under the jurisdiction of the Office of Phichit Primary Education Area 1, with the results of the National Basic Education Testing (O-NET) in academic year 2558 at the sixth grade level. The school's average score was 47. The research instrument was a questionnaire. Statistics used in data analysis were the mean ($\bar{X}$), standard deviation (SD), and Paired Weighting Procedure. The research findings were as follows: 1) The implementation of teaching and learning according to the policy of the Office of the Basic Education Commission. Educational institutions are responsible for the highest quality DLTV / DLIT format. 2) Instructional management in schools. Educational institutions operate on learning management using distance education via satellite (DLTV). And 3) the preparation of the national basic education test (O-NET). Educational institutions are committed to understanding the O-NET exam with students and parents. When ranked using the Paired-Weighting-Procedure method, 1) The implementation of teaching and learning in accordance with the policy of the Office of the Basic Education, the core curriculum for basic education to develop and use it to suit the students is No. 1. 2) Instructional management in schools. The school is managed by Distance Learning via satellite (DLTV), No. 1. And 3) on the preparation of the national basic education test (O-NET). The school had the first level of achievement learning achievement learning program.

Keywords: educational, small primary schools, Paired Weighting Procedure

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่มุ่งพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพมีความสามารถเต็มศักยภาพ มีการพัฒนาที่สมดุลทั้งสติปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ การศึกษาเป็นกระบวนการถ่ายทอดและเรียนรู้ในการที่จะสร้างสรรค์และพัฒนาคนทั้งในแง่ความรู้ ความคิด ตลอดจนคุณธรรมและจริยธรรมเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สามารถสนองตอบทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศชาติ ซึ่งประเทศที่ต้องการความก้าวหน้าต่างให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนโดยอาศัยการศึกษาเป็นเครื่องมือ สำหรับประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาและมีปัญหาเกี่ยวกับกำลังคนที่จะตอบสนองนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมค่อนข้างมาก อันสืบเนื่องมาจากระบบและวิธีการจัดการศึกษาที่ไม่สามารถสร้างและกระจายโอกาส รวมทั้งคุณภาพการศึกษาได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทิศทางการเปลี่ยนแปลงไปสู่ยุคอุตสาหกรรมที่ผ่านมาและการก้าวสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ในทศวรรษที่ 21 ดังนั้นระบบการศึกษาของประเทศไทยจึงถูกท้าทายจากแรงผลักดันการเปลี่ยนแปลงทางสังคมค่อนข้างมาก (มนัส ศรีเพ็ญ, 2558 : ออนไลน์)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 15 ระบุว่าจัดการศึกษามี 3 รูปแบบที่สามารถให้บริการแก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้อย่างทั่วถึง คือ การศึกษาในระบบที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการจัดการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดผลและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน ส่วนการศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดผลและประเมินผล โดยเนื้อหาสาระของหลักสูตรต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม และการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่นๆ

จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O – NET) ปีการศึกษา 2558 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีการสอบรายวิชาพื้นฐานทั้งสิ้น 5 วิชา คือ ภาษาไทย สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ โดยผลคะแนนรวมเฉลี่ยระดับประเทศอยู่ที่ร้อยละ 44.98 สะท้อนให้เห็นว่าการศึกษาของประเทศไทยยังต้องมีการพัฒนาอีกมาก ซึ่งสาเหตุที่ทำให้คะแนนรวมเฉลี่ยระดับประเทศน้อยนั้นมีปัจจัยหลายสาเหตุ เช่น ระดับความยากของข้อสอบ การเห็นความสำคัญของการสอบ สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่นอกเมืองจะมีการแข่งขันทางด้านวิชาการ และมีความกระตือรือร้นความเอาใจใส่ในการเรียนน้อย ส่งผลให้คะแนน O-NET ต่ำเมื่อเทียบกับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ที่อยู่ในเมือง เพราะโรงเรียนเหล่านี้มีการแข่งขันทางด้านวิชาการสูง (เอี่ยมพร หลินเจริญ และคณะ, 2552)

โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่จะประสบปัญหาการขาดแคลนครูและบุคลากรทางการศึกษา ขาดงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ อาคารเรียน อาคารประกอบ เครื่องช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดการศึกษา การกระจายอำนาจ เหล่านี้ก่อให้เกิดปัญหาหรือเกิดวิกฤตคุณภาพเป็นทวีคูณ และ ยังมีการบริหารจัดการแบบเดิม ๆ ในโรงเรียนขนาดเล็กที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของหลักสูตร หรือตอบสนอง ต่อหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ ในปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีโรงเรียนในสังกัด 32,879 แห่งเป็นโรงเรียนที่มีนักเรียน ตั้งแต่ 120 คน ลงมา 10,877 แห่ง ในจำนวนนี้ เป็นโรงเรียนขนาดเล็กมากคือ มีนักเรียน ตั้งแต่ 60 คนลงมา รวม 1,766 แห่ง ซึ่งโรงเรียนเหล่านี้ ส่วนใหญ่ มีปัญหาสำคัญ คือ (สุรเสน ทั้งทอง, 2551)

1. นักเรียนจากโรงเรียนขนาดเล็กมีคุณภาพค่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนขนาดอื่น ๆ อาจเป็นเพราะโรงเรียนขาดความพร้อมทางด้านปัจจัย เช่น มีครูไม่ครบชั้น ขาดแคลนสื่อ และวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน โดยเฉพาะสื่อและเทคโนโลยีที่มีราคาแพง ทั้งนี้เนื่องจากเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณ ส่วนใหญ่ใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการจัดสรร
2. โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ กล่าวคือ มีการลงทุนค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนขนาดใหญ่กว่า เช่น อัตราส่วนครู: นักเรียน ซึ่งตามมาตรฐานต้อง 1: 25 แต่สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก อัตราส่วนครู: นักเรียน เท่ากับ 1: 8 - 11 เท่านั้น
3. อาคารเรียน อาคารประกอบส่วนใหญ่ มีขนาดเล็ก มีห้องเรียนจำกัด สภาพทั่วไปชำรุดทรุดโทรม ก่อให้เกิดอันตรายต่อนักเรียน
4. โรงเรียน ตั้งอยู่ในชุมชนขนาดเล็ก ยังไม่มีศักยภาพ ในการระดมทรัพยากรเพื่อช่วยสนับสนุน สถานศึกษา รวมทั้งชุมชนยังมีความจำเป็นต้องรับการพัฒนา
5. นักเรียนมาจากครอบครัวที่ยากจนขาดแคลน ต้องการการสนับสนุน เพื่อให้ได้รับโอกาสทางการศึกษา และโอกาสมีชีวิตที่ดีต่อไปในอนาคต
6. บางโรงเรียนขาดครูผู้สอน ในบางสาขาวิชา ในบางช่วงชั้น และอยู่ห่างจากแหล่งการเรียนรู้

ปัจจุบันคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้เข้ามาบริหารประเทศ ซึ่งพล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชาได้อาศัยอำนาจตามมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. 2557 ปฏิรูปการศึกษาของไทย โดยมีการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้าน ซึ่งทางด้าน พล.อ.ดาวพงษ์ รัตนสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ มีแนวคิดที่จะแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กให้มีมาตรฐาน โดยให้ไปควบหรือยุบรวมกับโรงเรียนที่อยู่ใกล้เคียงที่มีมาตรฐานและความพร้อมในการจัดการศึกษา “ประเด็นสำคัญของการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก คือต้อง

สร้างความเข้าใจกับผู้ปกครอง ชุมชน ถึงเหตุผลความจำเป็น ว่าต้องการให้เด็กได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยระยะแรกภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จะเริ่มจากโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนต่ำกว่า 20 คนในกลุ่มเป้าหมายจำนวน 421 โรงเรียนที่ต้องเคลื่อนย้ายนักเรียนไปเรียนในโรงเรียนแม่เหล็กก่อนส่วนที่เหลืออีก 406 โรงเรียนจะดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในปีการศึกษา 2561 จากนั้นก็จะมาพิจารณาโรงเรียนที่มีเด็กมากกว่า 20 คนในลำดับต่อไป ทั้งนี้ไม่ว่าโรงเรียนขนาดเล็กจะมีเด็กจำนวนเท่าไรแต่หากยังสามารถบริหารจัดการศึกษาได้ดี ศธ.ก็จะไม่เข้าไปยุ่ง” (ดาร์พงษ์ รัตนสุวรรณ, 2559)

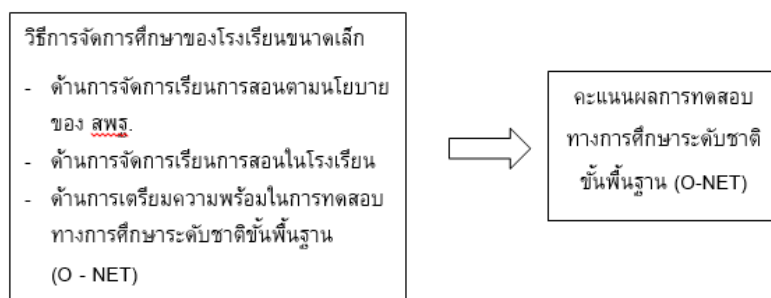
จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2558 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า คะแนนรวมเฉลี่ยของระดับประเทศอยู่ที่ร้อยละ 44.98 ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 มีคะแนนรวมเฉลี่ยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตอยู่ที่ร้อยละ 45.84 ซึ่งสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของระดับประเทศ โดยปัจจัยที่ส่งผลให้คะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นนี้เกิดจากในปีการศึกษา 2557 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานได้ผลคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ ทางผู้อำนวยการเขตพื้นที่จึงให้ผู้บริหารแต่ละโรงเรียนหาวิธีการที่จะทำให้คะแนน O- NET ของแต่ละโรงเรียนสูงขึ้น โดยแต่ละโรงเรียนก็มีวิธีการต่าง ๆ ที่นำมาใช้ เช่น การจัดการเรียนการสอนแบบสะเต็ม การเรียนรู้ทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) การสอนพิเศษ เป็นต้น อันแสดงให้เห็นว่ายังมีโรงเรียนหลายโรงเรียนที่มีคุณภาพสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นแนวทางให้กับโรงเรียนอื่น ๆ ใช้เป็นแบบอย่างในการจัดการเรียนการสอนต่อไปได้

จากปัญหาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงวิธีการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2558 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้ผลคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของระดับประเทศ เพื่อให้เห็นถึงความสำคัญของการจัดการศึกษา ตลอดจนแนวการปฏิบัติการจัดการศึกษาของโรงเรียน และจัดลำดับความสำคัญเพื่อจะได้ใช้เป็นข้อมูลเพื่อยืนยันแนวทางในการที่โรงเรียนที่มีความต้องการพัฒนาให้คะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของโรงเรียนตัวเองสูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีผลคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

2. เพื่อจัดลำดับความสำคัญการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีผลคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินำพื้นฐานสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

ภาพ 1 กรอบแนวความคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาและจัดลำดับความสำคัญการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีผลคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินำพื้นฐานสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในครั้งนี้ ได้แก่โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินำพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2558 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้ผลคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของระดับประเทศ อันดับที่ 1 – 47 จำนวน 47 โรงเรียน (คะแนนรวมเฉลี่ยของระดับประเทศอยู่ที่ร้อยละ 44.98 ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 มีคะแนนรวมเฉลี่ยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 อยู่ที่ร้อยละ 45.84) โดยเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งผู้ให้ข้อมูลคือผู้อำนวยการ หรือรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเทคนิควิธีการกำหนดน้ำหนักคะแนนรายคู่ (Paired Weighting Procedure)

ผลการวิจัย

1. สภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียน

ระดับการปฏิบัติวิธีการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีผลคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินำพื้นฐานสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.83) โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอนตาม

นโยบายของ สพฐ. ($\bar{X} = 3.97$) ด้านการเตรียมความพร้อมในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน ($\bar{X} = 3.87$) และด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ($\bar{X} = 3.66$)

1.1 ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามนโยบายของ สพฐ.

การดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามนโยบายของ สพฐ. มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยสิ่งที่มีการปฏิบัติสูงสุด ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดการศึกษาโดยใช้รูปแบบ DLTV/DLIT

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยสิ่งที่มีการปฏิบัติสูงสุด ได้แก่ มีการจัดการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV)

1.3 ด้านการเตรียมความพร้อมในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน

ด้านการเตรียมความพร้อมในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยสิ่งที่มีการปฏิบัติสูงสุด ได้แก่ โรงเรียนมีการสร้างความเข้าใจเรื่องการสอบ O – NET กับนักเรียนและผู้ปกครอง

2. การจัดลำดับความสำคัญการจัดการศึกษาในโรงเรียน

การจัดลำดับความสำคัญการจัดการศึกษาในโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีผลคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐานสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยวิธีการกำหนดน้ำหนักคะแนนรายคู่ (Paired – Weighting – Procedure)

2.1 ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามนโยบายของ สพฐ.

การจัดลำดับความสำคัญด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามนโยบายของ สพฐ. พบว่า ลำดับที่ 1 ได้แก่ โรงเรียนนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปพัฒนาและใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน

2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

การจัดลำดับความสำคัญด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน พบว่า ลำดับที่ 1 ได้แก่ โรงเรียนมีการจัดการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV)

2.3 ด้านการเตรียมความพร้อมในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน

การจัดลำดับความสำคัญด้านการเตรียมความพร้อมในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน พบว่า ลำดับที่ 1 ได้แก่ โรงเรียนมีการจัดทำโครงการกิจกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เฉพาะกิจ

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติวิธีการจัดการเรียนการสอนใน
โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีผลคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้
พื้นฐานสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศในภาพรวมทุกด้าน

ด้าน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1.ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอนตาม นโยบายของ สพฐ.	3.97	0.65	มาก
2.ด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน	3.66	0.71	มาก
3.ด้านการเตรียมความพร้อมในการทดสอบทาง การศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O – NET)	3.87	0.76	มาก
เฉลี่ยรวม	3.83	0.06	มาก

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาและจัดลำดับความสำคัญการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีผลคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐานสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ผู้วิจัยอภิปรายผลในประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

1. สภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีผลคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐานสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 พบว่า ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามนโยบายของ สพฐ. มีระดับการปฏิบัติสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นโยบายของ สพฐ.มีความชัดเจน และมีการจัดทำตามนโยบายเพราะมีการติดตามและต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ซึ่งส่งผลต่อคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน โรงเรียนจะต้องดำเนินการและต้องรายงานผลกลับไปยัง สพฐ.เพื่อติดตามผลการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับ พล.อ.ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ (2558) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้มอบนโยบายการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กเป็นแนวทางในการบริหารการจัดการศึกษาเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามนโยบายของ สพฐ. พบว่า การที่สถานศึกษามีการจัดการศึกษาโดยใช้รูปแบบ DLTV/DLIT ส่งผลต่อคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐานให้สูงขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ รูปแบบ DLTV/DLIT มีการถ่ายทอดการจัดการเรียนการสอนจากโรงเรียนต้นทางที่มีความพร้อมในด้านของครูผู้สอน สื่อการสอน ทำให้นักเรียนที่ได้เรียนจากการจัดการศึกษาโดยใช้รูปแบบ DLTV/DLIT ได้รับความรู้ที่เทียบเท่ากับนักเรียนโรงเรียนต้นทาง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จรรยา พลสมักร (2549) ที่กล่าวว่า การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมมีความ

เหมาะสมมาก สามารถทำให้ผู้เรียนได้รับถ่ายทอดความรู้ที่เท่าเทียมกัน ซึ่งลดความเหลื่อมล้ำทางด้านการศึกษาระหว่างโรงเรียนในเมืองกับโรงเรียนนอกเมือง และยังสอดคล้องกับ ญัตติพล พรหมลี (2555) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับสื่อ eDLTV เรื่อง การเคลื่อนที่ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า การใช้การเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับสื่อ eDLTV ทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น สนุกสนานในการเรียน เรียนด้วยความสุข ได้เรียนรู้สืบค้นหาความรู้ด้วยตนเอง เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนกับเกณฑ์ในแต่ละเนื้อหา พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เพิ่มขึ้น

3. ด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนมีข้อจำกัดในหลายด้าน ทั้งจำนวนครูผู้สอน ครูผู้สอนที่มีก็อาจจบไม่ตรงกับรายวิชาที่สอนจึงทำให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายกับวิธีการสอนแบบปกติ เมื่อโรงเรียนใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ทำให้นักเรียนมีความสนใจการเรียนมากขึ้น รวมถึงตัวครูผู้สอนก็จะได้เรียนรู้วิธีการสอนจากครูโรงเรียนต้นทาง ส่งผลต่อคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ อุเทน ปัญญา (2539) ที่กล่าวว่า ผู้เรียนที่เรียนด้วยการศึกษาทางไกลจากโรงเรียนต้นทางมีความรู้เพิ่มขึ้นในทุกรายวิชา ผู้เรียนมีทักษะ อยู่ในระดับดีมาก เมื่อเทียบกับการจัดการศึกษาแบบปกติ รวมทั้งผู้สอนในรายวิชานั้น ๆ ก็มีทัศนคติที่ดีต่อการสอน โดยใช้รายการเพื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และยังสอดคล้องกับ บุญเทียร ชัดเจนตร (2550) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในโรงเรียนขยายโอกาสในเขตอำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน ว่าการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนแบบทางไกลผ่านดาวเทียม จะมีคู่มือการจัดการเรียนการสอนจากโรงเรียนไกลกังวล ผู้บริหาร ครูเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนแบบทางไกลผ่านดาวเทียมและเห็นว่าสามารถแก้ไขปัญหาการขาดแคลนครูได้เป็นอย่างดี นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนดี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนส่วนใหญ่สูงขึ้นนักเรียนบางคนต่ำ ซึ่งน่าจะเกิดจากความเอาใจใส่ในการเรียนของนักเรียนและความรู้พื้นฐานของนักเรียนที่มีความแตกต่างกันตลอดถึงการกำกับดูแลของครูผู้ควบคุมของโรงเรียนปลายทาง และยังสอดคล้องกับ วิวรรณ วรรณศิริ (2558) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านเนื้อหาสาระเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จให้โรงเรียนมีคุณภาพทางการศึกษา การมีคุณภาพการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนที่สูงขึ้น รวมทั้งผู้สอนในรายวิชานั้น ๆ ก็มีทัศนคติที่ดีต่อการสอน โดยใช้รายการเพื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ผู้บริหารมีการวางแผนเห็นด้วยในการวางแผนจัดโครงการ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการ ทั้งนี้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ยังช่วยลดความเหลื่อมล้ำระหว่างนักเรียนในเมืองและนอกเมืองที่เกิดจากความพร้อมในหลายๆด้านของสถานศึกษา ทำให้นักเรียนได้รับความรู้ที่เท่าเทียมกัน นอกจากนี้ยัง

พบว่า การทำข้อตกลงกับโรงเรียนใกล้เคียงเพื่อนำนักเรียนไปเรียนร่วมกับโรงเรียนอื่นนั้น มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าปัจจัยตรงนี้เกิดจากเรื่องของงบประมาณที่ทางโรงเรียนมีอย่างจำกัด และระยะทางระหว่างโรงเรียน ซึ่งมีวิธีการอื่นที่เหมาะสมมากกว่า สอดคล้องกับ ตฤณ สุขนวล (2552) ที่ได้สัมภาษณ์ผู้บริหารที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก สรุปผลได้ว่าสถานศึกษาต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานราชการและเอกชน รวมถึงองค์กรต่างๆ เข้ามาสนับสนุนปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา จึงจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

4. ด้านการเตรียมความพร้อมในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O – NET) พบว่า โรงเรียนมีการสร้างความเข้าใจเรื่องการสอบ O – NET กับนักเรียนและผู้ปกครอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ คณะกรรมการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่ได้มีผลกับนักเรียนที่จะไปศึกษาต่อระดับชั้นมัธยมศึกษา ทำให้ผู้ปกครองและนักเรียนไม่ได้ให้ความสนใจต่อ การสอบ โรงเรียนจึงต้องทำการชี้แจงให้เห็นว่าคณะกรรมการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐานมีความสำคัญต่อตัวนักเรียนและโรงเรียนอย่างไร ซึ่งสอดคล้องกับ เอี่ยมพร หลินเจริญ และคณะ (2552) ที่กล่าวว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ยังให้ความสำคัญต่อการสอบน้อยเนื่องจากยังไม่รู้ว่าจะนำผลจากการสอบไปใช้ทำอะไร เมื่อไร จึงทำให้นักเรียนไม่ได้สนใจและให้ความสำคัญในการสอบ โรงเรียนขนาดเล็กจึงต้องทำความเข้าใจต่อทั้งตัวนักเรียนและผู้ปกครอง เพื่อให้เห็นถึงความสำคัญ และยังสอดคล้องกับ ถาวร เกียรติถาวรวงศ์ (2548) ที่กล่าวว่า เจื่อนใจ ด้านความคิด ความเชื่อ ความภาคภูมิใจ ความรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียนร่วมกันระหว่างชุมชนและโรงเรียนเจื่อนใจด้านชุมชน ได้แก่ เศรษฐกิจ สภาพสังคม ปฏิสัมพันธ์ทางบวกที่บุคลากรในโรงเรียนและชุมชนมีต่อกันและโอกาสในการคิดแก้ปัญหาาร่วมกัน เจื่อนใจด้านโรงเรียนได้แก่ การที่โรงเรียนมีนโยบายชัดเจน มีจุดยืนในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน มีกระบวนการทำงานที่มีระบบการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน และยังสอดคล้องกับ Pamela และ Davis-Kean (2005) ที่กล่าวว่า ครอบครัว ขนาดของครอบครัว ความรู้ด้านการดูแลเด็ก อายุของพ่อแม่ ไม่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยตรง ส่วนความคาดหวังของพ่อแม่ การดูแลเอาใจใส่ของพ่อแม่ และการอ่านหนังสือของนักเรียนมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยตรง

5. การจัดลำดับความสำคัญด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามนโยบายของ สพฐ. พบว่า โรงเรียนนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปพัฒนาและใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน แม้ว่าจะขัดแย้งกับสภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีผลคณะกรรมการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐานสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 แต่เมื่อนำผลการจัดอันดับมาเปรียบเทียบกับพบว่า 5

อันดับแรกยังมีความสอดคล้องกันอยู่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานถูกสร้างมาเพื่อเป็นแกนหลักในการจัดการศึกษา แต่ละโรงเรียนจะมีบริบทที่แตกต่างกันไป ทั้งลักษณะวิถีชีวิตของชุมชน ศักยภาพของชุมชน ตลอดจนจำนวนประชากรในชุมชน ซึ่งส่งผลต่อโรงเรียน ทำให้โรงเรียนต้องมีการวางแผนเพื่อให้ได้หลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ธรรมนูญ ไซยวงศ์ (2555) ที่กล่าวว่า การบริหารหลักสูตร ควรจัดประชุมชี้แจงแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องร่วม กำหนดแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร มีการประเมินผลการใช้หลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาต่อไป ด้านการจัดการเรียนการสอน มีการศึกษามาตรฐาน ตัวชี้วัด สร้างเครื่องมือ จัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นำผลการประเมินมาวิเคราะห์และพัฒนาผู้เรียน ด้านการนิเทศภายในโรงเรียน สร้างความเข้าใจให้กับครูผู้สอนด้านการนิเทศภายใน แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศและประเมินผลการนิเทศ ส่งเสริมให้ครูได้มีการพัฒนาตนเอง ด้านการวัดผลและประเมินผล มีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการประเมิน วิเคราะห์ผลการประเมิน เพื่อหาปัญหาและแนวทางพัฒนาต่อไป

6. การจัดลำดับความสำคัญด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน พบว่า โรงเรียนมีการจัดการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ซึ่งมีความสอดคล้องกับ สภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีผลคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมได้รับการออกอากาศมาจากโรงเรียนต้นทางซึ่งได้มีกระบวนการในการกลั่นกรองวิธีการต่างๆ ที่จะทำให้นักเรียนได้รับความรู้ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ อีกทั้งโรงเรียนปลายทางยังสามารถที่จะบันทึกการสอนจากระบบของโรงเรียนต้นทางเพื่อนำมาเปิดให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามความเหมาะสมอีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ วิวรรณ วรรณศิริ (2558) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านเนื้อหาสาระเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จให้โรงเรียนมีคุณภาพทางการศึกษา การมีคุณภาพการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนที่สูงขึ้น รวมทั้งผู้สอนในรายวิชานั้นๆ สามารถนำอุปกรณ์บันทึกวีดิทัศน์รายการเพื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมให้กับนักเรียนได้ศึกษา

7. การจัดลำดับความสำคัญด้านการดำเนินการวิธีการเตรียมความพร้อมในการสอบ O – NET พบว่า โรงเรียนมีการจัดทำโครงการกิจกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เฉพาะกิจ แม้ว่า จะขัดแย้งกับสภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีผลคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 แต่เมื่อนำผลการจัดอันดับมาเปรียบเทียบกับพบว่า 5 อันดับแรกยังมีความสอดคล้องกันอยู่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนต้องดำเนินการตามนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาที่ต้องการยกระดับผลสัมฤทธิ์ให้สูงขึ้น จึงได้มีการจัดทำโครงการพัฒนาผู้เรียนและครูผู้สอน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย อาทิ การจัดกิจกรรมน่านักเรียนไปเรียนพิเศษร่วมกับโรงเรียนอื่น การนำอาจารย์พิเศษที่มีความชำนาญมาสอนเสริมให้กับนักเรียน การส่งเสริมครูในโรงเรียนให้ไปพัฒนาตนเองในด้านเฉพาะเพื่อกลับมาพัฒนานักเรียนในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ สมภพ ใจยา (2555) ที่กล่าวว่า 1) ด้านการพัฒนาครูและ การจัดครูเข้าสอน โรงเรียน ก ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองและจัดทำโครงการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง จัดการบุคลากรภายนอกที่มีความรู้มาสอนเพิ่มเติม แต่โรงเรียน ข ไม่ได้ดำเนินการเนื่องจากขาดครู 2) ด้าน การจัดแผนการเรียน โรงเรียน ก วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาและจัดโครงสร้างการเรียนตรงตามความต้องการของผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่โรงเรียน ข จัดทำโดยอิงครูเป็นสำคัญเพราะครูมี จำนวนน้อย 3) ด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ โรงเรียน ก ใช้วิทยากรจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเข้าอบรมการเขียนแผนการเรียนรู้ แต่โรงเรียน ข ใช้ทีมงานวิชาการในการอบรม 4) ด้านการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ โรงเรียน ก จำแนกนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ เด็กเก่ง ปานกลาง และเด็กพอใช้ เพื่อให้การจัดกิจกรรมเหมาะสมตามระดับของนักเรียน แต่โรงเรียน ข ไม่ได้ดำเนินการจำแนกนักเรียน 5) ด้านการจัดการสื่อการเรียนรู้ โรงเรียน ก จัดอบรมการทำสื่อโดยใช้วิทยากรภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญและประเมินการใช้สื่อเพื่อพัฒนาและปรับปรุงสื่อให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น แต่โรงเรียน ข ใช้สื่อการสอนเก่าและไม่มีการจัดเก็บสื่อที่เป็นระบบ 6) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โรงเรียน ก ประเมินนักเรียนโดยใช้เครื่องมือและเกณฑ์การประเมินที่หลากหลาย แต่โรงเรียน ข ใช้แบบทดสอบเพียงอย่างเดียวในการประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

จากผลการวิจัยการศึกษาและจัดลำดับความสำคัญการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีผลคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขึ้นพื้นฐานสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำนวน 47 โรงเรียน พบว่า การที่สถานศึกษามีการจัดการศึกษาโดยใช้รูปแบบ DLTV/DLIT ทำให้มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขึ้นพื้นฐานสูงขึ้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1.1 โรงเรียนที่ต้องการให้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขึ้นพื้นฐานสูงขึ้นควรที่จะใช้การจัดการเรียนการสอนโดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โดยใช้รูปแบบ DLTV/DLIT ซึ่งโรงเรียนจะต้องวางแผนการดำเนินงานให้ชัดเจน มีการทำแผนการปฏิบัติงาน กำหนดตัวบุคคลรับผิดชอบในด้านอุปกรณ์เครื่องรับสัญญาณ การกำหนดงบประมาณ และการนิเทศติดตามงาน

1.2 โรงเรียนที่ขาดความพร้อมในเรื่องของบุคลากรทางการศึกษาควรที่จะศึกษาการใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) เพราะจากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ได้ใช้วิธีนี้แล้วทำให้ผลคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ

1.3 ด้านการเตรียมความพร้อมในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O – NET) โรงเรียนควรวางแผนโดยเริ่มจากการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน การทำความเข้าใจต่อนักเรียนและผู้ปกครอง โรงเรียนควรสนับสนุนให้นักเรียนมีความตั้งใจเรียนโดยปลูกจิตสำนึกให้มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน เห็นความสำคัญของการศึกษามากขึ้น ซึ่งต้องเริ่มจากตัวครูผู้สอน ที่ต้องมีการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้เรียนอย่างมีความสุข ไม่น่าเบื่อ ซึ่งปัจจุบันนักเรียนจะประสบปัญหาการเรียนของครูที่ไม่มีความหลากหลายจึงทำให้นักเรียนเบื่อหน่ายทำให้นักเรียนไม่ตั้งใจเรียนเวลาครูสอนและให้ปฏิบัติกิจกรรมก็ไม่อยากร่วมกิจกรรมการแบ่งกลุ่มนักเรียนตามความสามารถด้านการเรียนรู้เพื่อการปฏิบัติอย่างเหมาะสม

1.4 จากผลการวิจัยจะพบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนด้วยการทำข้อตกลงกับโรงเรียนใกล้เคียงเพื่อนำนักเรียนไปเรียนร่วมกับโรงเรียนนั้น มีระดับการปฏิบัติที่ค่อนข้างน้อย ทั้งนี้หากโรงเรียนมีการศึกษาแนวทางและการวางแผนที่ดี ก็จะช่วยทำให้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) สูงยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการทำวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาวิธีการที่โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีผลคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไปดังนี้

2.1 ควรมีการวิจัยกับโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาโดยใช้ใช้รูปแบบ DLTV/DLIT ว่าทำไมจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบ DLTV/DLIT แล้วจึงทำให้ผลคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานสูงขึ้น

2.2 ควรมีการวิจัยด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนด้วยการทำข้อตกลงกับโรงเรียนใกล้เคียงเพื่อนำนักเรียนไปเรียนร่วมกับโรงเรียนอื่น ว่ามีปัจจัยอะไรที่จะส่งเสริมทำให้วิธีการนี้สามารถพัฒนาให้โรงเรียนมีให้ผลคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานเพิ่มขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สุขแก้ว คำสอน ดร.กิริติ จันทรมณี อาจารย์ ดร. ชนม์ชกรณ์ วรอินทร์ อาจารย์ ดร.สวณีย์ เสริมสุข ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ปรีกษา ตลอดจนช่วยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องของงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ช่วยให้คำแนะนำด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณผู้บริหารและเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ สาขาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในเรื่องเอกสาร ขอขอบคุณผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อตอบแบบสอบถาม ตลอดจนเพื่อน พี่และน้องที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดาและบุคคลในครอบครัวทุกท่านที่ให้การสนับสนุนทั้งทางด้านค่าใช้จ่ายระหว่างการศึกษา ตลอดจนความรัก ความห่วงใย และกำลังใจที่ให้ตลอดมาหากมีข้อผิดพลาดประการใด ข้าพเจ้าน้อมรับไว้เพียงผู้เดียว ขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

เอกสารอ้างอิง

กมลวรรณ รอดจ่าย. (2552). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก.

วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชาบริหารการศึกษา). คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2552). วิฤตคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก. เข้าถึงได้จาก :

<http://www.kriengsak.com/node/1880>. (วันที่ค้นข้อมูล : 17 กันยายน 2559).

การบริหารงานบุคคล. (2558). เข้าถึงได้จาก : <https://krutom09.wordpress.com>. (วันที่ค้นข้อมูล : 10 กันยายน 2559).

เกษม วัฒนชัย. (2545). การปฏิรูปการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2559). คู่มือบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน : กระทรวงศึกษาธิการ.

แจ่มจันทร์ นิลพันธ์. (2550). เอกสารประกอบการเรียน วิชา นวัตกรรมแห่งการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

จรรยา พลสมัคร. (2549). การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ระดับประถมศึกษาตามโครงการโรงเรียนวังไกลกังวล : กรณีศึกษากลุ่มโรงเรียนราชประชานุเคราะห์. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐ

ประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารทั่วไป). วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชูชีพ อรุณเหลือง. (2555). การจัดการงานบุคคลก็เพื่อให้ได้คนที่มีความรู้ความสามารถมาปฏิบัติงาน
และควบคุมดูแลให้ปฏิบัติงาน. เข้าถึงได้จาก : <https://www.gotoknow.org>. (วันที่ค้น
ข้อมูล : 17 กันยายน 2559).

ณัฐพล พรหมลี. (2555). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับสื่อ
eDLTV เรื่องการเคลื่อนที่ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต (สาขาวิชาวิทยาศาสตรศึกษา). มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

ณรงค์ โพธิ์พุกขานันท์. (2551). ระเบียบวิธีวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : เอ็กสเปอร์เน็ท.

ดาร์พงษ์ รัตนสุวรรณ. (2558). นโยบายการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก. เข้าถึงได้จาก : <http://www.moe.go.th/websm/>. (วันที่ค้นข้อมูล : 16 กันยายน
2559).

ดาร์พงษ์ รัตนสุวรรณ. (2559). นโยบายสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ. เข้าถึงได้จาก :
<http://www.moe.go.th/websm/>. (วันที่ค้นข้อมูล : 16 กันยายน 2559).

ตฤณ สุขมวล. (2552). ผู้บริหารมืออาชีพ : การบริหารภายใต้ข้อจำกัดของโรงเรียนขนาดเล็ก.
เข้าถึงได้จาก : <https://www.gotoknow.org/posts/267081>. (วันที่ค้นข้อมูล : 17
กันยายน 2559).

ถาวร เกียรติถาวรวงศ์. (2548). **การบริหารจัดการในการแก้ปัญหาขาดอัตรากำลังครูและหรือมี
ครูไม่ครบชั้น กรณีศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัย
ราชภัฏภูเก็ต.**

นันทนา แก้วจันทร์. (2550). รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนขนาดเล็กใน
อำเภอหนองจิก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานีเขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา).มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

นฤมล ตันธสุเรศรัษฎ์ และคณะ. (2534). การใช้การศึกษาทางไกลสำหรับการศึกษานอกระบบใน
ประเทศไทย.เอกสารการสอนชุดวิชาการศึกษาทางไกล หน่วยที่ 1-7. นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 5). สำนักพิมพ์สุวิริยาสาน :
กรุงเทพมหานคร.

- บุญเทียร ขัตติเนตร. (2550). การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในโรงเรียนขยายโอกาสในเขต
อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา).
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- ปิยมภรณ์ โชคอวยชัย. (2545). การวิเคราะห์ความเหมาะสมขององค์ประกอบที่ใช้ในระบบการ
สอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผ่องภักดิ์ จันทรภาพ. (2554). ทรรศนะต่อการจัดการศึกษาด้วยระบบการศึกษาทางไกลผ่าน
ดาวเทียมของครูโรงเรียนในเขตอำเภอยายเมือง จังหวัดพังงา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- พรรณิดา ผุสดี. (2555). การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม. เข้าถึงได้จาก :
<http://oknation.nationtv.tv/blog/pannida/2012/11/12/entry-10>. (วันที่ค้นข้อมูล :
15 กันยายน 2559).
- มนัส ศรีเพ็ญ. (2558). การจัดการศึกษาที่ให้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. เข้าถึงได้จาก :
<http://www.panyotai.com/Articles/sammajivasil.htm>. (วันที่ค้นข้อมูล : 15
กันยายน 2559).
- วิจิตร ศรีสอ้าน. (2529). การศึกษาทางไกล. กรุงเทพฯ : พิมพ์ลักษณ์.
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วิวรรธน์ วรรณศิริ. (2558). การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ :
พรักหวานกราฟฟิค.
- _____, (2556). การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพ. เข้าถึงได้
จาก : <http://www.obec.go.th/news/36415>. (วันที่ค้นข้อมูล : 17 กันยายน 2559).
- _____, (2558). ทางออกที่เหมาะสมสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก. เข้าถึงได้จาก :
<http://www.moe.go.th/moe/th/news>. (วันที่ค้นข้อมูล : 17 กันยายน 2559).
- สถาบันส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2558). การเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา. เข้าถึงได้
จาก : http://physics.ipst.ac.th/?page_id=2481. (วันที่ค้นข้อมูล : 6 ตุลาคม 2559)
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). การบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น. สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2542). คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.

- สมภพ ใจยา. (2555). การศึกษาเปรียบเทียบการบริหารวิชาการด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3 ที่มีผลกระทสอบระดับชาติ (O-NET) ที่แตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- สุมาลี สังข์ศรี. (2550). การจัดการศึกษานอกระบบด้วยวิธีการศึกษาทางไกล เพื่อการศึกษาตลอดชีวิต. นนทบุรี : คลังปัญญาไทย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรเสน ทังทอง. (2551). การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนแบบรวมชั้น ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อรัญญา ไชยวงศ์. (2555). การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก อ.แจ้ห่ม จ. ลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (สาขาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยพะเยา.
- อรพรรณ โจมทา. (2556). การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคะแนน O-NET ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2555 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคายเขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต(สาขาวิชาบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุเทน ปัญโญ. (2539). การประเมินผลการใช้สื่อเพื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในจังหวัดขอนแก่น. เข้าถึงได้จาก : <https://sites.google.com/site/prapasara/p1-3> (วันที่ค้นข้อมูล : 16 กันยายน 2559).
- เอี่ยมพร หลินเจริญ และคณะ. (2552). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ทำให้คะแนนการทดสอบ O-NET ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำ. รายงานการวิจัย : สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ(องค์การมหาชน).
- Pamela, E. and J. Davis-Kean. (2005). The Influence of Parent Education and Family Income on Child Achievement: The Indirect Role of Parental Expectations and the Home Environment. *Journal of Educational Psychology*. 19(2) : 300-303.
- Stephen, R. Lassen and others. (2006). The Relationship of School-Wide Positive Behavior Support to Academic Achievement in An Urban Middle School. *Journal of Educational Psychology*. 43(6) : 709-711.

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญของโรงเรียนในกลุ่มหนองโสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

The Role of School Administrator in Promoting the Student-centered Learning of Nongsano School Network in Phichit Primary Educational Service Area Office 1

ประภาพรรณ รักเลี้ยง(Praparpan Rakliang) รัตน์ชนก พราหมณ์ศิริ(Ratchanok Phramsiri)*

ประวดี ยงบุตร(Prawat Yongbut) ศิธาชัย ศรีอุดม(Sitachai Sriudom)

บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพิษณุโลก

*Corresponding author. E-mail: ratchanok_nok1970@hotmail.co.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในกลุ่มหนองโสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ ครูของโรงเรียนในกลุ่มหนองโสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำนวน 118 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.67-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .818 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวม บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีบทบาทสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 3.46$, $SD = 0.45$) รองลงมา คือ ด้านการวางแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 3.44$, $SD = 0.49$) ด้านการประเมินผล การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 3.42$, $SD = 0.45$) ด้านประชาสัมพันธ์การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านการนิเทศภายใน การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 3.42$, $S.D. = 0.43$)

คำสำคัญ: บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
โรงเรียนในกลุ่มหนองโสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

Abstract

This research aims to study the role of school administrator in promoting the student-centered learning of nongsano school network in Pichit primary educational service area office 1. The samples were 118 people. The research tool was used by questionnaire for study the role of school administrator in promoting the student-centered learning. The quality of questionnaire were IOC 0.67 - 1.00, α =.818. The statistics used in this study were the frequency, percentage, mean and standard deviation. The results showed that overview, the role of school administrator in promoting the student-centered learning was at high level all types. The development of student-centered learning was at highest level ($\bar{X}$ = 3.46 , SD = 0.45). Subordinate, The planning of student-centered learning ($\bar{X}$ = 3.44 , SD= 0.49) the assessment of student-centered learning ($\bar{X}$ = 3.42 , SD= 0.45) the promotion of student-centered learning and the supervision within the side for student-centered learning ($\bar{X}$ = 3.42 , S.D.= 0.43)

Keywords: The role of school administrator, Student-centered Learning, nongsano school network in Phichit primary educational service area office 1

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวดที่ 4 ว่าด้วย แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้จะต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ ความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการ คิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัด กิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม ที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ใน ทุกวิชา ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่ง

ของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ มุ่งพัฒนาให้ได้ผู้เรียนที่พึงประสงค์ คือ ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่งและคนมีความสุข ออกสู่สังคมไทย การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น จะต่างจากการเรียนการสอนที่ผ่านมา เพราะส่วนมากการจัดการเรียนการสอนจะเน้นครูเป็นสำคัญ ซึ่งครูส่วนใหญ่ยังใช้การสอนแบบเดิม คือ การบรรยาย ไม่เน้นกระบวนการให้ผู้เรียนได้พัฒนาการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และครูยังใช้สื่อการสอนไม่มากนัก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554 : 5)

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจะสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบแต่ละปัจจัยต่าง ๆ หลายประการ องค์ประกอบที่สำคัญคือ ผู้บริหาร หรือผู้นำหรือผู้จัดองค์การ หรือหัวหน้างานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานเล็กหรือหน่วยงานใหญ่ก็ตามย่อมมีบทบาทที่เป็นผลต่อการสำเร็จหรือประสิทธิภาพของงานเป็นอย่างยิ่ง บางครั้งการจัดองค์การแม้จะไม่เรียบร้อยถูกต้องอยู่บ้าง ก็อาจได้รับผลงานสูงได้หากผู้บริหารมีคุณลักษณะที่ดี แต่ถ้าคุณลักษณะหรือพฤติกรรมในการเป็นผู้นำของผู้บริหารไม่ดี แม้การจัดองค์การถูกต้องหรือดีเพียงใดก็ตามผลงานที่เกิดขึ้นของหน่วยงานนั้น ๆ ย่อมสมบูรณ์ได้ยาก ดังนั้นผู้บริหารควรมีคุณลักษณะและคุณสมบัติที่เหมาะสมต่อการเป็นผู้นำองค์การเพราะความสำเร็จขององค์การขึ้นอยู่กับผู้บริหาร การเป็นผู้บริหารที่ดีควรเป็นผู้ที่กล้าที่จะตัดสินใจหรือในการแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้งานนั้นเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารนั้นควรที่จะประกอบด้วยเรื่องที่สำคัญ ได้แก่ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ คุณลักษณะด้านความรู้ทางวิชาการ และคุณลักษณะด้านความสามารถในการบริหารงาน ปัจจัยที่สำคัญอีกอย่างคือ ผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่คอยกระตุ้นส่งเสริมศักยภาพของครูเพื่อให้เกิดความพร้อมในการปฏิบัติงานในหน้าที่การสอนทั้งนี้เพื่อประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน (ขวลิต เจนเจริญ, 2553 : 2)

การบริหารและการจัดการเป็นกลไกในการขับเคลื่อนให้เกิดการดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย ผู้บริหารเป็นตัวจักรสำคัญที่สุดเพราะผู้บริหารเป็นผู้กำหนดทิศทางในการทำงานผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพทั้งหลาย เป็นผู้ที่มีความเป็นผู้นำทางวิชาการสูง มีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์รอบรู้เป็นที่พึ่งพาทางวิชาการแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ เช่น ส่งเสริมให้มีการจัดหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น ส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรม การพัฒนาบุคลากร การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีความสมบูรณ์รอบด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่ท้าทายความสามารถของผู้บริหาร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2543 : 5) ซึ่งผู้ที่มีหน้าที่พัฒนาและรักษาคุณภาพของครูให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะต้องมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียน

การสอน ผู้บริหารจะเข้าถึงหัวใจการเรียนรู้ของเด็กและจะต้องวางแนวทางในการปฏิบัติหรือนโยบายที่ชัดเจนให้สอดคล้องกับแนวทางปฏิรูป สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น สอดคล้องกับนโยบายของรัฐโดยเฉพาะบทบาทใหม่ของสถานศึกษา บทบาทของผู้บริหาร บทบาทของครู บทบาทของผู้เกี่ยวข้อง ต้องสร้างกลไกในการจัดการเรียนรู้ครบวงจร ทั้งวิธีการเรียนรู้ของเด็กและวิธีสอนของครูหลักสูตร การวัดและประเมินผล การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อสร้างทักษะพื้นฐานที่เกิดแก่ผู้เรียนตามมาตรฐานที่กำหนด มีระบบการตรวจสอบคุณภาพต้องชัดเจนและเป็นที่ยอมรับได้ ซึ่งบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มหนองโสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 มีภารกิจหลักใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องประสานความร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาสถานศึกษาควบคู่ไปกับการพัฒนาชุมชน โดยมีการเชื่อมโยงภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดพิจิตรที่มีโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ คือ การทำสารสกัดชีวภาพจากเศษ พืชผัก และผลไม้ มาใช้บูรณาการจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียนในโรงเรียน แต่ในสภาพปัจจุบัน สถานศึกษาได้ประสบปัญหาจำนวนนักเรียนลดลง เนื่องจากโครงสร้างของประชากรวัยเด็ก ของประเทศและในระดับสากลมีแนวโน้มลดลง รวมทั้งครูผู้สอนบางส่วนใช้การจัดการเรียนการสอนรูปแบบเดิม คือ ครูเป็นผู้นำในการดำเนินการสอนตามแผนการสอนที่วางไว้ เน้นใช้การสอนแบบท่องจำ ซึ่งส่งผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ด้านวิชาการของนักเรียนยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ซึ่งหากมีการพัฒนาศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางก็จะช่วยทำให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียน อีกทั้งยังช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนได้อีกด้วย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1, 2560)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในกลุ่มหนองโสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการพัฒนาการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการประชาสัมพันธ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการนิเทศภายในการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุง การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งจะเกิดผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มหนองโสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในกลุ่มหนองโสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิจิตร เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดวิธีการดำเนินงานวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูของโรงเรียนในกลุ่มหนองโสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิจิตร เขต 1 จำนวน 164 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูของโรงเรียนในกลุ่มหนองโสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิจิตร เขต 1 ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างใน อีรวิทย์ เอกะกุล, 2543) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 118 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีจับฉลาก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามดังนี้

1. ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียน
2. สร้างแบบสอบถามฉบับโครงร่างเพื่อเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ซึ่งแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.67-1.00 จากนั้นทำการปรับปรุงแก้ไขภาษา และคำถามในแบบสอบถามให้กระชับ ชัดเจน และเข้าใจง่ายตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
3. นำแบบสอบถามไปทดสอบ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ซึ่งแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น (α) เท่ากับ .818
4. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 118 คน โดยแบบสอบถามประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ซึ่งคำถามในส่วนนี้ใช้รวบรวมข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการปฏิบัติงาน โดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 2 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ด้านการพัฒนาการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) ด้านการประชาสัมพันธ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) ด้านการนิเทศภายใน การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 5) ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามแบบของ (Likert Scale) มี 5 ระดับ คือ 5 มีบทบาทในการปฏิบัติในระดับมากที่สุด 4 มีบทบาทในการปฏิบัติในระดับมาก 3 มีบทบาทในการปฏิบัติในระดับปานกลาง 2 มีบทบาทในการปฏิบัติในระดับน้อย และ 1 มีบทบาทในการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การแปลผลด้วยค่าเฉลี่ย ดังนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2552 : 75)

คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 แปลความว่า มีบทบาทในการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 แปลความว่า มีบทบาทในการปฏิบัติในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 แปลความว่า มีบทบาทในการปฏิบัติในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 แปลความว่า มีบทบาทในการปฏิบัติในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 แปลความว่า มีบทบาทในการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในกลุ่มหนองโสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 67 ราย คิดเป็นร้อยละ 56.80 รองลงมาอายุ 51-60 ปีขึ้นไป จำนวน 23 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.50 และมีอายุไม่เกิน 40 ปี จำนวน 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.70 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 103 ราย คิดเป็นร้อยละ 87.30 รองลงมา มีระดับศึกษาปริญญาโท จำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.50 และมีระดับการศึกษาปริญญาเอก จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.20 มีระยะเวลาการปฏิบัติงานมากกว่า 15 ปี ขึ้นไป จำนวน 75 ราย คิดเป็นร้อยละ 63.60 รองลงมา มีระยะเวลาการปฏิบัติงานใน 11-15 ปี จำนวน 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.30 มีระยะเวลาการปฏิบัติงาน 6-10 ปี จำนวน 14 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.90 และมีระยะเวลาการปฏิบัติงาน 1-5 ปี จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.20

2. การศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในกลุ่มหนองโสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ได้ผลสรุปการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในกลุ่มหนองโสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ในภาพรวมรายด้าน

ด้าน	บทบาทในการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. ด้านการพัฒนาการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.46	0.45	มาก
2. ด้านการวางแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.44	0.49	มาก
3. ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.42	0.45	มาก
4. ด้านประชาสัมพันธ์การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.42	0.43	มาก
5. ด้านการนิเทศภายใน การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.42	0.43	มาก
รวม	3.43	0.44	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในกลุ่มหนองโสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ในภาพรวม อยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} = 3.43$, $SD = 0.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 3.46$, $SD = 0.45$) 2) ด้านการวางแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 3.44$, $SD = 0.49$) 3) ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 3.42$, $SD = 0.45$) และ 4) ด้านประชาสัมพันธ์การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านการนิเทศภายใน การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 3.42$, $SD = 0.43$)

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในกลุ่มหนองโสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ในด้านการพัฒนาการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

รายการ	บทบาทในการปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	SD	แปลผล	ลำดับ
1. เข้าร่วมประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.51	0.70	มาก	4
2. ประชุมชี้แจงให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้าใจแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.58	0.76	มาก	1
3. ส่งเสริมให้ครูแสวงหาความรู้และพัฒนาตนเองให้มีคุณสมบัติตอบสนองต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.51	0.72	มาก	4
4. ร่วมกับครูจัดทำหลักสูตรที่หลากหลายตอบสนองความถนัดและความต้องการของผู้เรียน	3.47	0.53	มาก	7
5. จัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อให้ครูได้ศึกษาค้นคว้าอย่างครบถ้วน	3.46	0.53	มาก	8
6. ปรับปรุงบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้	3.52	0.53	มาก	3
7. สนับสนุนให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องรับการอบรมเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.53	0.53	มาก	2
8. กระตุ้นให้ครูช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน	3.48	0.53	มาก	6
9. นำครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องศึกษาดูงานสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.49	0.51	มาก	5
10. ส่งเสริมให้ครูจัดทำ และจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่มีความสอดคล้องกับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.36	0.51	ปานกลาง	9
11. ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	3.31	0.49	ปานกลาง	11
12. สนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง	3.34	0.51	ปานกลาง	10
รวม	3.46	0.45	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในกลุ่มหนองโสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านการพัฒนาการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.46 , SD= 0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ซึ่งผู้บริหารมี

บทบาทอยู่ในระดับมาก ได้แก่ 1) ประชุมชี้แจงให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้าใจแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X}$ = 3.58 , SD = 0.76) 2) อยู่ในระดับมาก สนับสนุนให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องรับการอบรมเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X}$ = 3.53 , SD= 0.53) อยู่ในระดับมาก และ 3) ปรับปรุงบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 3.52 , SD= 0.53) อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยใน 3 ลำดับสุดท้าย ได้แก่ 1) ส่งเสริมให้ครูจัดทำ และจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่มีความสอดคล้องกับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X}$ = 3.36 , SD= 0.51) อยู่ในระดับปานกลาง 2) สนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ($\bar{X}$ = 3.34 , SD= 0.51) อยู่ในระดับปานกลาง และ 3) ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X}$ = 3.31, SD= 0.49) อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในกลุ่มหนองโสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านการวางแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

รายการ	บทบาทในการปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	SD	แปลผล	ลำดับ
1. กำหนดนโยบายส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ด้วยตนเอง	3.54	0.68	มาก	2
2. จัดทำแผนสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มุ่งให้ผู้เรียนได้ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและสิ่งแวดล้อม	3.47	0.62	มาก	5
3. ทำแผนส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้กระบวนการแก้ปัญหาต่าง ๆ	3.61	0.70	มาก	1
4. กำหนดแนวทางให้ครูได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง	3.52	0.68	มาก	3
5. กำหนดมาตรการผลักดันให้แผนงานโครงการ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้บรรลุความสำเร็จ	3.49	0.66	มาก	4
6. กำหนดเป้าหมายแห่งความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.44	0.62	มาก	6
7. เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผนการศึกษา	3.42	0.52	มาก	7

รายการ	บทบาทในการปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	SD	แปลผล	ลำดับ
8. กำหนดแนวทางการพัฒนาหลักสูตรให้หลากหลาย	3.41	0.51	มาก	8
9. วางแผนจัดทำสาระของหลักสูตรท้องถิ่นในส่วน ที่เกี่ยวกับปัญหาในชุมชน และสังคม	3.32	0.50	ปานกลาง	11
10. จัดทำแผนงานโครงการปรับปรุงบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน	3.34	0.51	ปานกลาง	10
11. วางแผนการจัดทำหลักสูตรที่มีเนื้อหาและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน	3.35	0.51	ปานกลาง	9
12. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการสอนที่มีเนื้อหา และกิจกรรมที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.42	0.52	มาก	7
รวม	3.44	0.49	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในกลุ่มหนองโสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านการวางแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.44$, $SD = 0.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ซึ่งผู้บริหารมีบทบาทอยู่ในระดับมาก ได้แก่ 1) แผนส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้กระบวนการแก้ปัญหาต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.61$, $SD = 0.70$) อยู่ในระดับมาก 2) กำหนดนโยบายส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.54$, $SD = 0.68$) อยู่ในระดับมาก และ 3) กำหนดแนวทางให้ครูได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ($\bar{X} = 3.52$, $SD = 0.68$) อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยใน 3 ลำดับสุดท้าย ได้แก่ 1) วางแผนการจัดทำหลักสูตรที่มีเนื้อหาและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.35$, $SD = 0.51$) อยู่ในระดับปานกลาง 2) จัดทำแผนงานโครงการปรับปรุงบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.34$, $SD = 0.51$) อยู่ในระดับปานกลาง และ 3) วางแผนจัดทำสาระของหลักสูตรท้องถิ่นในส่วน ที่เกี่ยวกับปัญหาในชุมชน และสังคม ($\bar{X} = 3.32$, $SD = 0.50$) อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในกลุ่มหนองโสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

รายการ	บทบาทในการปฏิบัติ			
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. ประเมินผลการปฏิบัติงานโดยใช้แฟ้มสะสมงานของครู	3.48	0.53	มาก	4
2. ประเมินผลความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้โดยดูจากนักเรียน	3.55	0.53	มาก	1
3. ประเมินผลการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของครูด้วยการนิเทศ	3.51	0.53	มาก	2
4. ประเมินผลการปรับปรุงบรรยากาศและสภาพแวดล้อมโดยการสอบถามครูและนักเรียน	3.42	0.52	มาก	7
5. ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนประเมินผลการเรียนรู้ร่วมกัน	3.44	0.53	มาก	6
6. ส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินมาปรับปรุงการเรียนรู้	3.40	0.52	ปานกลาง	8
7. ส่งเสริมให้ครูจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริง	3.45	0.53	มาก	5
8. ส่งเสริมให้ครูประเมินผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย	3.49	0.53	มาก	3
9. ส่งเสริมให้ครูประเมินผลทุกกิจกรรมที่ดำเนินการจัดการเรียนรู้	3.32	0.50	ปานกลาง	10
10. ส่งเสริมให้ครูจัดทำเครื่องมือวัดผลประเมินผลตรงกับจุดประสงค์และกิจกรรมการเรียนรู้	3.29	0.49	ปานกลาง	11
11. ส่งเสริมให้ครูจัดการประเมินตนเองของนักเรียน	3.34	0.51	ปานกลาง	9
รวม	3.42	0.45	มาก	

จากตารางที่ 4 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในกลุ่มหนองโสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในภาพรวม อยู่ใน

ระดับมาก ($\bar{X} = 3.42$, $SD = 0.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ซึ่งผู้บริหารมีบทบาทอยู่ในระดับมาก ได้แก่ 1) ประเมินผลความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้โดยดูจากนักเรียน ($\bar{X} = 3.55$, $SD = 0.53$) อยู่ในระดับมาก 2) ประเมินผลการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของครูด้วยการนิเทศ ($\bar{X} = 3.51$, $SD = 0.53$) อยู่ในระดับมาก และ 3) ส่งเสริมให้ครูประเมินผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย ($\bar{X} = 3.49$, $SD = 0.53$) อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยใน 3 ลำดับสุดท้าย ได้แก่ 1) ส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินมาปรับปรุงการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.40$, $SD = 3.52$) อยู่ในระดับปานกลาง 2) ส่งเสริมให้ครูจัดการประเมินตนเองของนักเรียน ($\bar{X} = 3.34$, $SD = 0.51$) อยู่ในระดับปานกลาง 3) ส่งเสริมให้ครูประเมินผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย $\bar{X} = 3.32$, $SD = 0.50$) อยู่ในระดับปานกลาง และ 4) ส่งเสริมให้ครูจัดทำเครื่องมือวัดผลประเมินผลตรงกับจุดประสงค์และกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.29$, $SD = 0.49$) อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในกลุ่มหนองโสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านประชาสัมพันธ์การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

รายการ	บทบาทในการปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	SD	แปลผล	ลำดับ
1. ประชุมชี้แจงให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้ทราบถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอน	3.54	0.51	มาก	2
2. เข้าร่วมประชุมกับผู้นำท้องถิ่นเพื่อชี้แจงให้ทราบถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา	3.56	0.53	มาก	1
3. เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบ	3.49	0.51	มาก	4
4. รายงานความก้าวหน้าของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการใช้สื่อที่หลากหลายให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบ	3.41	0.52	มาก	6
5. ชี้แจงให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้าใจถึงบทบาทในการเข้ามีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้	3.42	0.51	มาก	5
6. เชิญผู้ปกครองและชุมชนเข้าชมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.38	0.50	ปานกลาง	7
7. เชิญบุคลากรในชุมชนและท้องถิ่นที่มีความรู้	3.31	0.49	ปานกลาง	10

รายการ	บทบาทในการปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	SD	แปลผล	ลำดับ
ความสามารถเข้าร่วมในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น				
8. เชิญภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้	3.33	0.50	ปานกลาง	9
9. เชิญผู้ปกครองภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นวิทยากรพิเศษ	3.36	0.51	ปานกลาง	8
10. ส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้	3.42	0.53	มาก	5
11. เชิญผู้ปกครองและชุมชนเข้าชมการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	3.50	0.53	มาก	3
รวม	3.42	0.43	มาก	

จากตารางที่ 5 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในกลุ่มหนองโสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านประชาสัมพันธ์การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.42$, $SD = 0.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ซึ่งผู้บริหารมีบทบาทอยู่ในระดับมาก ได้แก่ 1) เข้าร่วมประชุมกับผู้นำท้องถิ่นเพื่อชี้แจงให้ทราบถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.56$, $SD = 0.53$) อยู่ในระดับมาก 2) ประชุมชี้แจงให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้ทราบถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.54$, $SD = 0.51$) อยู่ในระดับมาก และ 3) เชิญผู้ปกครองและชุมชนเข้าชมการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.50$, $SD = 0.53$) อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยใน 3 ลำดับสุดท้าย ได้แก่ 1) เชิญผู้ปกครองและชุมชนเข้าชมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.38$, $SD = 0.50$) อยู่ในระดับปานกลาง 2) เชิญผู้ปกครองภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นวิทยากรพิเศษ ($\bar{X} = 3.36$, $SD = 0.51$) อยู่ในระดับปานกลาง 3) เชิญภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.33$, $SD = 0.50$) อยู่ในระดับปานกลาง และ 4) เชิญบุคลากรในชุมชนและท้องถิ่นที่มีความรู้ความสามารถเข้าร่วมในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.31$, $SD = 0.49$) อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในกลุ่มหนองโสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านการนิเทศภายใน การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

รายการ	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	SD	แปลผล	ลำดับ
1. เอาใจใส่แนะนำให้ครูเข้าใจจุดมุ่งหมายโครงสร้างของหลักสูตรการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.57	0.51	มาก	1
2. กระตือรือร้นในการให้ความช่วยเหลือครูในการทำหลักสูตรท้องถิ่น	3.47	0.53	มาก	3
3. ให้กำลังใจแก่ครูและบุคลากรที่ตั้งใจจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.53	0.51	มาก	2
4. สนับสนุนครูและบุคลากรจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.43	0.53	มาก	5
5. ใช้วิธีการเสริมแรงมากกว่าการตำหนิและการลงโทษ	3.40	0.50	ปานกลาง	7
6. ร่วมมือกับครูในการจัดหาสื่อการสอนอย่างเพียงพอ	3.38	0.50	ปานกลาง	8
7. ตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ของครูเป็นระยะ	3.44	0.53	มาก	4
8. เยี่ยมชมการจัดการเรียนรู้ของครูในห้องเรียน	3.31	0.49	ปานกลาง	10
9. ให้คำปรึกษาครูในการดำเนินการดูแลนักเรียนในห้องเรียน	3.35	0.51	ปานกลาง	9
10. จัดประชุมครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานเป็นประจำ	3.41	0.52	มาก	6
เฉลี่ย	3.42	0.43	มาก	

จากตารางที่ 6 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในกลุ่มหนองโสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านการนิเทศภายใน การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.42 , SD= 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) เอาใจใส่แนะนำให้ครูเข้าใจจุดมุ่งหมายโครงสร้างของหลักสูตรการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X}$ = 3.57 , SD = 0.51) อยู่ในระดับมาก 2) ให้กำลังใจแก่ครูและบุคลากรที่ตั้งใจจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X}$ = 3.53 , SD= 0.51) อยู่ในระดับมาก และ 3) กระตือรือร้นใน

การให้ความช่วยเหลือครูในการทำหลักสูตรท้องถิ่น ($\bar{x}$ = 3.47 , SD= 0.53) อยู่ในระดับปานกลาง และมีด้านที่ผู้บริหารมีบทบาทในระดับปานกลาง ได้แก่ 1) ใช้วิธีการเสริมแรงมากกว่าการตำหนิและการลงโทษ ($\bar{x}$ = 3.40 , SD= 3.50) อยู่ในระดับปานกลาง 2) ร่วมมือกับครูในการจัดหาสื่อการสอนอย่างเพียงพอ ($\bar{x}$ = 3.38 , SD= 0.50) อยู่ในระดับปานกลาง 3) ให้คำปรึกษาครูในการดำเนินการดูแลนักเรียนในห้องเรียน ($\bar{x}$ = 3.35, SD= 0.51) อยู่ในระดับปานกลาง และ 4) เยี่ยมชมการจัดการเรียนรู้ของครูในห้องเรียน ($\bar{x}$ = 3.31, SD= 0.49) อยู่ในระดับปานกลาง

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในกลุ่มหนองโสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 พบว่า

1. ผู้บริหารมีบทบาทในด้านการพัฒนาการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สูงกว่าด้านอื่นๆ ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารของโรงเรียนในกลุ่มหนองโสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ประชุมชี้แจงให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้าใจแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูแสวงหาความรู้และพัฒนาตนเองให้มีคุณสมบัติตอบสนองต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ อุไรลักษณ์ วิบูลย์ธนาศ (2555) ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่า การพัฒนาการเรียนการสอน ถ้านำการพัฒนาไปใช้กับครู และบุคลากร กระบวนการในการเพิ่มสมรรถภาพในการทำงานของครูและบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ ความชำนาญ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการวางแผนต้องดำเนินเป็นกระบวนการโดยตระหนักในความสำคัญของผู้เรียนและให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นให้มากที่สุด

2. บทบาทของผู้บริหารในด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับรองลงมา ได้แก่

2.1 ด้านการวางแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารของโรงเรียนในกลุ่มหนองโสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ได้มีการส่งเสริมการจัดทำแผนส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้กระบวนการแก้ปัญหาต่าง ๆ กำหนดนโยบายส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับศิริดา นาคเสน (2556) ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนในอำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม พบว่า มีการจัดระบบแบ่งงานรับผิดชอบที่ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายมีความพึงพอใจ การวางแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีบทบาท หน้าที่ ร่วมกับครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ วิเคราะห์ ตรวจสอบ กำหนดเทคนิค มาตรการ รายละเอียดมีจัดทำ และจัดหาวัสดุท้องถิ่นให้ครูนำมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ และส่งเสริมการจัดทำสื่อการเรียนรู้ จัดให้ครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับสื่อการสอน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การได้รับการสนับสนุนและจัดหา วัสดุ อุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอ และตรงกับเนื้อหาและกิจกรรม ที่กำหนดไว้ใน แผนการสอน จะช่วยให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2.2 ด้านประชาสัมพันธ์การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารของโรงเรียนในกลุ่มหนองโสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 เข้าร่วมประชุมกับผู้นำท้องถิ่นเพื่อชี้แจงให้ทราบถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา ประชุมชี้แจงให้ คณะกรรมการสถานศึกษาได้ทราบถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ วรติมา บุญเรือง (2556) ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลเมืองนะอำเภอเชียงดาว จังหวัด เชียงใหม่ พบว่า การประชาสัมพันธ์โรงเรียนคือ การสร้างความเข้าใจกันดีระหว่างกลุ่มบุคคล ซึ่งมี หน้าที่อยู่ในโรงเรียน กับกลุ่มคนที่โรงเรียนตั้งอยู่หรือกับกลุ่มผู้ปกครอง รวมทั้งองค์กรหรือ บุคคลภายนอก ที่มีส่วนสัมพันธ์กับโรงเรียนที่โรงเรียนจะต้องรับใช้หรือให้บริการดำเนินงานอย่างมี แบบแผนต่อเนื่อง และเป็นกระบวนการไม่ตรีสัมพันธ์

2.3 ด้านการนิเทศภายในการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารของโรงเรียนในกลุ่ม หนองโสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 เอาใจใส่แนะนำให้ครูเข้าใจ จุดมุ่งหมายโครงสร้างของหลักสูตรการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้กำลังใจแก่ครูและบุคลากรที่ ตั้งใจจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไปสอดคล้องกับ อุดม ธารณะ (2553) ศึกษาวิจัย เรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกระบวนการการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ด้านการนิเทศเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน มีการวางแผนดำเนินการนิเทศภายในโดยประชุม ชี้แจงให้ความรู้ มีการประเมินผลการนิเทศและประสานงานกับหน่วยงานภายนอกเพื่อขอความ ร่วมมือและคำแนะนำเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในการทำงานให้กับครู เพื่อให้ได้ผลงานที่ดี มีคุณภาพ

2.4 ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารของโรงเรียนในกลุ่ม หนองโสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 มีการประเมินผลความสำเร็จ ของการจัดการเรียนรู้โดยดูจากนักเรียน ประเมินผลการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของครูด้วย การนิเทศ ไปสอดคล้องกับ เขวง เพชรภา (2553) ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาใน การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีการ

ตรวจสอบผลการเรียนในแต่ละภาคเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การวัดผลประเมินผลเป็นกิจกรรมที่ทำให้ทราบว่าการเรียนการสอนบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ดังนั้น จึงถือว่าเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะจะทำให้ทราบถึงผลการเรียนรู้ของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาอื่นๆ
2. ควรทำการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์ หรือประชุมสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในกลุ่มหนองโสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 หรือในสถานศึกษาอื่นๆ

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอธิการบดีมหาวิทยาลัยพิษณุโลก ที่ได้สนับสนุนทุนวิจัยในครั้งนี้ รวมทั้งคณะผู้บริหารและครูของโรงเรียนในกลุ่มหนองโสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ที่ได้อำนวยความสะดวกที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้การวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). แนวทางปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: ที.เอส. บี.
- ขวลิต เจนเจริญ. (2553). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนอำเภอบะคำ จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- เชวง เพชรภา. (2553). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 3. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธานินทร์ ศิลป์ จารุ. (2552). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- ธีรภูมิ เอกะกุล. (2543). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.

- วรติมา บุญเรือง. (2556). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลเมืองนะอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่.
- ศิรดา นาคเสน. (2556). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนในอำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม.งานวิจัย คุรุศาสตรมหาบัณฑิตปริญญาโท บริหารการศึกษามหาวิทยาลัยนครพนม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). คุณภาพของครูสู่คุณภาพการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1. (2560). รายงานผลการดำเนินงานสภาพการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1. พิจิตร : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1.
- อุดม ธารณะ. (2553). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชรเขต 2. วิทยานิพนธ์ คุรุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกำแพงเพชร.
- อุไรลักษณ์ วิบูลย์ธนาศ. (2555). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 วิทยานิพนธ์ คุรุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนครราชสีมา.
- Likert, Rensis (1932). "A Technique for the Measurement of Attitudes". Archives of Psychology 140: 1–55.

**แนวทางการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา
ของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์**

**The Application Guideline of Information Technology for Education
of Secondary Education Muang District, Uttaradit Province.**

มานพ เกตุเมฆ(Manop Ketmek)* ขวลิต จันทรศรี(Chawarit Chansri)

ณัฐกร สุขสม(Nathakorn suksom) ทนากร ศรีก่อ(Thanakorn Sriko)

สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพิษณุโลก

*Corresponding author. E-mail: pramotes.plu@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา และ 3) เสนอแนะแนวทางในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ไปใช้ในการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 145 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.7984 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบที ผลจากการวิจัย พบว่า การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, $S.D.=0.40$) การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ข้อเสนอแนะแนวทางในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา คือ ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์และสามารถก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง ต้องมีความคิดสร้างสรรค์ และเป็นนักประสานงานที่ดี

คำสำคัญ: เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์

Abstract

This research aims to study the application state of information technology for education of secondary education Muang district, Uttaradit province, to compare the opinion to application of information technology for education and to offer guidance on the application of information technology for education in the personnel management. The samples were administrators, teachers and basic education committees of secondary education Muang district, Uttaradit province 145 people. The research tool was used questionnaire for study the application state of information technology for education on scales five-level and confidence 0.7984 . The statistics used in this research were the frequency, percentage, mean, standard deviation and t-test. The research found that the application of information technology for education of secondary education Muang district, Uttaradit province as a whole at a high level ($\bar{X} = 3.90$, $SD = 0.40$). The comparison opinion of samples by gender on the application of information technologies for education, overall no difference. The guideline of application of information technologies for education were administrators must have a vision and be able to keep pace with the changes, be creative and a better coordination.

Keywords: Information Technology for Education, Secondary Education Muang District, Uttaradit Province

บทนำ

การเคลื่อนไหวเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ปรากฏชัดเจนใน ประเทศต่าง ๆ ในรอบหลายปีที่ผ่านมา รัฐบาลในหลาย ๆ ประเทศได้ทุ่มงบประมาณจำนวนมหาศาลเพื่อส่งเสริม การศึกษาด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ สำหรับประเทศไทยก็ได้ให้ความสำคัญด้านเทคโนโลยี สารสนเทศกับการปฏิรูปการศึกษา จนนำไปสู่การบัญญัติไว้ใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวดที่ 9 ว่าด้วยเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาโดยเฉพาะ (มาตรา 63-69) เพื่อการนำ เทคโนโลยีสารสนเทศสู่การปฏิบัติโดยทั่วถึงทุกคน และก่อให้เกิดผลอย่างจริงจังมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ (บุญสืบ พันธุ์ดี 2548 : 2) รวมทั้งเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทต่อการศึกษา อย่างมาก โดยเฉพาะเทคโนโลยีสารสนเทศทางด้านคอมพิวเตอร์ และการสื่อสารโทรคมนาคมนั้นมี บทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษา ประกอบด้วย เทคโนโลยีที่เข้ามามีส่วนช่วยในการเรียนรู้

ปัจจุบันมีเครื่องมือเครื่องใช้ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้หลายอย่าง เช่น ระบบคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ระบบมัลติมีเดีย ระบบวิดีโอออนไลน์ วิดีโอเทเลคอนเฟอเรนซ์ และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ระบบเหล่านี้เป็นระบบสนับสนุนการรับรู้ข่าวสารและการค้นหาข้อมูลข่าวสาร เพื่อการเรียนรู้ สถานศึกษาสมัยใหม่ จึงจำเป็นต้องมีการปรับตัวเองให้ทันสมัย ทันเหตุการณ์ ทั้งในระบบการจัดการเรียนรู้ การสืบค้นเอกสาร หรือการจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ ที่ผ่านการประมวลผลเรียบร้อยแล้ว เนื่องจากข้อมูลที่ผ่านการประเมินผลและการตรวจสอบแล้ว ย่อมเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่เอื้อต่อการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพในเรื่องนั้น ๆ สำหรับการบริหารงานในสถานศึกษานั้น ผู้บริหารต้องมีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการบริหารจัดการ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการบริหารจัดการเช่นกัน โดยเปลี่ยนกระบวนการบริหารเข้าสู่ระบบอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น มีการนำระบบสารสนเทศเข้ามาสนับสนุนตัดสินใจเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด การที่สถานศึกษามีระบบสารสนเทศที่ถูกต้อง เหมาะสม ตลอดจนการนำนวัตกรรมใหม่ ๆ ผ่านรูปแบบการใช้โปรแกรมในการบริหารจัดการ ย่อมเพิ่มประสิทธิภาพในการกำหนดแนวทาง วิธีการ หรือแนวปฏิบัติ เพื่อการตัดสินใจในการสั่งการหรือดำเนินการ โดยมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนตลอดจนการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาต่อไป (ครรชิต มัลลียงศ์ 2547: 47-48)

โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ได้แก่ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า โรงเรียนทุ่งกะโล่วิทยา โรงเรียนน้ำริดวิทยา โรงเรียนแสนตอวิทยา โรงเรียนอุดรดิตถ์ และโรงเรียนอุดรดิตถ์ดรุณี เป็นสถานศึกษาที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยที่ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาจะต้องกำหนดแผนและกลยุทธ์ในการพัฒนาการศึกษาในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการพัฒนาเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้และทักษะทางด้านเทคโนโลยี รวมทั้งครูผู้สอนจะต้องมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนและการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยต้องมีการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการบริหาร และเพื่อจัดการเรียนการสอน มีการเชื่อมต่อระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง มีศูนย์ประสานงานเครือข่ายการซ่อมบำรุงคอมพิวเตอร์ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับอำเภอ โดยผลจากศึกษาสภาพปัญหาในปัจจุบัน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารค่อนข้างน้อย ครู/อาจารย์บางส่วนยังตามไม่ทันต่อการก้าวล้ำทันสมัยอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รวมถึงสถานศึกษาขนาดเล็กจะมีจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอ อีกทั้งคอมพิวเตอร์ที่มีใช้งานอยู่ในปัจจุบันไม่สามารถรองรับซอฟต์แวร์ใหม่ ๆ ได้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1, 2559)

จากความสำคัญและปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าการดำเนินงานวิจัยเพื่อศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ในครั้งนี้ จะช่วยให้ทราบถึงศักยภาพ สภาพปัญหา และความต้องการการใช้

เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาโครงข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารการศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0 ได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ไปใช้ในการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดวิธีการดำเนินงานวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า โรงเรียนทุ่งกะโล่วิทยา โรงเรียนน้ำริดวิทยา โรงเรียนแสนตอวิทยา โรงเรียนอุดรดิตถ์ และโรงเรียนอุดรดิตถ์ตรุณี จำนวนทั้งหมด 228 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า โรงเรียนทุ่งกะโล่วิทยา โรงเรียนน้ำริดวิทยา โรงเรียนแสนตอวิทยา โรงเรียนอุดรดิตถ์ และโรงเรียนอุดรดิตถ์ตรุณี โดยคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตร Taro Yamane (Yamane Taro, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 145 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีจับฉลาก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา โดยมีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา
2. สร้างแบบสอบถามที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของเนื้อหาการวิจัยแนวทางการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์
3. นำร่างแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าระหว่าง 0.67-1.00
4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง ในโรงเรียนบ้านกลางพิทยาคม อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.7984
6. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 145 ชุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง เพื่อให้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วนดังนี้

1. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยพิษณุโลก ถึงผู้บริหารของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์
2. เมื่อได้หนังสือตอบรับและอนุญาตให้เก็บข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียน ผู้วิจัยจะทำการส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหาร ครู/อาจารย์ และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 145 ชุด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างส่งข้อมูลกลับมาทางไปรษณีย์ภายในระยะเวลา 14 วัน
3. ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม เพื่อเข้าสู่ขั้นตอนการวิเคราะห์และแปลผลการวิจัยในขั้นต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้ได้กำหนดวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ส่วนที่ 2 แนวทางในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่

- 5 หมายถึง มีผลการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีผลการปฏิบัติในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีผลการปฏิบัติในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีผลการปฏิบัติในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีผลการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยมาแปลผลตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best) แบ่งเป็น 5 ระดับ (ชูศรี วงศ์รัตน์ , 2544 : 75) ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีผลการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีผลการปฏิบัติในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีผลการปฏิบัติในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีผลการปฏิบัติในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีผลการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศต่อการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยการทดสอบทางสถิติ t-test (Independent Sample)

ส่วนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลสรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็น เพศหญิง จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 เพศชายจำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 มีตำแหน่งครูผู้สอนจำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 64.13 ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 25.52 และตำแหน่งคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 10.35 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 17.53 ปริญญาตรี จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 57.93 ปริญญาโท จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 20 และปริญญาเอก จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 4

การวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของ
โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ ได้ผลสรุปดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี
สารสนเทศเพื่อการศึกษา โดยภาพรวมรายด้าน

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
1. ด้านความพร้อมของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.90	0.38	มาก
2. ด้านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร	3.90	0.40	มาก
3. ด้านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน	3.97	0.40	มาก
4. ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา	3.86	0.42	มาก
รวม	3.91	0.40	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของ
โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$,
S.D.=0.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนำเทคโนโลยี
สารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D.=0.40) รองลงมาคือ ด้านการ
นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, S.D.= 0.40) ด้านความ
พร้อมของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, S.D.= 0.38) และด้านการพัฒนา
เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาอยู่ในระดับมาก($\bar{X} = 3.86$, S.D.= 0.42) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี
สารสนเทศเพื่อการศึกษา ด้านความพร้อมของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

ด้านความพร้อมของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
1. โรงเรียนคอมพิวเตอร์เพียงพอต่อความต้องการใช้งานของบุคลากร และนักเรียน ในโรงเรียน	3.93	0.75	มาก
2. โรงเรียนมีคอมพิวเตอร์สำหรับเชื่อมโยงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพียงพอต่อการใช้ งาน	3.93	0.78	มาก
3. โรงเรียนมีคอมพิวเตอร์และวัสดุประกอบ เช่น เม้าส์สแกนเนอร์ พรินเตอร์ ฯลฯ ที่ มีประสิทธิภาพสูงในการทำงาน	4.00	0.71	มาก

ด้านความพร้อมของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
4. โรงเรียนมีอุปกรณ์บางอย่างที่จำเป็น เช่น เครื่องสำรองไฟฟ้า พรินเตอร์ ที่เพียงพอต่อการใช้งาน	3.81	0.76	มาก
5.โรงเรียนมีคู่มือและเอกสารประกอบสำหรับค้นคว้าเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยและเพียงพอ	3.81	0.73	มาก
6. โรงเรียนมีสื่อทางด้านเทคโนโลยี โปรแกรมสำเร็จรูปที่สอดคล้องกับหลักสูตรและระดับของนักเรียน	3.85	0.71	มาก
7. โรงเรียนมีผู้เชี่ยวชาญในการดูแลและบำรุงรักษาคอมพิวเตอร์และระบบโปรแกรมต่าง ๆ	3.83	0.72	มาก
8. โรงเรียนมีห้องคอมพิวเตอร์และศูนย์ข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นเอกเทศและเป็นระบบ	3.79	0.71	มาก
9. บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบำรุงรักษาและซ่อมแซมคอมพิวเตอร์	3.97	0.78	มาก
10.โรงเรียนได้รับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดซื้อจัดหาเทคโนโลยีจากชุมชนและหน่วยงานในท้องถิ่น	4.04	0.74	มาก
รวมเฉลี่ย	3.90	0.38	มาก

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านความพร้อมของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, S.D.= 0.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ โรงเรียนได้รับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดซื้อจัดหาเทคโนโลยีจากชุมชนและหน่วยงานในท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D.= 0.74) รองลงมาได้แก่ โรงเรียนมีคอมพิวเตอร์และวัสดุประกอบ เช่น เม้าส์สแกนเนอร์ พรินเตอร์ ฯลฯ ที่มีประสิทธิภาพสูงในการทำงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D.= 0.71) และข้อ 9 บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบำรุงรักษาและซ่อมแซมคอมพิวเตอร์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D.= 0.78) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยในระดับสุดท้าย คือ โรงเรียนมีห้องคอมพิวเตอร์และศูนย์ข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นเอกเทศและเป็นระบบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$, S.D.= 0.71)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ด้านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร

ด้านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. โรงเรียนจัดทำแผนงาน/โครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการบริหาร	4.00	0.77	มาก
2. ผู้บริหารแต่งตั้งและคัดเลือกบุคลากรที่มีความสามารถปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียน	3.89	0.77	มาก
3. ผู้บริหารมีทักษะความรู้พื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	3.89	0.77	มาก
4. โรงเรียนใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารดำเนินการเกี่ยวกับการวางแผนและการเกณฑ์เด็กเข้าเรียน	3.85	0.82	มาก
5. โรงเรียนใช้ระบบบริหารสำนักงานอัตโนมัติ (e-office) ในการดำเนินงานธุรการ	3.93	0.78	มาก
6. โรงเรียนจัดทำ Website และปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันเสมอ	3.91	0.70	มาก
7. โรงเรียนมีฐานข้อมูลเกี่ยวกับครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้างที่ถูกต้องเป็นปัจจุบัน	3.87	0.76	มาก
8. โรงเรียนนำฐานข้อมูลเกี่ยวกับครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้างมาใช้บริหารงานด้านงบประมาณ	3.81	0.73	มาก
9. โรงเรียนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานด้านวิชาการ	3.87	0.70	มาก
10. โรงเรียนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารดำเนินการเกี่ยวกับงานทะเบียนนักเรียน หลักฐานแสดงผลการเรียนรู้ หนังสือรับรอง และเอกสารอื่น ๆ	3.95	0.77	มาก
รวม	3.90	0.40	มาก

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ด้านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.90$, S.D.= 0.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ โรงเรียนจัดทำแผนงาน/โครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการบริหารอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.00$, S.D.= 0.77) รองลงมาได้แก่ ข้อ10 โรงเรียนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารดำเนินการเกี่ยวกับงานทะเบียนนักเรียน หลักฐานแสดงผลการเรียนรู้ หนังสือรับรอง และเอกสารอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.95$, S.D.= 0.77) และโรงเรียนใช้ระบบบริหารสำนักงานอัตโนมัติ (e-office) ในการดำเนินงานธุรการอยู่ในระดับมาก

$\bar{X} = 3.93$, S.D.= 0.78) ตามลำดับ และข้อที่ค่าเฉลี่ยในระดับสุดท้าย คือ โรงเรียนนำฐานข้อมูลเกี่ยวกับครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้างมาใช้บริหารงานด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 3.81$, S.D.= 0.73)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ด้านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน

ด้านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. การเรียนการสอนคอมพิวเตอร์เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง	4.04	0.71	มาก
2. ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผลิตแบบฝึกทักษะต่าง ๆ สร้างบทเรียนสำเร็จรูป (e – Book , CAI) ได้ด้วยตนเองเพื่อใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน	3.97	0.81	มาก
3. ใช้เทคโนโลยี ในการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อจัดทำแผนการเรียนรู้	3.97	0.78	มาก
4. ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลผลการเรียนของนักเรียนเพื่อวางแผนการสอนซ่อมเสริมและทำวิจัยในชั้นเรียน	3.87	0.84	มาก
5. ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการจัดทำเอกสารประกอบการเรียนการสอน	3.97	0.75	มาก
6. มีการบูรณาการสื่อเทคโนโลยีกับกิจกรรมเรียนการสอนกลุ่มสาระอื่น ๆ	3.95	0.77	มาก
7. บุคลากรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทำฐานข้อมูลวิทยากรภายนอกและแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา	3.95	0.79	มาก
8. บุคลากรใช้สื่อดิจิทัล เช่น e – Book, e – Library, e – Learning ในการจัดการเรียนการสอน	3.95	0.71	มาก
9. บุคลากรมีความรู้และทักษะในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.97	0.75	มาก
10. บุคลากรในโรงเรียนเผยแพร่นวัตกรรมด้านการจัดการเรียนการสอน ในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต	4.06	0.78	มาก
รวมเฉลี่ย	3.97	0.40	มาก

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ด้านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอนพบว่า โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D.= 0.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียนเผยแพร่นวัตกรรมด้านการจัดการเรียนการสอนในเครือข่ายอินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D.= 0.78) รองลงมาได้แก่ การเรียนการสอนคอมพิวเตอร์เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D.= 0.71) และ บุคลากรมี

ความรู้และทักษะในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D.= 0.75) ตามลำดับ ตามลำดับ และข้อที่ค่าเฉลี่ยในระดับสุดท้าย คือ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลผลการเรียนของนักเรียนเพื่อวางแผนการสอนซ่อมเสริมและทำวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{X} = 3.87$, S.D.= 0.84)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1.บุคลากรในสถานศึกษาใฝ่รู้ใฝ่เรียน ยอมรับความเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	3.93	0.75	มาก
2. ผู้บริหารส่งเสริมบุคลากรให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	3.91	0.73	มาก
3. โรงเรียนมีการนำอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงมาใช้และพัฒนาระบบเครือข่ายไร้สาย	3.91	0.70	มาก
4. มีแผนงาน/โครงการในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน	3.75	0.78	มาก
5. มีการระดมทุนและทรัพยากรเพื่อพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน	3.87	0.70	มาก
6.มีการพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต	3.85	0.71	มาก
7.มีการซ่อมบำรุงอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ให้ใช้งานได้ดี และมีประสิทธิภาพอยู่เสมอ	3.81	0.76	มาก
8. คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยี สารสนเทศของโรงเรียน	3.79	0.74	มาก
9. โรงเรียนเป็นศูนย์ให้บริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศแก่ชุมชน	3.87	0.76	มาก
10. มีการวิจัยด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนและนำผลการวิจัยมาพัฒนา	3.89	0.75	มาก
รวม	3.86	0.42	มาก

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่าการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D.=0.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษาใฝ่รู้ใฝ่เรียน ยอมรับความเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D.=0.75)รองลงมาได้แก่ โรงเรียนมีการนำอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงมาใช้และพัฒนาระบบเครือข่ายไร้สายอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$, S.D.=0.70)และผู้บริหารส่งเสริมบุคลากรให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเทคโนโลยี

สารสนเทศและการสื่อสารอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.91, S.D.=0.73$)ตามลำดับ และข้อที่ค่าเฉลี่ยในระดับสุดท้าย คือ แผนงาน/โครงการในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน ($\bar{X}=3.75, S.D.=0.78$)

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ จำแนกตามเพศ พบว่า

ตารางที่ 6 แสดงการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามเพศ เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ในภาพรวมรายด้าน

ที่	รายการ	ชาย		หญิง		t.	p
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.	ด้านความพร้อมของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.91	0.34	3.88	0.38	.317	.707
2.	ด้านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร	3.87	0.42	3.92	0.39	-.456	.834
3.	ด้านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน	4.02	0.46	3.92	0.32	.900	.079
4.	ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา	3.89	0.47	3.82	0.38	.378	.539
	รวม	3.92	0.19	3.69	0.21	.634	.515

* มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.05$)

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามเพศ ที่มีต่อการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ รายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน และในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3. สรุปข้อเสนอแนะแนวทางในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาไปใช้ในการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ ได้ผลดังนี้

ตารางที่ 7 ค่าความถี่และร้อยละของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์และสามารถก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง	29	20.00
2. ผู้บริหารต้องมีความคิดสร้างสรรค์	19	13.10
3. ผู้บริหารเป็นนักประสานงานที่ดี	11	7.59
4. ไม่แสดงความคิดเห็น	86	59.31
รวม	145	100.00

จากตารางที่ 7 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ ในประเด็นต่างๆ คือ ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์และสามารถก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารต้องมีความคิดสร้างสรรค์ และผู้บริหารเป็นนักประสานงานที่ดี

สรุปและอภิปรายผล

ผลจากการวิจัย พบว่า ผลการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาไปใช้ในการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน และการบริหารเพื่อสร้างความพร้อมของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของทิพวัลย์ นนทเกท (2559) ได้ทำการศึกษา เรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 3 ผลการศึกษา พบว่า 1) สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมากที่สุดคือด้านการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับมากรองลงมาคือด้านการบริหารงบประมาณและด้านการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากน้อยที่สุดคือด้านการบริหารทั่วไป

อยู่ในระดับมาก 2) ปัญหาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษาพบว่าปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมากที่สุดคือด้านการบริหารทั่วไปอยู่ในระดับน้อยรองลงมาคือด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยน้อยที่สุดคือด้านการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับน้อย 3) ผลการเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต 3 จำแนกตามสถานภาพของบุคลากรโดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการบริหารงบประมาณและด้านการบริหารบุคคลมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ด้านความพร้อมของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารได้ให้การสนับสนุนงบประมาณและประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดซื้อจัดหาเทคโนโลยีจากชุมชนและหน่วยงานในท้องถิ่นโรงเรียนมีคอมพิวเตอร์และวัสดุประกอบ เช่น เม้าส์สแกนเนอร์ พรินเตอร์ ฯลฯ ที่มีประสิทธิภาพสูงในการทำงานและบุคลากรในโรงเรียนมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบำรุงรักษาและซ่อมแซมคอมพิวเตอร์สอดคล้องกับงานวิจัยของพรสันต์ ชื่นเจริญ (2547: 86) ได้ทำการศึกษา เรื่องสภาพและปัญหา การนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนคร พิษณุโลก พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนเห็นว่าสภาพ วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่มีใช้ในภาพส่วนใหญ่มีพร้อม ยกเว้นการศึกษาทางไกล บทเรียน คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และครูผู้สอนคอมพิวเตอร์มีไม่เพียงพอ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการศึกษา ทั้ง 6 งานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในงานต่าง ๆ เช่น งานธุรการ งานการเงินและพัสดุ ส่วนด้านงานความสัมพันธ์ชุมชนไม่เคยใช้ ซึ่งยังแยกเป็นรายด้านได้ดังนี้ งานวิชาการ มีการนำไปใช้ในบางครั้งในด้าน การจัดทำแผนการเรียน การเรียน การสอน งานทะเบียนวัดผล ประเมินผล และการนิเทศการสอน งานบุคลากร มีการนำไปใช้เป็นบางครั้งในทุกด้าน งานกิจกรรมนักเรียน มีการนำไปใช้เป็นบางครั้งในด้านการทำบอร์ด แผ่นป้าย ประกาศ งานกิจกรรมนักเรียน งานอาคารสถานที่มีการนำไปใช้เป็นบางครั้งในด้านการบันทึก และแสดงแผนผังของอาคารสถานที่ บันทึกการปฏิบัติงานของฝ่ายรับผิดชอบอาคารสถานที่ และทรัพย์สินของโรงเรียน งานธุรการ การเงิน และพัสดุ มีการนำไปใช้เป็นประจำในด้านงานสารบรรณ การจัดทำหนังสือเข้าและออก งานทะเบียน สถิติ การพิมพ์เอกสารหรือจัดทำรายงานการจัดสรรงบประมาณ งานระบบบัญชี การทำบัญชีเงินเดือนครู การติดตามผลการปฏิบัติงาน และการใช้งบประมาณของโรงเรียนส่วนงานความสัมพันธ์กับชุมชนไม่เคยมีการนำไปใช้ นักเรียนมีการใช้วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีสารสนเทศภาพรวมอยู่ในระดับใช้เป็นบางครั้ง ยกเว้นด้านอินเทอร์เน็ตและคอมพิวเตอร์ช่วยสอนไม่เคยใช้ ปัญหาการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการจัดการศึกษาระดับมาก ได้แก่ จำนวน

คอมพิวเตอร์มีไม่เพียงพอ ขาดครูที่มีความรู้ความชำนาญ ในเทคโนโลยี ขาดวัสดุอุปกรณ์ อุปกรณ์ที่มีอยู่ขาดประสิทธิภาพ

ด้านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารได้ดำเนินการให้โรงเรียนจัดทำแผนงาน/โครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการบริหารโรงเรียนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารดำเนินการเกี่ยวกับงานทะเบียนนักเรียน หลักฐานแสดงผลการเรียนรู้ หนังสือรับรอง และเอกสารอื่น ๆ และ ใช้ระบบบริหารสำนักงานอัตโนมัติ (e-office) ในการดำเนินงานธุรการสอดคล้องกับงานวิจัยของพันทิพย์ ภูติยา (2550: 89) ได้ทำการศึกษา เรื่องสภาพปัญหา และแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลเมืองสกลนคร พบว่า สภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาควรเน้นการพัฒนาระบบ เครือข่ายการใช้งาน การจัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากร และการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศ และอินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนการสอน และงานประชาสัมพันธ์

ด้านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารได้สนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนเผยแพร่นวัตกรรมด้านการจัดการเรียนการสอน ในเครือข่ายอินเทอร์เน็ตการจัดการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงประกอบกับบุคลากรมีความรู้และทักษะในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสอดคล้องกับงานวิจัยของ Moffat (2000:28) ได้ศึกษาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการพัฒนาอย่างมีอาชีพเกี่ยวกับประโยชน์และความจำเป็นในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียน ได้กล่าวว่า ผลสะท้อนกลับมาในงานชิ้นนี้ และข้อสันนิษฐานต่าง ๆ เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน และการศึกษาในระบบเครือข่าย ผู้เขียนมีความเห็นว่า ในการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ จะเป็นแนวทางให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพรวมถึงการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ในโรงเรียนประการสุดท้ายผู้ศึกษามีความคาดหวังว่า ผู้เรียนจะตระหนักถึงประโยชน์และความจำเป็นที่ต้องมีเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียน

ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารได้สนับสนุนและส่งเสริมบุคลากรในสถานศึกษาใฝ่รู้ใฝ่เรียน ยอมรับความเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีการนำอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงมาใช้และพัฒนาระบบเครือข่ายไร้สายและ ผู้บริหารส่งเสริมบุคลากรให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสอดคล้องกับงานวิจัยของอดิศักดิ์ แก้วประเสริฐ (2550) ได้ทำการศึกษา เรื่องสภาพและความต้องการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของโรงเรียน สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 พบว่า สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความต้องการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาในโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ ควรจัดหาคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอกับการจัดการเรียนการสอน มีนโยบายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ชัดเจน เชื่อมต่อสัญญาณการเรียนผ่านดาวเทียมจากราชวังไกลกังวลให้ครบทุกโรงเรียน และควรจัดให้ครบทุกโรงเรียน และควรจัดให้มีครูที่รับผิดชอบในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศโดยตรงในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาซึ่งศึกษาในกรอบจำกัดดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรศึกษาถึงความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองเพื่อที่จะได้นำความคิดเห็นดังกล่าวมาพิจารณาร่วมกันซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการบริหารให้ครอบคลุมงานทั้ง 4 ด้าน
2. ควรศึกษาองค์ประกอบอื่นที่มีผลต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของสถานศึกษาเพิ่มเติม เช่นนโยบายการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานในท้องถิ่น เป็นต้น
3. ควรศึกษาและเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านต่างๆ ของสถานศึกษาในขนาดแตกต่างกัน

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอธิการบดีมหาวิทยาลัยพิษณุโลก ที่ได้สนับสนุนทุนวิจัยในครั้งนี้ รวมทั้งคณะผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ที่ได้อนุเคราะห์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้การวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- ครุฑิต มาลัยวงศ์. (2547). ข้าราชการกับไอที : เส้นทางที่จะต้องเลือกเดิน . พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2547). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : เทพเนรมิตการพิมพ์.
- ทิพวัลย์ นนทเกท. (2559). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต 3. วารสารมหาวิทยาลัย

- นราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2559.
- บุญสืบ พันธุ์ดี. (2548). บทบาทของเทคโนโลยีการศึกษากับการปฏิรูปการศึกษาไทย. วารสารนวมสาร. 1(1), 2.
- พรสันต์ ชื่นเจริญ. (2547). สภาพและปัญหาการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- พนทิพย์ ภูติยา. (2550). สภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลเมืองสกลนคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1. (2559). รายงานผลการดำเนินงานการจัดการศึกษาของสถานศึกษา. อุตรดิตถ์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1.
- อดิศักดิ์ แก้วประเสริฐ. (2550). สภาพและความต้องการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- Moffat,R.G. (2000). Information Technology and professional development What Educators need to successfully integrate Information Technology into school. Dissertation Abstracts International.
- Yamane, Taro.1973. Statistics: An Introductory Analysis. Third editio. Newyork : Harper and Row Publication.

ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหาร

ในกลุ่มโรงเรียนนาขุนไกร อำเภอสรีลำโรง จังหวัดสุโขทัย

The Opinion of Teachers to the Conflict Management of Education Administrators in Nakhunkrai School Network, Srisamrong District Sukhothai Province.

ประวดี ยงบุตร(Prawat Yongbut) ขวัญหทัย ยิ้มละมัย(Kwanhathai Yimlamai)*

สมเกียรติ อินทวงศ์(Somkiat Intawong) ธนากร อึ้งน้อย(Thanakorn Aungnoi)

สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพิษณุโลก

*Corresponding author. E-mail: k51030976@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนนาขุนไกร อำเภอสรีลำโรง จังหวัดสุโขทัย ใน 5 ด้าน ได้แก่ การเอาชนะ การร่วมมือ การประนีประนอม การหลีกเลี่ยง และการยอมให้ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ บุคลากรครู จำนวน 73 คน เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า ครูมีความคิดเห็นว่าการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหาร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$, $SD = 0.52$)

คำสำคัญ: การบริหารความขัดแย้ง ผู้บริหาร กลุ่มโรงเรียนนาขุนไกร อำเภอสรีลำโรง จังหวัดสุโขทัย

Abstract

The objectives of this research were to study the opinion of teachers to the conflict management of educational administrators in Nakhunkrai school network, Srisamrong district Sukhothai province. In 5 aspects: overcoming, collaboration, compromise, avoidance and granting. The samples were 73 teachers. The research instrument collected data used by questionnaire. The statistics analyzed data used the frequency, percentage, mean and standard deviation. The results found that the teachers have opinion, The conflict management of administrators Overview, were at the high level ($\bar{X} = 3.56$, $SD = 0.52$).

Keywords : Conflict Management, Administrators, Nakhunkrai school network, Srisamrong district Sukhothai province

บทนำ

ปัจจุบันสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงรวมไปถึงกระบวนการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติ การศึกษามีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากและรวดเร็วส่งผลกระทบต่องานที่ทำ วิธีการทำงานวิธีการคิด เมื่อกล่าวถึงความขัดแย้งบุคคลโดยทั่วไปมักจะมองในภาพลบที่พึงหลีกเลี่ยงหรือขจัดออกไปตราบไคที่ มนุษย์ยังใช้ชีวิตอยู่ในสังคม เมื่อไม่สามารถหลีกเลี่ยงความขัดแย้งได้ก็ควรจะรู้จักและทำความเข้าใจ กับความขัดแย้งเพื่อให้เปลี่ยนแปลงความขัดแย้งมาเป็นประโยชน์เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ในองค์กรให้ดีที่สุด (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2543) ส่วนหนึ่งนำไปสู่ความขัดแย้งคือมีการแข่งขันกันในรูปแบบต่างๆ เช่น การแข่งขันกีฬา การศึกษาเล่าเรียน ธุรกิจและกิจกรรมในสังคม การแข่งขันทำให้เกิดการแพ้หรือชนะ ความสำเร็จมักถูกวัดด้วยการเอาชนะ หลักฐานเหล่านี้เห็นได้จากการได้มา หรือการมีกรรมสิทธิ์ในสินค้า การได้รับบริการ การทำให้บรรลุเป้าหมายที่แตกต่างกัน การควบคุมบุคคล การควบคุมทรัพยากรและการมีอำนาจที่ตัดสินใจซึ่งมีผลกระทบต่อคนอื่น เป็นต้น

ในสภาพของสังคมไทยเราในปัจจุบันนี้ จะพบว่ามีความขัดแย้งค่อนข้างสูง ทั้งนี้เนื่องจากคน มีความแตกต่างกันในด้านความคิด ความเชื่อ ค่านิยม ความสนใจ ความต้องการ ความปรารถนา ซึ่งความแตกต่างดังกล่าวเป็นผลให้เกิดความขัดแย้งในสังคมได้ (ประกาศิตพิทย์ ผาสุก 2551: 1) ความขัดแย้งเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติอย่างหนึ่งของมนุษย์ เพราะมนุษย์มีความแตกต่างกันทั้งความคิด และการกระทำ ดังนั้นในทุกองค์การย่อมมีความขัดแย้งเกิดขึ้น อาจเป็นความขัดแย้งระหว่างบุคคลต่อบุคคล หรือระหว่างกลุ่มต่างๆ แท้ที่จริงแล้วความขัดแย้งก่อให้เกิดทั้งผลดีและผลเสียต่อองค์การ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจัดการความขัดแย้งของบุคคลซึ่งเกิดจากการรับรู้ และความสามารถของบุคคลในการปรับตัวต่อความขัดแย้งที่เกิดขึ้น อายุ และประสบการณ์ที่มากขึ้นจะทำให้บุคคลสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ได้ดี ความขัดแย้งเป็นสิ่งที่ผู้บริหารต้องเผชิญอยู่ทุกวัน การบริหารความขัดแย้งเป็นภารกิจที่ยากที่สุดอย่างหนึ่งของผู้บริหาร เพราะการปฏิบัติงานจะทำให้ถูกใจคนทุกคนไม่ได้ หากยึดความถูกต้องมาก ไม่ถูกใจคน หากจะให้ถูกใจคนก็มักไม่ถูกต้อง ดังนั้น แม้ว่าความขัดแย้งเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่ถ้าผู้บริหารรู้จักวิธีการบริหารและวิธีการแก้ไขที่ดีจะกลายเป็นให้คุณประโยชน์ เช่น ช่วยป้องกันความเฉื่อยชา ช่วยทำให้เห็นเป้าหมายที่ชัดเจน ช่วยกระตุ้นความสนใจและความอยากรู้อยากเห็นของบุคคล เป็นพื้นฐานทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของบุคคลและสังคม ซึ่งจะเป็ประโยชน์ อย่างยิ่งต่อองค์กร

ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงมีภาระหน้าที่ที่จะต้องให้ความสนใจต่อการบริหารความขัดแย้งที่เกิดขึ้นและเอาใจใส่ในการบริหารความขัดแย้งอย่างจริงจังทั้งนี้เพื่อสร้างขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากรของโรงเรียน และเพื่อให้การบริหารงานของโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพมากขึ้นจึงจำเป็นต้องมีการบริหารความขัดแย้งโดยใช้กระบวนการที่ประกอบด้วย การเอาชนะการร่วมมือ การประนีประนอม การหลีกเลี่ยง และการยอมให้ (Thomas and Kilmann 1987: 11 – 16) ซึ่งในปัจจุบันกลุ่มโรงเรียนนาขุนไกร

อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย ได้ขาดองค์ความรู้เพื่อนำมาใช้กำหนดแผนการบริหารความขัดแย้งในสถานศึกษา ซึ่งเมื่อมีเหตุการณ์ความขัดแย้งเกิดขึ้น ก็อาจทำให้ไม่สามารถแก้ไขสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างทันท่วงที (โรงเรียนขุนไกรพิทยาคม, 2559)

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนนาขุนไกร อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย โดยคาดหวังว่าผลจากการวิจัยจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการบริหารด้านบุคลากรของโรงเรียนเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนนาขุนไกร อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ บุคลากรครูในกลุ่มโรงเรียนนาขุนไกร อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัยปีการศึกษา 2560 จำนวน 10 โรงเรียน รวมจำนวนทั้งสิ้น 90 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การศึกษา คือ บุคลากรครูในกลุ่มโรงเรียนนาขุนไกร อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970 : 100 อ้างถึงใน วาโร เฟิงส์วีสต์ 2548 : 205-206) โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 73 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพ ของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 การศึกษาการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนของตำบลนาขุนไกร อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัยแบ่งออกเป็น 5 ลักษณะ ดังนี้ ดังนี้

1. การเอาชนะ (Competition)
2. การร่วมมือ (Collaboration)
3. การประนีประนอม (Compromising)
4. การหลีกเลี่ยง (Avoiding)

5. การยอมให้ (Accommodation)

โดยผู้วิจัยได้สร้างลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตามแบบของไลเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ความคิดเห็น (บุญชม ศรีสะอาด, 2542 : 69 - 71)

- 5 หมายถึง มีการบริหารความขัดแย้งอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการบริหารความขัดแย้งอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการบริหารความขัดแย้งอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการบริหารความขัดแย้งอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการบริหารความขัดแย้งอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในกลุ่มโรงเรียนนาขุนไกร อำเภอสรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย เช่น ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดเกี่ยวกับการขัดแย้ง พฤติกรรมของบุคคลเมื่อเจอกับความขัดแย้ง การบริหารความขัดแย้ง ทักษะการบริหารความขัดแย้ง ความขัดแย้งในสถานศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

2. สร้างแบบสอบถามที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของเนื้อหาการวิจัยการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในกลุ่มโรงเรียนนาขุนไกร อำเภอสรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย

3. นำร่างแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และนำมาหาค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าระหว่าง 0.67 – 1.00

4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูในกลุ่มโรงเรียนก้าวน้ำอำเภอสรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามเท่ากับ 0.812

5. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 73 คน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ดังนี้

1. จัดส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์การรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยพิษณุโลก ถึงผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนนาขุนไกร อำเภอสรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย

2. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับครูกลุ่มโรงเรียนขุนไกร อำเภอสรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย

3. ตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูลที่รวบรวมได้ เพื่อเข้าสู่ขั้นตอนการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลในขั้นต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนนาขุนไกร อำเภอสรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากนั้นนำผลการวิเคราะห์ทางสถิติมาแปลผลตามเกณฑ์ของ เบสต์ (Best) แบ่งเป็น 5 ระดับ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2544:75) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50– 5.00 แปลความหมายว่า มีการบริหารความขัดแย้งอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 แปลความหมายว่า มีการบริหารความขัดแย้งอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 แปลความหมายว่า มีการบริหารความขัดแย้งอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 แปลความหมายว่า มีการบริหารความขัดแย้งอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 แปลความหมายว่า มีการบริหารความขัดแย้งอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในกลุ่มโรงเรียนนาขุนไกร อำเภอสรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย พบว่า

ระดับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในกลุ่มโรงเรียนนาขุนไกร อำเภอสรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน คือ ด้านการเอาชนะ การร่วมมือ และการประนีประนอมอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านการหลีกเลี่ยง และด้านการยอมให้

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผู้บริหาร มีการบริหารความขัดแย้งด้านการเอาชนะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$, $SD = 0.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารความขัดแย้งที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และอยู่ในระดับมาก คือ ผู้บริหารใช้ความต้องการของตนเป็นหลักเพื่อเอาชนะจากกรณีความขัดแย้ง ($\bar{X} = 3.86$, $SD = 0.63$) รองลงมาคือ ผู้บริหารได้แสวงหาการ

สนับสนุนจากคนอื่นเพื่อให้ตนเองบรรลุวัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 3.81$, $SD = 0.52$) และการบริหารความขัดแย้งที่มีค่านี้น้อยที่สุด คือ เมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้นผู้บริหารได้พยายามทำตามวิธีการของตนเองจนบรรลุเป้าหมาย ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.93$, $SD = 0.93$)

การบริหารความขัดแย้งด้านการร่วมมือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$, $SD = 0.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารความขัดแย้งที่มีค่านี้น้อยที่สุด และอยู่ในระดับมาก คือ เมื่อเกิดปัญหาความขัดแย้งผู้บริหารหาทางให้คู่กรณีปรึกษาหารือจนทั้งสองฝ่ายพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$, $SD = 0.54$) รองลงมาคือ ผู้บริหารให้ผู้เกี่ยวข้องร่วมกันลงมือปฏิบัติการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจนทุกฝ่ายพอใจ ($\bar{X} = 3.67$, $SD = 0.65$) และการบริหารความขัดแย้งที่มีค่านี้น้อยที่สุด คือ ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องหาทางออกร่วมกันจนเป็นที่พอใจของทุกฝ่าย ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$, $SD = 0.02$)

การบริหารความขัดแย้งด้านการประนีประนอม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$, $SD = 0.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารความขัดแย้งที่มีค่านี้น้อยที่สุด และอยู่ในระดับมาก คือ ผู้บริหารแก้ปัญหาโดยใช้การเจรจาต่อรองโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ทั้งสองฝ่ายและถ้อยทีถ้อยอาศัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, $SD = 0.23$) รองลงมาคือ ผู้บริหารยอมแพ้ในบางประเด็นเพื่อชนะในอีกบางประเด็น ($\bar{X} = 3.99$, $S.D. = 0.20$) และการบริหารความขัดแย้งที่มีค่านี้น้อยที่สุด คือ ผู้บริหารทำหน้าที่เป็นคนกลางในการไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้ง ซึ่งอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.05$, $SD = 0.23$)

การบริหารความขัดแย้งด้านการหลีกเลี่ยง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, $SD = 0.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารความขัดแย้งที่มีค่านี้น้อยที่สุด และอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ผู้บริหารหลีกเลี่ยงการกระทำที่จะทำให้ตนเองไม่สบายใจจากกรณีความขัดแย้ง และผู้บริหารพยายามหลีกเลี่ยงการแสดงความคิดเห็นที่นำไปสู่การโต้แย้ง ($\bar{X} = 4.95$, $SD = 0.23$) เท่ากัน รองลงมาคือ ผู้บริหารไม่กระทำการใด ๆ ที่จะทำให้สถานการณ์ความขัดแย้งคลี่คลายลงและผู้บริหารปล่อยให้ความขัดแย้งเกิดขึ้นโดยไม่คิดแก้ปัญหา ($\bar{X} = 4.92$, $S.D. = 0.28$) และการบริหารความขัดแย้งที่มีค่านี้น้อยที่สุด คือ ผู้บริหารไม่ตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.11$, $SD = 0.83$)

การบริหารความขัดแย้งด้านการยอมให้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$, $SD = 0.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารความขัดแย้งที่มีค่านี้น้อยที่สุด และอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ผู้บริหารทำตามความคิดเห็นของผู้อื่นถ้าสามารถทำให้ผู้อื่นมีความสุขหรือได้ประโยชน์ ($\bar{X} =$

3.85, SD= 0.89) รองลงมาคือ ผู้บริหารปล่อยให้ผู้อื่นดำเนินการตามที่เขาชอบแม้ว่าตัวเองจะไม่เห็นด้วยก็ตาม ($\bar{X} = 3.82$, SD= 0.63) และการบริหารความขัดแย้งที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารยอมเสียสละสิ่งที่ยากได้เพื่อให้ผู้อื่นสมปรารถนา ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$, SD= 0.68)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การบริหารความขัดแย้งด้านการหลีกเลี่ยง ผลการวิจัยพบว่า เป็นวิธีการที่ใช้มากที่สุดอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่า การที่ผู้บริหารไม่สนใจที่จะเข้าไปเผชิญกับสถานการณ์ของความขัดแย้งที่กำลังเกิดขึ้น อาจจะเป็นเพราะไม่รู้ว่ามี ความขัดแย้งเกิดขึ้น เฉยเมยหรือไม่มีการตอบสนองต่อข้อเรียกร้องของผู้ใต้บังคับบัญชา หรือพยายามยืดเวลาโดยไม่ยอมตัดสินใจแก้ปัญหา อาจเพื่อให้อารมณ์ความขัดแย้งลดลง สองฝ่ายคู่ขัดแย้งจึงจะยอมเข้าสู่การปรึกษาหาทางออก และการบริหารความขัดแย้งการเอาชนะ ผลการวิจัยพบว่า เป็นวิธีที่อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นการการแสดงพฤติกรรมที่ผู้บริหารมุ่งเอาชนะชนะของตนเองเป็นสำคัญ โดยไม่คำนึงถึงประโยชน์หรือความสูญเสียของผู้อื่น โดยอาศัยอำนาจจากตำแหน่ง สอดคล้องกับ สุกานดา แสงเดือน (2546) ที่กล่าวว่า การแก้ไขข้อขัดแย้งในการทำงานแบบแข่งขันเอาผลแพ้-ชนะ ผู้ที่สนับสนุนวิธีนี้คือ พวกที่สนใจเป้าหมายของตนเองมากกว่าสิ่งใด พวกเขาต้องเอาชนะคู่แข่งให้ได้ โดยคนที่จะมาชี้ขาดนั้น คือ คนที่มีอำนาจเหนือกว่าทั้งสองฝ่าย ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจาก ลักษณะการบริหารงานโรงเรียนเอกชนเป็นระบบการบริหารงาน แบบคณะบุคคล โดยมีผู้รับใบอนุญาตเป็นเจ้าของ หรือผู้จัดการ และมีผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้พัฒนาระบบการบริหารและจัดการศึกษาให้ตรงกับความต้องการของผู้รับใบอนุญาต เพราะฉะนั้นการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนจึงมีกฎระเบียบ เข้มงวด มีการควบคุม การบังคับบัญชา และการใช้อำนาจอยู่แล้ว (ประเวศ วะสี, 2541 : 2) ส่วนด้านการวิเคราะห์สถานการณ์ มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดเป็นอันดับสอง เพราะผู้บริหารมักใช้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานมาเป็นฐานข้อมูลในการวิเคราะห์บริบทในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ณรงค์ กัญน้อย (2545) ที่พบว่าผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ใช้ยุทธวิธีจัดการกับความขัดแย้งแบบการร่วมมือมากที่สุด และสอดคล้องกับ วีรณัฐ สุทธิพันธ์ (2550 : 150) กล่าวว่า วิธีการบริหารความขัดแย้งที่ผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ใช้มากที่สุดคือ แบบประนีประนอม ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นวิธีการแก้ปัญหาโดยการพบกันครึ่งทาง เป็นการแก้ปัญหาด้วยสันติวิธีโดยยึดหลักทางสายกลาง ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารได้ตระหนักว่าสำคัญในการบริหารซึ่งสอดคล้องกับ Thomas ที่กล่าวว่า บุคคลจะแสดงพฤติกรรม (Behavior) ออกมา อาจเป็นการเอาชนะ การแข่งขัน การต่อรอง การร่วมมือ การหลีกเลี่ยง หรือการผ่อนปรนเข้าหากัน และสอดคล้องกับ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2540) กล่าวว่า

โดยทั่วไปแล้วเมื่อบุคคลคาดหวังว่าจะพบความขัดแย้ง เขาจะต้องตัดสินใจเพื่อเลือกอย่างหนึ่งในสาม
อย่างคือ เลือก ก. หรือเลือก ข. พยายามประนีประนอมระหว่าง ก. กับ ข. หรือพยายามที่จะ
หลีกเลี่ยงจากทั้งสองอย่าง และการบริหารความขัดแย้งด้านการร่วมมือ และการยอมให้ ผลการวิจัย
พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นวิธีบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารที่มีบุคลลิกภาพ
สุภาพเคารพความคิดเห็นผู้ใต้บังคับบัญชา จึงยอมเสียประโยชน์ส่วนตนบางส่วน สอดคล้องกับ อรสา
คำแสน (2554) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
อุดรดิตถ์ เขต 1 ส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่จังหวัดอุดรดิตถ์ วัฒนธรรมการแสดงออกเป็นคนอ่อน
น้อมถ่อมตน ถ้อยทีถ้อยอาศัย มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การหักหาญน้ำใจ
เป็นสิ่งที่ไม่นิยมกัน จึงมีพฤติกรรมเลือกใช้วิธีการบริหารความขัดแย้งแบบประนีประนอม ซึ่งเป็น
พฤติกรรมการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เน้นการต่อรอง มุ่งให้ทุกฝ่ายได้รับความพึงพอใจ ยอม
เสียสละและยอมได้ในบางส่วน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความขัดแย้งของบุคลากรในสถานศึกษา
2. ควรทำการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบหรือแนวทางการบริหารความขัดแย้งในฝ่ายต่างๆ ของ
สถานศึกษาที่มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาปัจจุบัน
3. ควรทำการวิจัยแบบผสมผสานกระบวนการเชิงคุณภาพ โดยมีการพัฒนาแนวทางการ
บริหารความขัดแย้งในสถานศึกษาจากการระดมสมองของบุคคลทั้ง 3 ฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหาร บุคลากร
ครู และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระบบการศึกษาจากภายนอกองค์กร

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอธิการบดีมหาวิทยาลัยพิษณุโลก ที่ได้สนับสนุนทุนวิจัยใน
ครั้งนี้ รวมทั้งผู้บริหารและบุคลากรครูในกลุ่มโรงเรียนนาขุนไกร อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย ที่ได้
อนุญาตให้เก็บรวบรวมข้อมูล และอนุเคราะห์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้การวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้
ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2544). การวิจัยเพื่อการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : ทิพย์ลิเคชั่น.
- ณรงค์กัญน้อย. (2545). ยุทธวิธีการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำ นักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สถาบันราชภัฏนครปฐม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2541). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัยเล่ม 1 : สุวีริยาสาสน.

- ประกายทิพย์ ผาสุข. (2551). การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 1. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประเวศ วะสี. (2541). ยุทธศาสตร์ชาติเพื่อความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม
ปาฐกถาพิเศษ ปวย อึ้งภากรณ์. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช. (2543). ทฤษฎีและแนวการปฏิบัติในการบริหารการศึกษา ระดับ
บัณฑิตศึกษาศาสาวิชาศึกษาศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2551). วิธีวิทยาการวิจัย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน.
- วีรนุช สุทธพันธ์. (2550). การบริหารความขัดแย้งในการปฏิบัติงาน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครินทร์.
- โรงเรียนขุนไกรพิทยาคม. (2559). บทสัมภาษณ์ผู้บริหารด้านการบริหารความขัดแย้งของ
สถานศึกษา. สุโขทัย : โรงเรียนขุนไกรพิทยาคม.
- สุกานดา แสงเดือน. (2546). Management Cook Book (Revised edition). กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์ตะวันออก จำกัด (มหาชน).
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2536). “ภาวะผู้นำ” ในประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการ
บริหารการศึกษา นนทบุรี : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- อรสา คำแสน. (2554). การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาคุดัดเขต 1. วารสารสังคมศาสตร์วิจัย ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม
- ธันวาคม 2554 หน้า 94 - 112.
- Thomas, Kenneth W. and Ralph H. Kilmann. (1987). Thomas –Kilmann Conflict Mode
Interest. New York : X/COM Incorporated,

**การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนพิชัย
อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์**
**Good Governance Administration of Phichai School,
Phichai School, Uttaradit Province.**

สิริศักดิ์ รัชชุตานติ(Sirisuk Rutchusanti)* มานพ เกตุเมฆ(Manop Ketmek)
ศิริพร พรหมนา(Siriporn Pormna) พงษ์พัฒน์ อักษรนิตย์(Pongpat Aksornnit)
สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพิษณุโลก
*Corresponding author. E-mail: R.sirisak@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนพิชัย อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู และผู้ปกครอง โรงเรียนพิชัย อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 226 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพิชัย อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, $SD = 0.84$) หากพิจารณารายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่น คือ ด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 4.06$, $SD = 0.84$)

คำสำคัญ: การบริหาร หลักธรรมาภิบาล โรงเรียนพิชัย อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

Abstract

The objectives of this research were to study good governance administration of Phichai School, Phichai School, Uttaradit Province. The samples were teachers and parents 226 persons. The research instrument used to collect data was questionnaire of study good governance administration. The statistics were analysis in terms of frequency, percentage, mean and standard deviation. The results showed that the good governance administration of Phichai School, Phichai School, Uttaradit Province were at high level by overate ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.84). When considering in the part. it found that all parts were at the high. The highest mean was transparency ($\bar{X} = 4.06$, $SD = 0.84$).

Keywords: Administration, Good Governance, Phichai School, Phichai School,
Uttaradit Province

บทนำ

ธรรมาภิบาล (Good Governance) หรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เป็นแนวคิดเกี่ยวกับการปกครองที่ดีที่เน้นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจของภาครัฐมากขึ้น การประกันและคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน ภาครัฐมีการบริหาร การปกครองที่โปร่งใส สามารถถูกตรวจสอบโดยประชาชนมากขึ้น ในปัจจุบันองค์การทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้ให้ความสำคัญและนำแนวคิดธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้กับการบริหารองค์การกันอย่างแพร่หลาย ด้วยเหตุเพราะช่วยสร้างสรรค์และส่งเสริมองค์กรให้มีศักยภาพและประสิทธิภาพ โดยในส่วนขององค์การด้านการศึกษาก็ให้ความสนใจในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาด้วยเช่นกัน เนื่องจากการเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาที่ได้รับการกระจายอำนาจตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ที่กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล และด้านบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง นั้นจำเป็นต้องใช้หลักการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนในฐานะที่เป็นนิติบุคคลด้วย การที่โรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งจะต้องมีความรับผิดชอบสูงขึ้นกว่าเดิม การนำ “หลักธรรมาภิบาล” มาใช้ในการบริหารจัดการยังต้องมีความจำเป็นมากขึ้น ด้วยเหตุนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นองค์กรหลักที่สำคัญในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดนโยบายในการบริหารจัดการศึกษา มุ่งให้หน่วยงานในสังกัดทุกระดับมีการบริหารราชการและบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจภาครัฐ มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เกิดความคุ้มค่า เยาวชนและประชาชนได้รับความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551)

ผู้บริหารในฐานะที่เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารโรงเรียน ซึ่งเป็นนิติบุคคลให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการบริหารที่มีความคล่องตัวรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนท้องถิ่นและประเทศชาติ รวมทั้งเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจในการดำเนินกิจการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งมีอำนาจในการบริหารและจัดการศึกษาอย่างเต็มที่ เมื่อผู้บริหารมีอำนาจการบริหารสถานศึกษาตามกฎหมายกำหนดไว้จึงมีความจำเป็นอย่างมากที่ผู้บริหารในสถานศึกษาต้องมีการนำหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีมายึดในการบริหารงานโรงเรียน อันได้แก่หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลัก

ความคุ้มค่า ทั้งนี้ก็เพราะว่าการบริหารสถานศึกษานั้นต้องมีการบริหารด้วยความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบการทำงานได้อย่างมีคุณภาพและอย่างยั่งยืน (รัตนารณ สส่งเสริม และสุวิมล โพธิ์กลิ่น, 2559)

โรงเรียนพิชัย อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ได้มุ่งพัฒนาการศึกษาในเชิงรุก ทั้งในด้านการพัฒนาทักษะทางวิชาการแก่นักเรียน รวมทั้งการพัฒนาอาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถ พร้อมทั้งจะถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียน ซึ่งสิ่งสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีคุณภาพนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรต้องพัฒนาบุคลากรในองค์กรรวมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา และจิตใจ ซึ่งหลักธรรมาภิบาล มีความเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนพิชัยให้มีความเจริญก้าวหน้าบนพื้นฐานแห่งคุณธรรม

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารของโรงเรียนพิชัย อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ทั้งนี้เพื่อสำหรับใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศและจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผน ปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ทั้งนี้จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็น คนดี มีความรู้ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนพิชัย อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดวิธีการดำเนินงานวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูและผู้บริหารโรงเรียนพิชัย อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์รวมทั้งสิ้น 530 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูและผู้บริหารของโรงเรียนพิชัย อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางสำเร็จรูปของเครซี มอร์แกน (Krecie and Morgan) (สมชาย วรกิจเกษมสกุล. 2553: 175) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 226 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน โรงเรียนพิชัย อำเภอพิชัย จังหวัดอุดรธานี ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง โดยเป็นแบบตัวเลือกตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนพิชัย อำเภอพิชัย จังหวัดอุดรธานี โดยจำแนกเป็น 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยตัวเลือกตอบเป็นแบบมาตราประมาณค่าของลิเกิร์ต (Likert) ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมาก
- 3 หมายถึง มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลน้อย
- 1 หมายถึง มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลน้อยที่สุด

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการสร้างเครื่องมือผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ในเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร และกำหนดวัตถุประสงค์ของแบบสอบถามที่จะสร้างขึ้น

2. สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ดร.ณัฐ ชาติมูล อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ดร. ณัฐณิชา รัตนศิรินิชกุล รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิจัยและพัฒนานักศึกษามหาวิทยาลัยพิษณุโลก และบาทหลวง ดร.รังสิพล เปลียนพันธุ์ อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยพิษณุโลก จากนั้นนำผลการตรวจสอบมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยได้ค่า IOC ของแบบสอบถามระหว่าง 0.67 – 1.00

4. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับ ครูของโรงเรียนตรอนตรีสินธุ์ อำเภอตรอน จังหวัดอุดรธานี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) โดยได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .811

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้ กำหนดขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยพิษณุโลกถึงผู้อำนวยการโรงเรียนพิชัย อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูในโรงเรียน และการประสานงานกับผู้ปกครองในวันประชุมปกครองผ่านทางโรงเรียน
2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและรับแบบสอบถามคืน ตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้เพื่อนำไปประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพ โดยหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนพิชัย อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์ , 2544 : 75)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 แสดงว่า มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 แสดงว่า มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 แสดงว่า มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 แสดงว่า มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 แสดงว่า มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ผลศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนพิชัย อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ สรุปได้ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามเมื่อจำแนกตามเพศพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 69.03 เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 30.97 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 36 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.07 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 62.83 และมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งระหว่าง 11 – 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.84

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนพิชัย อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ มีดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
โรงเรียนพิชัย อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยภาพรวม

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร โดยภาพรวม	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. หลักนิติธรรม	3.70	0.84	มาก
2. หลักคุณธรรม	3.88	0.85	มาก
3. หลักความโปร่งใส	4.06	0.84	มาก
4. หลักการมีส่วนร่วม	3.78	0.83	มาก
5. หลักความรับผิดชอบ	3.90	0.84	มาก
6. หลักความคุ้มค่า	3.86	0.86	มาก
รวมเฉลี่ย	3.86	0.84	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนพิชัย
อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, SD = 0.84) พิจารณาในรายด้าน
อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{X}$
= 4.06, SD = 0.84) รองลงมาคือ ด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.90$, SD = 0.84) ด้านหลักคุณธรรม
($\bar{X} = 3.88$, SD = 0.85) ด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.86$, SD = 0.84) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} =$
3.78, SD = 0.83) ด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 3.70$, SD = 0.84) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
โรงเรียนพิชัย อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านหลักนิติธรรม

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร ด้านหลักนิติธรรม	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. ผู้บริหารยึดและปฏิบัติตาม กฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการในการปฏิบัติงานวิชาการ	4.17	0.87	มาก
2. ผู้บริหารดำเนินการการเลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นไปตาม หลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด	3.41	0.80	ปานกลาง
3. ผู้บริหารดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาให้บุคลากร ประพฤติปฏิบัติตามระเบียบ วินัย มาตรฐานและ จรรยาบรรณวิชาชีพ	3.57	0.83	มาก
4. ผู้บริหารดำเนินการจัดทำมาตรฐาน ภาระงานสำหรับ	3.47	0.90	ปานกลาง

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร ด้านหลักนิติธรรม	$\bar{X}$	SD	ระดับ
บุคลากรในโรงเรียนเป็นไปตามสายงาน และมีความชัดเจน			
5. ผู้บริหารดำเนินการจัดระบบควบคุมระบบภายในโรงเรียนโดยมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนและถูกต้องตามระเบียบ	3.44	0.94	ปานกลาง
6. ผู้บริหารดำเนินการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ	4.16	0.72	มาก
รวมเฉลี่ย	3.70	0.84	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนพิชัย อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรธานี ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, $SD = 0.84$) เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางและระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก คือ ผู้บริหารยึดและปฏิบัติตาม กฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการในการปฏิบัติงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, $SD = 0.87$) รองลงมาคือ ผู้บริหารดำเนินการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, $SD = 0.72$) และผู้บริหารดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาให้บุคลากรประพฤติปฏิบัติตามระเบียบวินัย มาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$, $SD = 0.83$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนโรงเรียนพิชัย อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรธานี ด้านหลักคุณธรรม

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร ด้านหลักคุณธรรม	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. ผู้บริหารดำเนินการจัดโครงการส่งเสริมการเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมให้บุคลากร	4.20	0.87	มาก
2. ผู้บริหารจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน	3.65	0.86	มาก
3. ผู้บริหารดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรด้วยความถูกต้องและเป็นธรรม	4.30	0.79	มาก
4. ผู้บริหารดำเนินการพิจารณาความดีความชอบของ	4.06	0.82	มาก

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร ด้านหลักคุณธรรม	$\bar{X}$	SD	ระดับ
บุคลากรด้วยความเป็นธรรม			
5. ผู้บริหารส่งเสริมให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้ได้รับการพัฒนา เพิ่มพูนความรู้ ด้านคุณธรรม เพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนางาน	3.57	0.83	มาก
6. ผู้บริหารดำเนินการจัดสรรทรัพยากรเพื่อสนับสนุน การศึกษาอย่างทั่วถึงและเพียงพอ	3.47	0.90	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.88	0.85	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนพิชัย อำเภอ พิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, $SD = 0.85$) เมื่อ พิจารณาในรายข้อพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก คือ ผู้บริหาร ดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรด้วยความถูกต้องและเป็นธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, $SD = 0.79$) รองลงมาคือ ผู้บริหารดำเนินการจัดโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ คุณธรรม จริยธรรมให้บุคลากร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, $S.D. = 0.87$) และผู้บริหารดำเนินการพิจารณา ความดีความชอบของบุคลากรด้วยความเป็นธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, $SD = 0.82$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนพิชัย อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านหลักความโปร่งใส

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร ด้านความโปร่งใส	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. ผู้บริหารดำเนินการใช้งบประมาณ โดยเป็นไปตาม ขั้นตอนแผนงานและหลักเกณฑ์ที่กำหนด	4.28	0.84	มาก
2. ผู้บริหารดำเนินการใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปอย่าง เปิดเผย และสามารถตรวจสอบได้	3.88	0.90	มาก
3. ผู้บริหารรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณต่อ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและประชาชน	4.10	0.80	มาก
4. ผู้บริหารจัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบภายใน มอบหมายให้มีผู้ปฏิบัติงานด้านการเงิน การบัญชี และ	4.05	0.78	มาก

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร ด้านความโปร่งใส	$\bar{X}$	SD	ระดับ
พึงศดด้วยควมโปร่งใส			
5. ผู้บริหารประเมินผลการปฏิบัติงานครูและบุคลากร ระบบเปิดจัดทำคะแนนผลการปฏิบัติงานไว้ตรวจสอบ	3.95	0.91	มาก
6. ผู้บริหารดำเนินการประชาสัมพันธ์ข้อมูลสารสนเทศ ของโรงเรียนให้บุคลากรในโรงเรียนและประชาชน รับทราบ	4.08	0.83	มาก
รวมเฉลี่ย	4.06	0.84	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนพิชัย อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.84) เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก คือ ผู้บริหารดำเนินการใช้งบประมาณ โดยเป็นไปตามขั้นตอนแผนงานและหลักเกณฑ์ที่กำหนด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.84) รองลงมาคือ ผู้บริหารรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและประชาชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.80) และผู้บริหารดำเนินการประชาสัมพันธ์ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนให้บุคลากรในโรงเรียนและประชาชนรับทราบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.83) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนพิชัย อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ด้านหลักการมีส่วนร่วม

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร ด้านหลักการมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมใน การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น	3.97	0.87	มาก
2. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมใน การระดมทรัพยากร เพื่อการจัดการศึกษา	3.95	0.81	มาก
3. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดสรร งบประมาณให้กับโครงการและกิจกรรม	3.78	0.80	มาก
4. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนงบประมาณรายจ่ายประจำปี	3.60	0.87	มาก

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร ด้านหลักการมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	SD	ระดับ
5. ผู้บริหารดำเนินการให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการ ประเมินผลการปฏิบัติงาน	3.79	0.77	มาก
6. ผู้บริหารดำเนินการให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการ จัดระบบควบคุมภายในหน่วยงาน	3.56	0.88	มาก
รวมเฉลี่ย	3.78	0.83	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนพิชัย อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$, $SD = 0.83$) เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก คือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, $SD = 0.87$) รองลงมาคือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากร เพื่อการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, $SD = 0.81$) และผู้บริหารดำเนินการให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$, $SD = 0.77$) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
โรงเรียนพิชัย อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านหลักความรับผิดชอบ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร ด้านหลักความรับผิดชอบ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. ผู้บริหารดำเนินการให้บุคลากรมีความรับผิดชอบต่อ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมุ่งให้นักเรียน ปฏิบัติจริง	3.92	0.87	มาก
2. ผู้บริหารมีการกำหนดปฏิทินวิชาการเพื่อให้บุคลากร ทำงานได้อย่างสะดวก	3.87	0.84	มาก
3. ผู้บริหารดำเนินการใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามแผน งบประมาณประจำปี	3.91	0.77	มาก
4. ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานเสร็จสิ้นตาม กำหนดเวลาและบรรลุตามวัตถุประสงค์	3.78	0.88	มาก
5. ผู้บริหารมีการส่งเสริมความรับผิดชอบการปฏิบัติงาน	3.97	0.87	มาก

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร ด้านหลักความรับผิดชอบ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
การเงินในสถานศึกษา			
6. ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีความตระหนักในสิทธิและหน้าที่การปฏิบัติงานของตนเอง	3.95	0.81	มาก
รวมเฉลี่ย	3.90	0.84	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนพิชัย อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรธานี ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, $SD = 0.84$) เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก คือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมความรับผิดชอบการปฏิบัติงานการเงินในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, $SD = 0.87$) รองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีความตระหนักในสิทธิและหน้าที่การปฏิบัติงานของตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, $SD = 0.81$) และผู้บริหารดำเนินการให้บุคลากรมีความรับผิดชอบต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมุ่งให้นักเรียนปฏิบัติจริง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$, $SD = 0.87$) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนพิชัย อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรธานี ด้านหลักความคุ้มค่า

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร ด้านความคุ้มค่า	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรใช้วัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่นจัดทำสื่อการเรียนการสอน	4.09	0.82	มาก
2. ผู้บริหารสามารถจัดสรรห้องเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบตลอดจนบริเวณโรงเรียนได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด	3.76	0.83	มาก
3. ผู้บริหารดำเนินการวางแผนในการจัดหางบประมาณและใช้งบประมาณเป็นไปตามวัตถุประสงค์	3.93	0.88	มาก
4. ผู้บริหารมีการควบคุม ดูแล บำรุงรักษาและซ่อมแซมอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้อย่างสม่ำเสมอ	3.62	0.84	มาก
5. ผู้บริหารมีการรณรงค์ กำหนดมาตรการให้บุคลากรใช้น้ำและไฟฟ้าอย่างประหยัด	3.91	0.85	มาก

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร ด้านความคุ้มค่า	$\bar{X}$	SD	ระดับ
6. ผู้บริหารดำเนินการมอบหมายการปฏิบัติงานตรงตาม ความรู้ความสามารถและความถนัดของแต่ละบุคคล	3.84	0.91	มาก
รวมเฉลี่ย	3.86	0.86	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนพิชัย อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, $SD = 0.86$) เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก คือ ผู้บริหาร ส่งเสริมให้บุคลากรใช้วัสดุอุปกรณ์ในห้องเรียนจัดทำสื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, $SD = 0.82$) รองลงมาคือ ผู้บริหารดำเนินการวางแผนในการจัดหางบประมาณและใช้งบประมาณ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, $SD = 0.88$) และผู้บริหารมีการรณรงค์ กำหนดมาตรการให้บุคลากรใช้น้ำและไฟฟ้าอย่างประหยัด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$, $SD = 0.85$) ตามลำดับ

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิจัยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนพิชัย อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ ผู้วิจัยอภิปรายผลในประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนพิชัย อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, $SD = 0.84$) ทั้งนี้เป็นเพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ได้ส่งเสริมให้โรงเรียนมีการบริหารจัดการและปฏิบัติตามนโยบายและกล ยุทธ์การพัฒนาการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการดำเนินการจัด ประชุมปฏิบัติการ จัดทำสารสนเทศต่างๆ เพื่อสร้างความตระหนักและให้ความรู้กับผู้บริหารและ ครูผู้สอนเกี่ยวกับกลยุทธ์การพัฒนาการบริหารการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล เน้นการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนในการส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาและส่งเสริมให้สถานศึกษาปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรมให้กับผู้บริหารและครูผู้สอน โดยส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดทำโครงการเสริมสร้าง คุณธรรมจริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สอดคล้องกับนิกร นวโชติรส (2550) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น ผลจากการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นต่อการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น ตาม นโยบายคณะผู้บริหารเทศบาลนครขอนแก่น พบว่า ทั้งผู้บริหารและครูมีความพึงพอใจตรงกันว่า ทุก โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นได้มีการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากทุกด้าน

แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ McMillan (2007) ได้ศึกษาเรื่องการกระจายอำนาจนโยบายทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในประเทศกาน่า ผลการศึกษาพบว่าการศึกษาระดับประถมศึกษาของประเทศไทย ได้รับความสำเร็จในการพัฒนามากขึ้นเรื่อยๆ โดยมีการนำนโยบายการกระจาย อำนาจภายใต้การใช้หลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการจัดการศึกษา เพื่อจะเป็นแนวทางในการพัฒนา ประเทศ แต่ผลการศึกษาพบว่าการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยเท่านั้นที่เกิดกับการจัดการศึกษาผลการวิเคราะห์นี้เผยให้เห็นว่ารูปแบบการกระจายอำนาจการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลนั้นยังคงไม่ประสบความสำเร็จ เพราะว่าอำนาจในการตัดสินใจยังคงอยู่ที่การบริหารส่วนกลางและรัฐบาลขาดการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง

ด้านหลักนิติธรรม พบว่า ผู้บริหารยึดและปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการในการปฏิบัติงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17, SD = 0.87$) ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญในการปฏิบัติตามจรรยาบรรณและระเบียบข้อบังคับของทางราชการ สอดคล้องกับการศึกษาของ ปริญญ์ สัญพึ้ง (2553 : 95 -102) ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่า มีการปฏิบัติตามหลักนิติธรรม อยู่ในระดับมาก

ด้านหลักคุณธรรม พบว่า ผู้บริหารดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรด้วยความถูกต้องและเป็นธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30, SD = 0.79$) ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารมีการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักคุณธรรมเป็นการบริหารงานที่ยึดมั่นความถูกต้อง การส่งเสริมให้บุคลากรนำหลักคุณธรรมมาใช้ปฏิบัติหน้าที่เป็นการพัฒนาตนเองให้มีความซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัยและเป็นตัวอย่างที่ดีของบุคลากรได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ รัตนภรณ์ ส่งเสริม (2557) ศึกษาความคิดเห็นการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ผลการศึกษาพบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ในด้านหลักคุณธรรมอยู่ในลำดับแรก

ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า ผู้บริหารดำเนินการใช้งบประมาณ โดยเป็นไปตามขั้นตอนแผนงานและหลักเกณฑ์ที่กำหนด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28, SD = 0.84$) ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารเห็นความสำคัญของความโปร่งใส โดยมีการจัดประชุมชี้แจงการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ เพื่อให้บุคลากรทุกคนได้ทราบถึงผลการดำเนินงาน สอดคล้องกับการศึกษาของ สันถวัฒน์ พยาเลี้ยง และคณะ (2552: 88-97) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม. เขต 1 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 285 ผลการวิจัยพบว่าระดับการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความโปร่งใส มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, $SD = 0.87$) ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารส่วนใหญ่มีความตระหนักในการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการได้รับประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม มาจัดการศึกษา ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและทิศทางการศึกษา เพื่อให้การศึกษามีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของสันถวิวัฒน์ พยาเลี้ยง และคณะ (2552 : 88-97) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม. เขต 1 ผลการศึกษาในปัญหาของครูที่มีต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า การบริหารขาดการมีส่วนร่วม ผู้บริหารมักตัดสินใจและยึดเหตุผลตนเองเป็นหลัก ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรฝึกอบรมผู้บริหารให้มีศิลปะในการโน้มน้าวจิตใจ ผู้บริหารควรอดทนด้วยความจริงใจ ผู้บริหารตั้งคณะกรรมการบริหารโดยมีบุคลากรในชุมชน เข้าร่วม ผู้บริหารตั้งคณะกรรมการโดยมีคณะครู ผู้ปกครองและชุมชนมาร่วมประเมินในการบริหารโรงเรียนและผู้บริหารตั้งคณะกรรมการดูแลระบบสารสนเทศและประชาสัมพันธ์

ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า ผู้บริหารมีการส่งเสริมความรับผิดชอบการปฏิบัติงานการเงินในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, $SD = 0.87$) ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ครูเกิดการพัฒนางานของโรงเรียนและพัฒนาปรับปรุงการทำงานของครูให้มีการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ เป็นการสร้างทักษะของครู สอดคล้องกับการศึกษาของเสริม เกื้อสังข์ (2551:92-102) ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสังกัดเทศบาลนครตรัง พบว่า ผู้บริหารสังกัดเทศบาลนครตรัง ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ 1) หลักความรับผิดชอบ 2) หลักนิติธรรม 3) หลักคุณธรรม

ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรใช้วัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่นจัดทำสื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, $SD = 0.82$) ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารมีการเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการเสนอแนะวิธีการที่นำไปสู่ความคุ้มค่า และจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างคุ้มค่า เพราะหลังจากเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจ รัฐบาลได้เข้มงวดในการใช้งบประมาณอย่างประหยัดและทบทวนให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างหมุนเวียน และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติโดยการสร้างปลูกทดแทนใหม่ในส่วนของการบริหารราชการ ได้มีแผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐเพื่อให้หน่วยงานของภาครัฐมีบทบาทภารกิจที่ชัดเจน การปรับปรุงระบบงบประมาณ ระบบการบริหารบุคคลในภาครัฐ ปรับเปลี่ยนกฎหมายให้ทันสมัย และปรับเปลี่ยนวัฒนธรรม ค่านิยมในการดำเนินงานของภาครัฐ เพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ทุกหน่วยงาน ในภาครัฐจะต้องรายงานผล

การทำงานและแสดงประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรต่อสาธารณะ ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ
รัตนภรณ์ ส่งเสริม (2557) ศึกษาความคิดเห็นการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการ
ครูได้เสนอปัญหาและแนวทางการพัฒนาโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความคุ้มค่า
บุคลากรบางส่วนขาดจิตสำนึกต่อการใชีวิตุดอุปกรณ์อย่างประหยัดและคุ้มค่า ผู้บริหารควรจัดสรร
งบประมาณและส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเกิดประโยชน์มากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ผู้บริหารควรบริหารงานอย่างโปร่งใส และเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนใน
การจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพ
2. ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในชั้นเรียน
แก่นักเรียน รวมทั้งผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษา
3. ผู้บริหารควรจัดทำแผนการใช้งบประมาณและส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรใน
สถานศึกษาอย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อขวัญกำลังใจในการ
ปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนพิชัย อำเภอพิชัย จังหวัดอุดรธานี
2. ควรวิจัยและพัฒนารูปแบบธรรมาภิบาลที่สามารถปรับใช้ในสถานศึกษาที่มีบริบท
ใกล้เคียงกันหลายๆ แห่งได้

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอธิการบดีมหาวิทยาลัยพิษณุโลก ที่ได้สนับสนุน
ทุนวิจัยในครั้งนี้ รวมทั้งคณะผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนพิชัย อำเภอพิชัย จังหวัดอุดรธานี ที่ได้
อนุเคราะห์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้การวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- ชูศรี วงศ์รัตน์. 2544. การวิจัยเพื่อการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : ทิพย์ลิเคชั่น.
- นิกร นวโชติรส. (2550). การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น.
วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. (สังคมศึกษา). ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ปริญญา สัณพึ้ง. (2553). การศึกษาการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รัตนารณ ส่องเสริม. (2557). การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา
บัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สมชาย วรกิจเกษมสกุล. (2553). ระเบียบวิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์, สืบค้น
เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2560, จาก <http://www.udru.ac.th/website/index.php/2011-12-01-03-25-36/685-2011-12-01-03-24-27.html>
- สันถวพันธ์ พยาเลี้ยง. (2552). การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). แนวปฏิบัติงานการจัดการศึกษาของ
สถานศึกษานิติบุคคล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- เสริม เกื้อสังข์. (2551). การศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนคร
ตรัง. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- Likert, Rensis. (1967). "The Method of Constructing and Attitude Scale". In Reading in
Fishbein, M (Ed.), Attitude Theory and Measurement (pp. 90-95). New York:
Wiley & Son.
- McMillan, Leah K. (2007). A Miaguided Curriculum: Decentralized Education Policy in
Ghana's Primary School System. Master's Thesis. Saint Mary's University.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร

Factors Affecting Public Mind of Junior High School Students

under secondary educational service area office 41

เกศกนก ตริอินทอง(Kadkanok Triinthong)¹ ชนม์ชกรณ วรอินทร์(Chonchakorn Worain)²

กิริติ จันทรมณี(keerada Juntramanee)³

^{1,2} สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิจิตร

³ โรงเรียนวัดหนองหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

*Corresponding author. E-mail: kadkanok_koi@hotmail.com

บทคัดย่อ

รายงานการวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตอนต้นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร มีจุดมุ่งหมายของการวิจัย 1) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 2) เพื่อศึกษาระดับจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และ 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร เขต 41 จำนวน 398 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้แก่แบบสอบถาม จำนวน 398 ชุด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า

1. ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร เขต 41 ใน 4 ปัจจัย พบว่าทุกด้านของปัจจัยส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1) ด้านการสนับสนุนจากครอบครัว อาจารย์ เพื่อน ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทางโรงเรียน มีการให้รางวัลแก่นักเรียนที่ทำคุณประโยชน์แก่สังคม ($\bar{X}=4.40$) 2) ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเองและผู้อื่น พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนพึงพอใจกับการดำเนินชีวิตปัจจุบัน ที่จะให้เป็นฐานการทำงานเพื่อสังคมหรือประเทศ ($\bar{X}=4.45$) 3) ด้านการรับรู้ความสามารถของตน ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนมั่นใจว่าจะดูแลหนังสือที่ยืมจากห้องสมุดไม่ให้ชำรุดเพื่อให้คนอื่นยืมต่อได้เลย ($\bar{X}=4.40$) 4) ด้านลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนพยายามที่จะเก็บโต๊ะเก้าอี้ให้เรียบร้อยหลังเลิกเรียนทุกครั้ง เพื่อคนอื่นจะได้ใช้งานได้สะดวกต่อไป ($\bar{x} = 4.24$)

2. ระดับจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ระดับจิตสาธารณะที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนทำความสะอาด และเก็บอุปกรณ์การเรียน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนเมื่อใช้เสร็จแล้วเข้าที่ให้เรียบร้อย รองลงมาคือ นักเรียนช่วยตักเตือนเพื่อนที่ทำลายสมบัติของโรงเรียน เช่น เด็ดดอกไม้ เขียนฝาผนัง และนักเรียนดูแล โต๊ะ เก้าอี้ และอุปกรณ์การเรียนต่าง ๆ ของโรงเรียนที่ตนใช้ให้สะอาดและอยู่ในสภาพดีเสมอ

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า การรับรู้ความสามารถของตน (X_3) ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน (X_4) และการเรียนรู้ด้วยตนเองและผู้อื่น (X_2) สามารถพยากรณ์การมีจิตสาธารณะ (Y) ได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยตัวแปรทั้งสามร่วมกันพยากรณ์การมีจิตสาธารณะได้ร้อยละ 68.50 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ $SE_{estY} = 0.23477$ และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ $Y' = 0.508 + 0.308X_3 + 0.270X_4 + 0.302X_2$ และ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $Z_Y = 0.321Z_3 + 0.307Z_4 + 0.285Z_2$

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

Abstract

Independent studies were to study the factors affecting public mind of junior high school students. The aims were 1) to study the factors Level affecting public mind junior high school students. 2) To study the public mental level of junior high school students and 3) to study the factors affecting public mind of junior high school students. The samples were 398 junior high school students under the Secondary Educational Service Area Office 41, Phichit Province. The instruments were questionnaire. The statistically used analyzed by frequency percentage mean and standard deviation and multiple regression analysis. The results of the study as follows;

1. The factors level affecting public mind of junior high school students under the Secondary Educational Service Area Office 41, Phichit Province in 4 factors found that; All aspects of the factors affecting public mind of junior high school students in

overall image was at high level and when considered each aspect found that; 1) Friends/teachers/family support found that: the highest mean was the school is rewarding students who benefit society ($\bar{X}=4.40$) 2) Self-directed learning and others found that: the highest mean was the students are satisfied with their current lifestyle to be the base the work of society or country ($\bar{X}=4.45$) 3) Perceived self-efficacy found that: the highest mean was the students are confident that books that are borrowed from the library are not damaged and others can borrow ($\bar{X} = 4.40$) 4) Character of the focusing for the future - self control found that: the highest mean was students try to keep tables and chairs neatly before leaving the classroom and convenient to use next ($\bar{X} = 4.24$)

2. Public psychology of junior high school students under the Secondary Educational Service Area Office 41, Phichit Province in overall image was at high level. The components the public mind the highest mean was the student cleaned, keep learning equipment followed by the students warn their friends that don't destruction of the school's properties, such as destroy; flowers, walls, and maintain the tables, chairs and other equipment of school which, they will must clean always.

3. The factors affecting public mind of junior high school students. The samples were 398 junior high school students under the Secondary Educational Service Area Office 41 found that; perceived self- efficacy (X_3) Character of the focusing for the future-self control (X_4) and Self-directed learning and others (X_2) can forecasting of unstandardized scores as follows; $Y' = 0.508 + 0.308X_3 + 0.270X_4 + 0.302X_2$ and in terms of standardized scores as follows; $Z_Y = 0.321Z_3 + 0.307Z_4 + 0.285Z_2$

Keywords: Factors Affecting Public Mind of Junior High School Students

บทนำ

จิตสาธารณะ (Public Mind) เป็นจิตสำนึกของบุคคลที่มีต่อสังคมมีพฤติกรรมที่เอื้อสังคม การแสดงความเป็นพลเมืองที่ตระหนักในสิทธิและความรับผิดชอบที่สร้างสรรค์สังคมส่วนรวม บุคคลผู้นั้นจะมองเห็นคุณค่าหรือการให้คุณค่าต่อการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม สังเกตได้จากความรู้สึกนึกคิดที่แสดงออกมา โดยการไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เพื่อแผ้ว แ่่งปัน เอื้อเพื่อเกื้อกูลผู้คนและชุมชน (สุ

จิตต์ วงษ์เทศ, 2550 : 3) ถ้าหากผู้คนขาดการมีจิตสาธารณะ ที่ดี สังคมส่วนรวมจะประสบปัญหาที่มีผลกระทบทั้งระดับครอบครัว ชุมชน ระดับชาติ ตลอดจนถึงระดับโลก

จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป ทำให้เกิดปัญหาระดับชาติมากมาย เช่น ปัญหาคนไทยไม่มีจิตสาธารณะ ส่งผลต่อสิ่งที่เป็นสาธารณะ เช่น โทรศัพท์สาธารณะ สวนสาธารณะ ห้องน้ำสาธารณะ ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ดิน น้ำ ป่าที่เป็นสาธารณะทั้งหลายจึงมักเสียหาย ถูกทำลาย ไม่มีใครรู้สึกเป็นเจ้าของที่จะดูแลรักษา และแม้แต่ถนนสาธารณะยังถูกทำลาย การทิ้งขยะมูลฝอย ในที่สาธารณะ การใช้น้ำประปา การใช้ไฟฟ้าอย่างฟุ่มเฟือย เนื่องมาจากบุคคลที่ขาดจิตสาธารณะ ไม่มีความรู้สึกเป็นเจ้าของผูกพันแต่อย่างใด (ณัฐยา ลือชาภิตติกุล, 2546 : 6) ตัวอย่างเหล่านี้ยัง รวมถึงการที่คนไทยไม่สนใจการรวมกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเองและเฉยชากับเหตุการณ์ใดๆ ที่ไม่กระทบถึงตนบางกรณี เช่น โรงงานทำให้น้ำในแม่น้ำเน่าเสีย โครงการรัฐขนาดใหญ่สร้าง อุบัติภัยแก๊สซีเมนต์และทรัพย์สินอยู่เนืองๆ เจ้าหน้าที่บ้านเมืองประพฤติมิชอบ รุกรานสิทธิของ ประชาชน เป็นต้น (อ้อมใจ วงษ์มณฑา, 2553 : 2)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 ใช้แนวคิดที่ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8-10 โดยยังคงยึดหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา และสร้างสมดุลการพัฒนาในทุกมิติวิสัยทัศน์ ประเทศไทยในระยะ 5 ปี ข้างหน้า คือ สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพอย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวการพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงามมีจิตสาธารณะคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรมและมีความรอบรู้ นำไปสู่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ ได้กำหนดเป็นจุดหมายของการศึกษาในข้อที่ 5 คือ มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมมีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข และได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในข้อที่ 8 ให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะทั้งยังเพิ่มกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เข้าไปในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (ฉวีวรรณ ดำประไพ, 2554 : 2) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้นำหลักค่านิยม 12 ประการ สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในข้อที่ 8 เพื่อปลูกจิตสำนึกให้กับนักเรียนในสังกัดโดยน่านโยบายคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ เพื่อสร้างสรรค์ประเทศไทยให้เข้มแข็งพร้อมขยายผลสู่สถานศึกษา โดยผ่านการเรียนการสอนในวิชาประวัติศาสตร์ และวิชาหน้าที่พลเมือง รวมถึงจัดการเผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆ ในวงกว้าง คาดหวังสร้างคนในชาติให้เข้าใจและเห็นความสำคัญในค่านิยม 12 ประการ

สภาพปัญหาของการมีจิตสาธารณะเริ่มจากหากเด็กและเยาวชนไม่ได้รับการเลี้ยงดูมาแบบส่งเสริมหรือเอื้อต่อการเกิดพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะ สังคมก็จะกันไปแบบเห็นแก่ตัวในลักษณะตัวใครตัวมัน ไม่สนใจสังคมรอบข้างคิดแต่ประโยชน์แห่งตนเท่านั้น ชุมชนอ่อนแอ ขาดการพัฒนา เพราะต่างคนต่างอยู่ ไม่เกิดการพัฒนา ชุมชนเริ่มเสื่อมโทรมลง เกิดอาชญากรรมในชุมชนอยู่ในระดับสูง ดังนั้นแนวทางและความสำคัญของการมีจิตสาธารณะเพื่อให้เกิดในจิตสำนึกของเด็กและเยาวชนนั้นเป็นเรื่องสำคัญที่เราควรกระทำ

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ถือว่าเป็นเยาวชนที่สำคัญเป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของการเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต จากการศึกษาสภาพปัญหาการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาขาดจิตสาธารณะหลายด้าน เช่น ไม่ให้ความร่วมมือในการทำงานเพื่อส่วนรวม ไม่ให้ความช่วยเหลือเพื่อน ทำลายสาธารณสมบัติ นำสิ่งของที่เป็นสาธารณสมบัติไปเป็นของตัวเองและปิดกั้นโอกาส ของบุคคลอื่น ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับจิตสาธารณะทั้งสิ้น ดังเช่น อ้อมใจ วงษ์มณฑา (2553 : 6) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสำนึกสาธารณะ พบว่าปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม คือ การสนับสนุนจากครอบครัว การสนับสนุนจากอาจารย์และเพื่อนในสถาบันการศึกษา และการเรียนรู้ด้วยตนเองและร่วมกับผู้อื่นที่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสำนึกสาธารณะ การศึกษาของ พรพรหม พรศพวก (2550 : 81-82) พบว่า การรับรู้ความสามารถของตน การคล้อยตามผู้อื่น สัมพันธภาพระหว่าง นักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ และการศึกษาของ สุคนธ์ธาสี เสงี่ยม (2556 : 5) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะ พบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะมากที่สุด คือ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว รองลงมา ลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน

จากความสำคัญและปัญหา ผู้วิจัยมุ่งเน้นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) ด้านการสนับสนุนจากครอบครัว อาจารย์ เพื่อน 2) ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเองและผู้อื่น 3) ด้านการรับรู้ความสามารถของตน และ 4) ด้านลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุม

ผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรผู้เกี่ยวข้อง ได้ใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาหาแนวทางจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อปลูกฝังและพัฒนาจิตสาธารณะแก่นักเรียนให้ออกไป ประกอบอาชีพและรับใช้สังคมส่วนรวมเพื่อเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร
2. เพื่อศึกษาระดับจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 30 โรงเรียน นักเรียนจำนวน 10,378 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) โดยมีอำเภอเป็นหน่วยการสุ่ม มีขั้นตอนการสุ่ม ดังนี้

1.1 สํารวจข้อมูลเบื้องต้น โดยสํารวจจำนวนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร ซึ่งมี 30 โรงเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 10,378 คน ประมาณกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของยามาเน (Yamane, 1973 อ้างใน จักรกฤษณ์ สํารายใจ, 2544) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ที่ระดับ ($\alpha = .05$) ขนาดกลุ่มตัวอย่างความคลาดเคลื่อน 5 % ได้กลุ่มตัวอย่าง 398 คน

1.2 สุ่มอำเภอจากเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 80 ด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม โดยมีอำเภอที่สุ่มได้จำนวน 9 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอสว่างงาม อำเภอวชิรบรรมี อำเภอดงเจริญ อำเภอโพธิ์ประทับช้าง อำเภอวังทรายพูน อำเภอสามโก้ อำเภอบางมูลนาก และอำเภอบึงนาราง สุคนธ์ ธา เสงี่ยม (2556 : 55)

1.3 สุ่มโรงเรียนจากแต่ละอำเภอด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยอำเภอที่มีจำนวนมากกว่าจะสุ่มมาร้อยละ 80 จากโรงเรียนทั้งหมด ส่วนที่เหลือมี 1 โรงเรียน ผู้วิจัยสุ่มมา 1 โรงเรียน

2. เครื่องมือ และการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นมาจากการศึกษาค้นคว้า ตำรา เอกสารงานวิจัย วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง โดยได้มีการปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเนื้อหาของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และ ระดับชั้น

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นใน 4 ปัจจัย ได้แก่

1. ด้านการสนับสนุนจากครอบครัว อาจารย์ เพื่อน จำนวน 20 ข้อ
2. ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง และผู้อื่น จำนวน 22 ข้อ
3. ด้านการรับรู้ความสามารถของตน จำนวน 13 ข้อ
4. ด้านลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุม จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 3 พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีจิตสาธารณะ และตัวชี้วัด จำนวน 20 ข้อ เป็นแบบสอบถามปรับปรุงมาจากงานวิจัยของ สุคนธ์ธำ เสงี่ยมเจริญ (2556 : 135-139)

แบบสอบถามตอนที่ 2-3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยแต่ละระดับมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ (สุคนธ์ธำ เสงี่ยมเจริญ, 2556 : 69).

คะแนน	ระดับความคิดเห็น
5	มากที่สุด
4	มาก
3	ปานกลาง
2	น้อย
1	น้อยที่สุด

สำหรับการแปลความหมาย โดยวัดคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดเกณฑ์เป็นคะแนนดังต่อไปนี้ (สุคนธ์ธำ เสงี่ยมเจริญ, 2556 : 69).

ค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00	ส่งผลต่อจิตสาธารณะมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49	ส่งผลต่อจิตสาธารณะมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49	ส่งผลต่อจิตสาธารณะปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49	ส่งผลต่อจิตสาธารณะน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49	ส่งผลต่อจิตสาธารณะน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากคณะที่จะใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. เก็บข้อมูล โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วนได้จำนวน 398 ชุด
3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามเช็คความถูกต้องครบถ้วนจำนวน 398 ชุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ โดยหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์เกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ส่งผลต่อจิตสาธารณะ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ 4 ปัจจัย ได้แก่ 1) ด้านการสนับสนุนจากครอบครัว อาจารย์ เพื่อน 2) ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเองและผู้อื่น 3) ด้านการรับรู้ความสามารถของตน และ 4) ด้านลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุม โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธีการ stepwise โดยโปรแกรมสำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1 ค่าร้อยละ (Percentage)

2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4 วิเคราะห์หาสมการพยากรณ์ในการทำนายสภาพจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธีการ stepwise โดยโปรแกรมสำเร็จรูป

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งครอบคลุมใน 4 ปัจจัย

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย เบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการสนับสนุนจากครอบครัว อาจารย์ เพื่อน

รายการคำถาม	ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ		
	$\bar{X}$	(S.D.)	ระดับ
1.พ่อแม่กล่าวชื่นชมเมื่อนักเรียนปิดเครื่องใช้ไฟฟ้าก่อนออกจากบ้าน	3.83	1.17	มาก
2.พ่อแม่คอยเป็นกำลังใจ เมื่อนักเรียนทำงานผิดพลาด	4.08	0.71	มาก

รายการคำถาม	ระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อจิตสาธารณะ		
	$\bar{X}$	(S.D.)	ระดับ
3.พ่อแม่ให้คำแนะนำแก่นักเรียนเมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงานเพื่อส่วนรวม	4.11	0.54	มาก
4.พ่อแม่สอนให้รู้จักเสียสละให้น้องหรือผู้ที่ต่ำต้อยกว่า	4.04	0.74	มาก
5.พ่อแม่ช่วยนักเรียนรวบรวมสิ่งของเหลือใช้เพื่อนำไปบริจาค	4.15	0.70	มาก
6.เพื่อนกล่าวชื่นชมเมื่อนักเรียนปิดไฟ ปิดแอร์ ก่อนออกจากห้องเรียน	3.96	0.80	มาก
พ่อแม่สนับสนุนให้นักเรียนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน	4.16	0.76	มาก
8.พ่อแม่จัดเตรียมสิ่งของจำเป็นในการทำความสะดวกสบายไว้เสมอ	4.08	0.78	มาก
9.อาจารย์แสดงความชื่นชมเมื่อนักเรียนช่วยเหลืองานส่วนรวม	4.16	0.75	มาก
10.อาจารย์ว่ากล่าวตักเตือนเมื่อมีเศษขยะทิ้งไว้ในห้องเรียนหลังเลิกเรียน	4.21	0.80	มาก
11.เนื้อหาของวิชาที่เรียนมีการสอดแทรกเรื่อง การดูแลรักษาทรัพยากรสิ่งแวดล้อม	4.25	0.77	มาก
12.ทางโรงเรียน มีการให้รางวัลแก่นักเรียนที่ทำคุณประโยชน์แก่สังคม	4.40	0.65	มาก
13.อาจารย์ยินดีให้คำปรึกษา เรื่อง การทำกิจกรรมเพื่อสังคม	4.12	0.71	มาก
14.ทางโรงเรียน มีงบประมาณสนับสนุนการทำกิจกรรมเพื่อสังคม	4.08	0.67	มาก
15.เพื่อนเห็นด้วยที่จะต้องช่วยกันปิดไฟ ปิดแอร์ ก่อนออกจากห้องเรียน	4.01	0.74	มาก
16.เพื่อนคอยเป็นกำลังใจให้เมื่อนักเรียนทำงานเพื่อสังคม	4.09	0.76	มาก

รายการคำถาม	ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ		
	$\bar{X}$	(S.D.)	ระดับ
17.เมื่อมีกิจกรรมเพื่อสังคม เพื่อนจะชวนนักเรียนเข้าร่วมด้วยเสมอ	4.12	0.80	มาก
18.เมื่อไปเที่ยวตามที่สาธารณะ เพื่อนจะช่วยกันเตือนไม่ให้สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น	4.23	0.76	มาก
19.เพื่อนชอบชวนนักเรียนไปร่วมกิจกรรมค่ายอาสาต่าง ๆ	4.17	0.79	มาก
20.เพื่อนยินดีเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมตามที่นักเรียนชักชวน	4.23	0.75	มาก
รวม	4.12	0.38	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นด้านการสนับสนุนจากครอบครัว อาจารย์ เพื่อน มีค่าเฉลี่ยปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ทางโรงเรียน มีการให้รางวัลแก่นักเรียนที่ทำคุณประโยชน์แก่สังคม ($\bar{X} = 4.40$) รองลงมาคือ เนื้อหาของวิชาที่เรียนมีการสอดแทรกเรื่องการดูแลรักษาทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.25$) และเมื่อไปเที่ยวตามที่สาธารณะ เพื่อนจะช่วยกันเตือนไม่ให้สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น ($\bar{X} = 4.23$) ตามลำดับ

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเองและผู้อื่น

รายการคำถาม	ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ		
	$\bar{X}$	(S.D.)	ระดับ
1.นักเรียนมั่นใจว่าจะดูแลหนังสือที่ยืมจากห้องสมุดให้อยู่ในสภาพเดิมได้ทุกครั้ง	4.26	0.70	มาก
2.นักเรียนพยายามป่วยเบี่ยงเมื่อเพื่อนชวนไปทำกิจกรรมเพื่อสังคม	3.97	0.83	มาก
3.นักเรียนรู้สึกผิดเมื่อทำของส่วนรวมชำรุดเสียหาย	4.08	0.75	มาก
4.นักเรียนรู้สึกชื่นชมเมื่อเห็นผู้อื่นลุกให้เด็ก สตรีและคนชราขึ้น	4.08	0.78	มาก

รายการคำถาม	ระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อจิตสาธารณะ		
	$\bar{X}$	(S.D.)	ระดับ
5.นักเรียนคิดว่าการดูแลรักษาของใช้และสถานที่ส่วนรวมของโรงเรียน เป็นหน้าที่ของแม่บ้านประจำตึก	3.39	1.28	ปานกลาง
6.นักเรียนรู้สึกไม่พอใจเมื่อเห็นผู้อื่นขีดเขียนฝาผนัง โต๊ะ เก้าอี้หรือของส่วนรวม	4.10	0.82	มาก
7.นักเรียนยินดีแบ่งปันที่นั่งให้กับผู้อื่น	4.07	0.75	มาก
8.นักเรียนมีความสุขใจ เมื่อได้ช่วยเหลือผู้อื่นที่กำลังเดือดร้อน	4.13	0.71	มาก
9.นักเรียนมั่นใจว่าจะสามารถช่วยเหลือความสะอาดภายในโรงเรียนได้	4.16	0.74	มาก
10.นักเรียนสนใจที่จะศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับจิตสำนึกเพื่อสังคม	4.17	0.77	มาก
11.นักเรียนเห็นด้วยอย่างยิ่ง ที่โรงภาพยนตร์มีข้อความเตือนการปิดโทรศัพท์ขณะชมภาพยนตร์	4.23	0.81	มาก
12.ข้าพเจ้าตัดสินใจเลือกเข้าร่วมกิจกรรมหลังจากศึกษาข้อมูลของกิจกรรมมาเป็นอย่างดี	4.25	0.83	มาก
13.ข้าพเจ้าพึงพอใจกับการดำเนินชีวิตปัจจุบัน ที่จะให้เป็นฐานการทำงานเพื่อสังคมหรือประเทศ	4.45	0.58	มาก
14.หากพบสิ่งของมีค่าถูกวางทิ้งไว้ นักเรียนจะนำไปประกาศหาเจ้าของทันที	4.21	0.69	มาก
15.นักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเสมอ	4.20	0.66	มาก
16.นักเรียนเคารพการตัดสินใจที่มีเหตุผลของผู้อื่น	4.05	0.70	มาก
17.ข้าพเจ้าตัดสินใจทำกิจกรรมต่างๆของโรงเรียนตามผู้อื่น ทั้งๆที่ข้าพเจ้าไม่อยากทำกิจกรรมนั้น	4.15	0.67	มาก
18.เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงานกลุ่ม ข้าพเจ้าจะไม่แสดงความคิดเห็นที่แตกต่างจากคนส่วนใหญ่ แม้ว่าจะไม่เห็นด้วย	4.02	0.75	มาก

รายการคำถาม	ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ		
	$\bar{X}$	(S.D.)	ระดับ
19.หากข้าพเจ้ารู้สึกไม่เห็นด้วยในการกระทำของผู้อื่นข้าพเจ้าจะทักท้วงโดยให้เหตุผลทันที	4.21	0.75	มาก
20.ในขณะที่นั่งรับประทานอาหารกลางวัน หากพบว่าคนอื่นไม่มีที่นั่ง ข้าพเจ้าจะขยับให้นั่งด้วยโดยขอความเห็นจากเพื่อนคนอื่นๆ	4.10	0.79	มาก
21.เมื่อเข้าไปใช้บริการห้องสมุดหรือห้องคอมพิวเตอร์	4.25	0.74	มาก
22.ข้าพเจ้าเลือกปฏิบัติตามกฎระเบียบมากกว่าทำตามที่คุณบอก	4.21	0.79	มาก
22.ข้าพเจ้าชอบคิดใหม่ ทำใหม่ เพื่อให้ผลของการกระทำนั้นเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น แม้ว่าจะแตกต่างจากคนส่วนใหญ่	4.21	0.79	มาก
รวม	4.12	0.39	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเองและผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นักเรียนพึงพอใจกับการดำเนินชีวิตปัจจุบันที่จะให้เป็นฐานการทำงานเพื่อสังคมหรือประเทศ ($\bar{X} = 4.45$) รองลงมาคือนักเรียนมั่นใจว่าจะดูแลหนังสือที่ยืมจากห้องสมุดให้อยู่ในสภาพเดิมได้ทุกครั้ง ($\bar{X} = 4.26$) และนักเรียนตัดสินใจเลือกเข้าร่วมกิจกรรมหลังจากศึกษาข้อมูลของกิจกรรมมาเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.25$) ตามลำดับ

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการรับรู้ความสามารถของตน

รายการคำถาม	ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ		
	$\bar{X}$	(S.D.)	ระดับ
1.นักเรียนมั่นใจว่าจะเคารพสิทธิในการใช้ของใช้	4.34	0.65	มาก
ส่วนรวม			

รายการคำถาม	ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ		
	$\bar{X}$	(S.D.)	ระดับ
2.นักเรียนมั่นใจว่าจะทิ้งเศษขยะลงในถังขยะเท่านั้น	4.08	0.78	มาก
3.นักเรียนมั่นใจว่าจะสามารถช่วยดูแลความสะอาดภายในโรงเรียนได้	4.14	0.63	มาก
4.นักเรียนมั่นใจว่าจะรับผิดชอบการยืมคืนอุปกรณ์การเรียนได้ตามที่อาสาไว้	4.12	0.77	มาก
5.เมื่อกินข้าวในโรงอาหารเสร็จแล้ว นักเรียนมั่นใจว่าจะนำภาชนะไปวางในที่ที่เตรียมไว้ทุกครั้งได้	4.18	0.73	มาก
6.นักเรียนมั่นใจว่าจะปิดเสียงโทรศัพท์ก่อนเข้าห้องสมุดทุกครั้งได้ เพื่อไม่ให้เกิดความรำคาญแก่คนอื่น	4.13	0.83	มาก
7.นักเรียนมั่นใจว่าจะคืนหนังสือที่ยืมจากห้องสมุดได้ตรงตามกำหนดทุกครั้ง	4.23	0.76	มาก
8.หากพบสิ่งของมีค่าถูกวางทิ้งไว้ นักเรียนจะนำไปประกาศหาเจ้าของทันที	4.22	0.82	มาก
9.นักเรียนมั่นใจว่าจะดูแลหนังสือที่ยืมจากห้องสมุดไม่ให้ชำรุดเพื่อให้คนอื่นยืมต่อได้เลย	4.40	0.66	มาก
10.นักเรียนมั่นใจว่าจะช่วยโรงเรียนประหยัดค่าไฟฟ้า โดยการปิดไฟปิดแอร์ เมื่อออกจากห้องเรียนเป็นคนสุดท้ายได้	4.16	0.67	มาก
11.นักเรียนกล้าที่จะเก็บขยะตามทางเดินบริเวณโรงเรียนไปทิ้งถังขยะ เพื่อช่วยให้โรงเรียนดูสะอาดตา น่ามอง	4.14	0.67	มาก
12.นักเรียนไม่เชื่อว่าการที่นักเรียนใช้กระดาษรีไซเคิลจะช่วยประหยัดทรัพยากรได้	4.02	0.77	มาก
13.นักเรียนเชื่อว่าการที่นักเรียนใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก จะช่วยลดภาวะโลกร้อน	4.13	0.76	มาก
รวม	4.18	0.44	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการรับรู้ความสามารถของตน มีค่าเฉลี่ยปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นักเรียนมั่นใจว่าจะดูแลหนังสือที่ยืมจากห้องสมุดไม่ให้ชำรุดเพื่อให้คนอื่นยืมต่อได้เลย ($\bar{X} = 4.40$) รองลงมาคือนักเรียนมั่นใจว่าจะดูแลหนังสือที่ยืมจากห้องสมุดให้อยู่ในสภาพเดิมได้ทุกครั้ง ($\bar{X} = 4.34$) และนักเรียนมั่นใจว่าจะคืนหนังสือที่ยืมจากห้องสมุดได้ตรงตามกำหนดทุกครั้ง ($\bar{X} = 4.23$) ตามลำดับ

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

รายการคำถาม	ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ		
	$\bar{X}$	(S.D.)	ระดับ
1.นักเรียนพยายามที่จะเก็บโต๊ะเก้าอี้ให้เรียบร้อย หลังเลิกเรียนทุกครั้ง เพื่อคนอื่นจะได้ใช้งานได้สะดวกต่อไป	4.24	0.72	มาก
2.เมื่อนำสิ่งของออกมาใช้ นักเรียนพยายามจะเก็บเข้าที่ทุกครั้งเพื่อสะดวกในการใช้งานครั้งต่อไป	4.09	0.73	มาก
3.นักเรียนพยายามช่วยประหยัดทรัพยากร โดยปิดก๊อกน้ำให้สนิทหลังเลิกใช้ทุกครั้ง	4.13	0.71	มาก
4.นักเรียนจะใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัดและทะนุถนอมเพื่อที่จะได้มีใช้นาน ๆ	4.09	0.79	มาก
5.เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำกิจกรรม นักเรียนจะวางแผนการใช้งานเพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุด	4.05	0.74	มาก
6.นักเรียนเชื่อว่าการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายอาสา ทำให้จิตใจที่อ่อนโยนขึ้น	4.09	0.80	มาก
7.นักเรียนทราบถึงประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคม	4.15	0.73	มาก
8.นักเรียนเชื่อว่าการได้ช่วยเหลือผู้อื่น ทำให้จิตใจตนเองเป็นสุข	4.17	0.76	มาก
9.นักเรียนจะไม่หยิบสิ่งของผู้อื่นมาใช้ จนกว่าจะได้รับอนุญาต	4.22	0.77	มาก

รายการคำถาม	ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ		
	$\bar{X}$	(S.D.)	ระดับ
10.นักเรียนสามารถเข้าแถวรอซื้ออาหารได้ ถึงแม้ว่าจะหิวเพียงใดก็ตาม	4.22	0.77	มาก
รวม	4.15	0.48	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน มีค่าเฉลี่ยปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นักเรียนพยายามที่จะเก็บโต๊ะเก้าอี้ให้เรียบร้อยหลังเลิกเรียนทุกครั้ง เพื่อคนอื่นจะได้ใช้งานได้สะดวกต่อไป ($\bar{X} = 4.24$) รองลงมาคือ นักเรียนจะไม่หยิบสิ่งของผู้อื่นมาใช้ จนกว่าจะได้รับอนุญาต ($\bar{X} = 4.22$) และนักเรียนสามารถเข้าแถวรอซื้ออาหารได้ ถึงแม้ว่าจะหิวเพียงใดก็ตาม ($\bar{X} = 4.22$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

รายการคำถาม	ระดับพฤติกรรม		
	$\bar{X}$	(S.D.)	ระดับ
1.นักเรียนทำความสะอาด และเก็บอุปกรณ์การเรียน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนเมื่อใช้เสร็จแล้วเข้าที่ให้เรียบร้อย	4.42	0.58	มาก
2.นักเรียนอ่านหนังสือของห้องสมุดอย่างถนอมไม่แอบฉีก และเก็บหนังสือไว้ที่เดิมเมื่อใช้เสร็จ	4.22	0.69	มาก
3.นักเรียนไม่ขีดเขียนโต๊ะ-เก้าอี้และตักเตือนเพื่อนที่กำลังจะขีดเขียนโต๊ะ-เก้าอี้ในโรงเรียน	4.16	0.65	มาก
4.นักเรียนปิดไฟ ปิดพัดลม หลังจากเลิกเรียนแล้ว หรือย้ายไปเรียนห้องอื่น	3.98	0.73	มาก
5.นักเรียนช่วยดูแลรักษาห้องน้ำของโรงเรียนให้สะอาด	4.06	0.73	มาก
6.นักเรียนใช้สิ่งของต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างประหยัด ใช้แค่เพียงพอกับการใช้งานเท่านั้น	4.03	0.72	มาก

รายการคำถาม	ระดับพฤติกรรม		
	$\bar{X}$	(S.D.)	ระดับ
7.ใช้อุปกรณ์ต่างๆ ที่เป็นสมบัติของส่วนรวมอย่าง ทะนุถนอม เช่น กรรไกร โต๊ะ เก้าอี้ ลูกบอล คอมพิวเตอร์ เป็นต้น	4.19	0.72	มาก
8.นักเรียนเปิด-ปิดประตู และหน้าต่างห้องเรียน อย่างเบา ๆ ไม่กระแทกแรง ๆ	4.14	0.76	มาก
9.นักเรียนทำหน้าที่เวรต่าง ๆ ที่รับมอบหมายเสมอ เช่น เวรห้อง เวรประจำวัน เป็นต้น	4.15	0.80	มาก
10.เมื่อนักเรียนพบขยะตกอยู่ตามถนน หรือบริเวณ อื่น ๆ นักเรียนรีบเก็บไปทิ้งในถังขยะ	4.10	0.76	มาก
11.นักเรียนช่วยดักเตือนเพื่อนที่ทิ้งขยะเรี่ยราดให้ เก็บไปทิ้งถังขยะ	4.16	0.73	มาก
12.นักเรียนแจ้งให้ครูหรือภารโรงทราบเมื่อพบ สมบัติต่าง ๆ ของส่วนรวมชำรุดเสียหาย เพื่อจะได้ ซ่อมแซม	4.19	0.79	มาก
13.เมื่อพบว่า มีบางห้องลืมปิดไฟ ปิดพัดลม หรือปิด น้ำ นักเรียนรีบเข้าไปปิดให้เรียบร้อย	4.21	0.82	มาก
14.นักเรียนดูแล โต๊ะ เก้าอี้ และอุปกรณ์การเรียน ต่าง ๆ ของโรงเรียนที่ตนใช้ให้สะอาดและอยู่ใน สภาพดีเสมอ	4.23	0.80	มาก
15.นักเรียนช่วยดักเตือนเพื่อนที่ทำลายสมบัติของ โรงเรียน เช่น เด้ดดอกไม้ เขียนฝาผนัง	4.29	0.67	มาก
16.นักเรียนอาสาช่วยงานต่าง ๆ ของโรงเรียนโดยครู ไม่ต้องร้องขอ เช่น กวาดหอบประชุม เป็นต้น	4.14	0.66	มาก
17.นักเรียนจะเข้าแถวให้เป็นระเบียบ รู้ลำดับ ก่อนหลัง ไม่แย่ง เมื่อต้องใช้ของส่วนรวมร่วมกัน เช่น ทานอาหาร ซื้อขนม	4.19	0.70	มาก
18.นักเรียนไม่นำสิ่งส่วนรวมของโรงเรียนมาใช้เองที่ ละเอียะ ๆ เช่น หนังสือห้องสมุด	4.04	0.75	มาก

รายการคำถาม	ระดับพฤติกรรม		
	$\bar{X}$	(S.D.)	ระดับ
19.นักเรียนไม่นำสมบัติส่วนรวมของโรงเรียนกลับ บ้านไปเป็นของส่วนตัว เช่น ลูกบอล หนังสือ ห้องสมุด เป็นต้น	4.20	0.67	มาก
20.นักเรียนแบ่งปัน และเปิดโอกาสให้เพื่อนได้ใช้ ของส่วนรวมต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น ลูกบอล หนังสือห้องสมุด เครื่องคอมพิวเตอร์ของโรงเรียน	4.15	0.79	มาก
รวม	4.16	0.73	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า การวิเคราะห์ระดับจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นักเรียนทำความสะอาด และเก็บอุปกรณ์การเรียน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนเมื่อใช้เสร็จ แล้วเข้าที่ให้เรียบร้อย ($\bar{X} = 4.42$) รองลงมาคือ นักเรียนช่วยดักเตือนเพื่อนที่ทำลายสมบัติของ โรงเรียน เช่น เด็ดดอกไม้ เขียนฝาผนัง ($\bar{X} = 4.29$) และนักเรียนดูแล โต๊ะ เก้าอี้ และอุปกรณ์การเรียน ต่าง ๆ ของโรงเรียนที่ตนใช้ให้สะอาดและอยู่ในสภาพดีเสมอ ($\bar{X} = 4.23$) ตามลำดับ

ตาราง 6 การวิเคราะห์ค่า Test Assumption โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) ด้านการสนับสนุน จากครอบครัว อาจารย์ เพื่อน

	N	$\bar{X}$	S.D.	df	t	Sig.
ชาย	197	81.67	15.30	396	-21.06	.855
หญิง	201	83.22	14.88			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 การวิเคราะห์ค่า Test Assumption โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) ด้านการสนับสนุนจากครอบครัว อาจารย์ เพื่อน จำแนกตามเพศ ระหว่างเพศชายและเพศหญิง ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 7 การวิเคราะห์ค่า Test Assumption โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง และผู้อื่น

	N	$\bar{x}$	S.D.	df	t	Sig.
ชาย	197	90.27	16.95	396	-9.77	0.45
หญิง	201	87.71	16.77			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 การวิเคราะห์ค่า Test Assumption โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง และผู้อื่น จำแนกตามเพศ ระหว่างเพศชายและเพศหญิง ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 8 การวิเคราะห์ค่า Test Assumption โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) ด้านการรับรู้ความสามารถของตน

	N	$\bar{x}$	S.D.	df	t	Sig.
ชาย	197	54.24	9.476	396	-2.003	0.62
หญิง	201	54.38	9.515			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 การวิเคราะห์ค่า Test Assumption โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) ด้านการรับรู้ความสามารถของตน จำแนกตามเพศ ระหว่างเพศชายและเพศหญิงไม่แตกต่างกัน

ตาราง 9 การวิเคราะห์ค่า Test Assumption โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) ด้านลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

	N	$\bar{x}$	S.D.	df	t	Sig.
ชาย	197	41.17	7.60	396	-7.67	0.40
หญิง	201	41.70	7.43			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 การวิเคราะห์ค่า Test Assumption โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) ด้าน
ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน จำแนกตามเพศ ระหว่างเพศชายและเพศหญิงไม่แตกต่างกัน

ตาราง 10 การวิเคราะห์ค่า Test Assumption โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) พฤติกรรม
จิตสาธารณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

	N	$\bar{x}$	S.D.	df	t	Sig.
ชาย	197	83.08	14.55	396	-4.14	0.54
หญิง	201	83.39	14.47			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 การวิเคราะห์ค่า Test Assumption โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) พฤติกรรมจิต
สาธารณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามเพศ ระหว่างเพศ
ชายและเพศหญิงไม่แตกต่างกัน

ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
โดยวิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธีการ
stepwise

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R	Std.Error of the Estimate
1	.774(a)	.598	.597	.26548
2	.811(b)	.657	.656	.24559
3	.829(c)	.688	.685	.23477

a Predictors: (Constant), X3

b Predictors: (Constant), X3, X4

c Predictors: (Constant), X3, X4, X2

ANOVA(d)

Model		Sum of Squares	Df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	41.603	1	41.603	590.288	.000(a)
	Residual	27.910	396	.070		
	Total	69.513	397			
2	Regression	45.689	2	22.844	378.742	.000(b)
	Residual	23.825	395	.060		
	Total	69.513	397			
3	Regression	47.797	3	15.932	289.059	.000(c)
	Residual	21.716	394	.055		
	Total	69.513	397			

a Predictors: (Constant), X3

b Predictors: (Constant), X3, X4

c Predictors: (Constant), X3, X4, X2

d Dependent Variable: Y

Coefficients(a)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	T	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	1.065	.128		8.304	.000
	X3	.741	.031	.774	24.296	.000
2	(Constant)	.829	.122		6.795	.000
	X3	.477	.043	.497	11.138	.000
	X4	.324	.039		8.230	.000
3	(Constant)	.508	.128		3.981	.000
	X3	.308	.049	.321	6.267	.000
	X4	.270	.039	.307	7.007	.000
	X2	.302	.049	.285	6.185	.000

a Dependent Variable: Y

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ของการรับรู้ความสามารถของตน (X3)

ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน (X4) และการเรียนรู้ด้วยตนเองและผู้อื่น (X2)
ที่มีต่อการมีจิตสาธารณะ (Y)

ตัวแปร พยากรณ์	Adjusted R ²	B	S.E. _b	β	t	Sig.
X3	0.597	0.308	0.049	0.321	6.267*	0.000
X4	0.656	0.270	0.039	0.307	7.007*	0.000
X2	0.685	0.302	0.049	0.285	6.185*	0.000

a = 0.508

SE_{estY} = 0.23477

จากตารางที่ 12 พบว่า การรับรู้ความสามารถของตน (X3) ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน (X4) และการเรียนรู้ด้วยตนเองและผู้อื่น (X2) สามารถพยากรณ์การมีจิตสาธารณะ (Y) ได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยตัวแปรทั้งสามร่วมกันพยากรณ์การมีจิตสาธารณะได้ร้อยละ 68.50 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ SE_{estY} = 0.23477 สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ Y และคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ $Y = 0.508 + 0.308X_3 + 0.270X_4 + 0.302X_2$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน $Z_Y = 0.321Z_3 + 0.307Z_4 + 0.285Z_2$

ตอนที่ 4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร

พบว่า การรับรู้ความสามารถของตน (X3) ลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน (X4) และการเรียนรู้ด้วยตนเองและผู้อื่น (X2) สามารถพยากรณ์การมีจิตสาธารณะ (Y) ได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยตัวแปรทั้งสามร่วมกันพยากรณ์การมีจิตสาธารณะได้ร้อยละ 68.50 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ SE_{estY} = 0.23477 และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ $Y' = 0.508 + 0.308X_3 + 0.270X_4 + 0.302X_2$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน $Z_Y = 0.321Z_3 + 0.307Z_4 + 0.285Z_2$

สรุปผลที่ได้จากการศึกษา

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร เขต 41 ใน 4 ปัจจัย

1.1 ด้านการสนับสนุนจากครอบครัว อาจารย์ เพื่อน

มีปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทางโรงเรียน มีการให้รางวัลแก่นักเรียนที่ทำคุณประโยชน์แก่สังคม รองลงมาคือ เนื้อหาของวิชาที่เรียนมีการสอดแทรกเรื่องการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและเมื่อไปเที่ยวตามที่สาธารณะ เพื่อนจะช่วยกันเตือนไม่ให้สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น ตามลำดับ

1.2 ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเองและผู้อื่น

มีปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนพึงพอใจกับการดำเนินชีวิตปัจจุบัน ที่จะเป็นฐานการทำงานเพื่อสังคมหรือประเทศ รองลงมาคือ นักเรียนมั่นใจว่าจะดูแลหนังสือที่ยืมจากห้องสมุดให้อยู่ในสภาพเดิมได้ทุกครั้ง และนักเรียนตัดสินใจเลือกเข้าร่วมกิจกรรมหลังจากศึกษาข้อมูลของกิจกรรมมาเป็นอย่างดี ตามลำดับ

1.3 ด้านการรับรู้ความสามารถของตน

มีปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนมั่นใจว่าจะดูแลหนังสือที่ยืมจากห้องสมุดไม่ให้ชำรุดเพื่อให้คนอื่นยืมต่อได้เลย รองลงมาคือ นักเรียนมั่นใจว่าจะดูแลหนังสือที่ยืมจากห้องสมุดให้อยู่ในสภาพเดิมได้ทุกครั้ง และนักเรียนมั่นใจว่าจะคืนหนังสือที่ยืมจากห้องสมุดได้ตรงตามกำหนดทุกครั้ง ตามลำดับ

1.4 ด้านลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

มีปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนพยายามที่จะเก็บโต๊ะเก้าอี้ให้เรียบร้อยหลังเลิกเรียนทุกครั้ง เพื่อคนอื่นจะได้ใช้งานได้สะดวกต่อไป รองลงมาคือ นักเรียนช่วยตักเตือนเพื่อนที่ทำลายสมบัติของโรงเรียน เช่น เด็ดดอกไม้ เขียนฝาผนัง และนักเรียนดูแล โต๊ะ เก้าอี้ และอุปกรณ์การเรียนต่าง ๆ ของโรงเรียนที่ตนใช้ให้สะอาดและอยู่ในสภาพดีเสมอ ตามลำดับ

2. ระดับของจิตสาธารณะ

ระดับจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีจิตสาธารณะที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนทำความสะอาด และเก็บอุปกรณ์การเรียน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนเมื่อใช้เสร็จแล้วเข้าที่ให้เรียบร้อย รองลงมาคือ นักเรียนช่วยตักเตือนเพื่อนที่

ทำลายสมบัติของโรงเรียน เช่น เต็ดดอกไม้ เขียนฝาผนัง และนักเรียนดูแล โต๊ะ เก้าอี้ และอุปกรณ์การเรียนต่าง ๆ ของโรงเรียนที่ตนใช้ให้สะอาดและอยู่ในสภาพดีเสมอ

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

พบว่า การรับรู้ความสามารถของตน (X3) ลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตน (X4) และการเรียนรู้ด้วยตนเองและผู้อื่น (X2) สามารถพยากรณ์การมีจิตสาธารณะ (Y) ได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยตัวแปรทั้งสามร่วมกันพยากรณ์การมีจิตสาธารณะได้ร้อยละ 68.50 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ $SE_{estY} = 0.23477$ และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ } Y' = 0.508 + 0.308X_3 + 0.270X_4 + 0.302X_2$$

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน } Z_Y = 0.321Z_3 + 0.307Z_4 + 0.285Z_2$$

สมมติฐานการวิจัย ที่ผู้ศึกษาตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากครอบครัว อาจารย์ เพื่อน ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเองและผู้อื่น ด้านการรับรู้ความสามารถของตน ด้านลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุม ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในระดับมาก และพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในระดับมาก พบว่า สอดคล้องกับการตั้งสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร ผู้วิจัยอภิปรายผลในประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากครอบครัว อาจารย์ เพื่อน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทางโรงเรียน มีการให้รางวัลแก่นักเรียนที่ทำคุณประโยชน์แก่สังคม สอดคล้องต่อ ญาณภัทร สีหะมงคล (2555) ที่กล่าวว่า ปัจจัยด้านครอบครัว มีความสำคัญมากต่อจิตอาสา ผู้ปกครองหรือพ่อแม่ควรเอาใจใส่ และส่งเสริมให้นักศึกษาได้แสดงพฤติกรรมจิตอาสา รวมทั้งอบรม สั่งสอนให้นักศึกษาได้แสดงพฤติกรรมจิตอาสาและเป็นตัวอย่างที่ดีให้นักศึกษาได้เห็น เพื่อนักศึกษาจะได้ปฏิบัติตามสิ่งที่ดีงามและเอื้อประโยชน์ต่อส่วนรวม และ อัญชลิกา ผิวเพชร (2555 : บทคัดย่อ) กล่าวอีกว่า ปัจจัยที่มี

อิทธิพลต่อจิตสาธารณะ ได้แก่ คุณธรรมจริยธรรม ความฉลาดทางอารมณ์ การอบรม การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและพฤติกรรมการสอนของครู ดังนั้นการที่จะพัฒนาพฤติกรรมให้นักเรียนมีจิตสาธารณะ ต้องได้รับความร่วมมือระหว่างบ้าน และโรงเรียนช่วยดูแลป้องกันและแนะนำแนวทาง และยังสอดคล้องต่อทฤษฎีโคลเบอร์ก (Kohlberg, 1964 : 383-432) ที่กล่าวไว้พอสรุปได้ การถูกลงโทษ และการเชื้อฟัง (Punishment and Obedience Orientation) เด็กจะยอมทำตามคำสั่งผู้มีอำนาจเหนือตนโดยไม่มีเงื่อนไขเพื่อไม่ให้ตนถูกลงโทษขั้นนี้แสดงพฤติกรรมเพื่อหลบหลีกการถูกลงโทษเพราะกลัวความเจ็บปวดยอมทำตามผู้ใหญ่เพราะมีอำนาจทางกายเหนือตนซึ่งเขาได้อธิบายว่าในขั้นนี้เด็กจะใช้ผลตามของพฤติกรรมเป็นเครื่องชี้ว่าพฤติกรรมของตน “ถูก” หรือ “ผิด” เป็นต้นว่าถ้าเด็กถูกทำโทษก็จะคิดว่าสิ่งที่ตนทำ “ผิด” และจะพยายามหลีกเลี่ยงไม่ทำสิ่งนั้นอีกพฤติกรรมใดที่มีผลตามด้วยรางวัลหรือคำชมเด็กก็จะคิดว่าสิ่งที่ตนทำ “ถูก” และจะทำซ้ำอีกเพื่อหวังรางวัล

ปัจจัยด้านการเรียนรู้ด้วยตนเองและผู้อื่น พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนพึงพอใจกับการดำเนินชีวิตปัจจุบัน ที่จะให้เป็นฐานการทำงานเพื่อสังคมหรือประเทศ สอดคล้องต่อ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) กล่าวถึงพฤติกรรมนักเรียนที่มีต่อจิตสาธารณะไว้ว่า การมีจิตสาธารณะ จะต้องช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและพึงพอใจ โดยนักเรียนจะต้องแสดงพฤติกรรมบ่งชี้ ดังนี้ ได้แก่ ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงานด้วยความเต็มใจ อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกายกำลังใจ และกำลังสติปัญญาด้วยความสมัครใจ แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สินและอื่นๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น ผู้เรียนจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม โดยนักเรียนจะต้องแสดงพฤติกรรมบ่งชี้ ดังนี้ ได้แก่ ดูแล รักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น ส่วนวิธีการพัฒนา เพื่อให้เกิดลักษณะของผู้มีจิตสาธารณะ นั้นสามารถดำเนินการได้โดยการสอนแทรกใน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สอดแทรกในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หรือในโครงการ หรือ ประเมินจาก กิจกรรมประจำวัน เป็นต้น อีกทั้ง บรรทม มณีโชติ (2550 : 25) กล่าวไว้อีกว่า การมีจิตสาธารณะมีความปรารถนาที่จะช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้อื่นหรือสังคมด้วยความเต็มใจ โดยพิจารณาจาก ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงลักษณะดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นด้านการรับผิดชอบต่อสาธารณะสมบัติ และทรัพยากรธรรมชาติ ด้านการทำกิจกรรมเพื่อสังคม ให้หันมามองถึงประโยชน์ส่วนรวมช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมทั้งร่วมมือกันพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ให้มีความสงบสุขหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้ความสำคัญกับการมีจิตสาธารณะ ที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม การรู้จักดูแลของส่วนรวม รวมถึงรู้จักการรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของ

ประเทศชาติ และ อ้อมใจ วงษ์มณฑา (2553 : 8) ยังกล่าวอีกว่า จิตสาธารณะเป็นความตระหนักของบุคคลถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ทำให้เกิดความรู้สึกปรารถนาที่จะช่วยเหลือ สังคม ต้องการเข้าไปแก้วิกฤตการณ์ โดยรับรู้ถึงสิทธิควบคู่ไปกับหน้าที่และความรับผิดชอบ สำนึก ถึงพลังของตนเองสามารถร่วมแก้ไขปัญหาก็ได้ และลงมือกระทำเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาด้วยวิธีการ ต่างๆ โดยการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาร่วมกันกับคนในสังคม และยังสอดคล้องต่องานวิจัยของ วิรัตน์ คำศรีจันทร์ (2544) ที่กล่าวว่า การที่บุคคลได้รับอิทธิพลจาก การอบรมของครอบครัว สถานศึกษา และกระบวนการทางสังคมจากบริเวณที่อยู่อาศัย จะมีผลต่อการรับรู้ ความเชื่อ เจตคติ ค่านิยม และพฤติกรรมของนักศึกษา โดยแสดงออกทางรูปแบบการ ดำเนินชีวิต

ปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถของตน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตรปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนมั่นใจว่าจะดูแลหนังสือที่ยืมจากห้องสมุดไม่ให้ชำรุดเพื่อให้คนอื่นยืมต่อได้เลย สอดคล้องต่อ ภัสรา จารุสุสิทธิ์ (2542 : 18-19) ที่กล่าวว่า ความมั่นใจของบุคคลต่อการกระทำหรือพฤติกรรมของตนเองว่าการกระทำนั้น จะนำไปสู่ผลลัพธ์สุดท้ายที่ตนเองคาดหวังไว้มากน้อยเพียงใด ซึ่งความมั่นใจของบุคคลต่อการกระทำนี้ ทำให้ไปสอดคล้องกับการศึกษาของ แอนนา จุมพลเสถียร (2551 : 2-3) พบว่า พฤติกรรมที่มีต่อจิตสำนึกสาธารณะที่ศึกษาพฤติกรรมของกลุ่มวัยทำงานที่มีต่อจิตสำนึกสาธารณะ พบว่า การรับรู้เกี่ยวกับจิตสำนึกสาธารณะ กลุ่มตัวอย่างไม่เคยได้ยินคำว่า จิตสำนึกสาธารณะเลย แต่มีการรับรู้ที่ถูกต้องว่าเป็นอย่างไร ในด้านพฤติกรรมกลุ่มตัวอย่างเกือบทุกคนเคยเข้าร่วมกิจกรรมด้านจิตสำนึกสาธารณะ โดยเหตุผลที่เข้าร่วมเนื่องจาก รู้สึกอยากช่วยเหลือ รู้สึกเป็นสุขเมื่อเห็นผู้อื่นได้รับความช่วยเหลือ รู้สึกภูมิใจที่ได้ทำประโยชน์เพื่อสังคม และสอดคล้องต่องานวิจัยของ ชาย โพธิ์สิตา และคณะ (2541) ศึกษาเรื่อง จิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติ กรณีศึกษากรุงเทพมหานคร กล่าวไว้สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจเกี่ยวกับจิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติแบ่งเป็นสองระดับ ระดับหนึ่งเป็นจิตสำนึกแบบที่บุคคลไม่ต้องทำอะไรมากเพียงแต่ ไม่ทำให้เกิดความเสียหายหรือไม่ทำลายสาธารณสมบัติที่ตนใช้ก็พอ อีกระดับหนึ่งเป็นจิตสำนึกแบบบุคคลลงมือกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งอันแสดงว่าเรามีความรับผิดชอบต่อที่ดีต่อสาธารณสมบัติ ไม่ว่าจะใช้หรือไม่ใช้มันก็ตาม เช่น การมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาสาธารณสมบัติที่ชำรุดเสียหาย การร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแลรักษาสาธารณสมบัติ เป็นต้น

ปัจจัยด้านลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนพยายามที่จะเก็บโต๊ะเก้าอี้ให้เรียบร้อยหลังเลิกเรียนทุกครั้ง เพื่อคนอื่นจะได้ใช้งานได้สะดวก

ต่อไป สอดคล้องต่อ ัญญา ธรรมิสกุล (2556: 8) ที่กล่าวว่า ในความหมายของจิตสาธารณะคือการ รู้จักเอาใจใส่ เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม ใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) การใช้ พิจารณาจากความรู้ความเข้าใจพฤติกรรมที่แสดงออก คือ การดูแลรักษาสิ่งของ เมื่อใช้แล้ว มีการเก็บรักษาให้คงอยู่ในสภาพดี และลักษณะของการใช้ ใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัดและทะนุถนอม 2) การถือเป็นหน้าที่ พิจารณาจากความรู้ความเข้าใจพฤติกรรมที่แสดงออก คือ ทำตามหน้าที่ และเคารพกฎระเบียบที่กำหนด และรับอาสาที่จะทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อส่วนรวม ดูแลสอดส่อง สิ่งของส่วนรวมของโรงเรียน และ 3) เคารพสิทธิ พิจารณาจากความรู้ความเข้าใจพฤติกรรมที่แสดงออก คือ ไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง และแบ่งปันและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม

3. ระดับของจิตสาธารณะ พบว่า พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีจิตสาธารณะ และตัวชี้วัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดพิจิตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีจิตสาธารณะที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนทำความสะอาด และเก็บอุปกรณ์การเรียน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนเมื่อใช้เสร็จแล้วเข้าที่ให้เรียบร้อย สอดคล้องต่อ เจษฎา หนูรุ่น (2551 : 4) ที่กล่าวไว้ว่า จิตสาธารณะจะต้องพิจารณาจาก ความรู้ความเข้าใจหรือพฤติกรรมที่แสดงออก ซึ่งแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านการใช้ ซึ่งเป็นลักษณะ พฤติกรรมของนักเรียนในการใช้ของส่วนรวม การรักษาทรัพย์สิน การดูแลรักษาความสะอาด การไม่ทำลายทรัพย์สินที่เป็นสาธารณสมบัติในโรงเรียน ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ให้เกิด ความชำรุดเสียหาย โดยแสดงออก ได้แก่ (1) ดูแลรักษาสิ่งของ เมื่อใช้แล้วมีการเก็บรักษาให้คงอยู่ใน สภาพดี (2) ลักษณะของการใช้ ใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัดและทะนุถนอม 2) ด้านการถือเป็นหน้าที่ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมุ่งปฏิบัติเพื่อส่วนรวมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในโรงเรียน ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ โดยแสดงออก คือ การทำตามหน้าที่และเคารพกฎระเบียบที่กำหนด การรับอาสาที่จะทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อส่วนรวม คอยสอดส่องดูแลสาธารณสมบัติของส่วนรวม และการเคารพสิทธิ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แสดงออก ถึงการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม การไม่ยึดครองของ ส่วนรวมมาเป็นของตน ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลที่จะใช้ของส่วนรวมนั้น โดยแสดงออก คือ (1) ไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง (2) แบ่งปันและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ ของส่วนรวม อีกทั้งชาย โพธิ์สีดา (2540 : 14-15) ยังได้กล่าวถึงความรู้ความเข้าใจหรือพฤติกรรม ที่แสดงออกใน 3 ด้าน คือ ด้านที่ 1 การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม กำหนดตัวชี้วัดจาก การดูแลรักษาของส่วนรวม ใช้ของส่วนรวมแล้วเก็บเข้าที่ และลักษณะการใช้ของส่วนรวม รู้จักใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัดและทะนุถนอม ด้านที่ 2 การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวม ในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ กำหนดตัวชี้วัดจาก การ

ทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม และการรับอาสาที่จะทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม ด้านที่3 การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน ของกลุ่ม กำหนดตัวชี้วัดจาก การไม่ยึดครองของส่วนรมนั้นมาเป็นของตนเอง และการเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้สามารถใช้ของส่วนรมนั้น และ อุไรวรรณ คุ่มวงษ์ (2551 : 61) ยังกล่าวสรุปไว้อีกว่า จิตสาธารณะเป็นการรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมกิจกรรมในเรื่องส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม และในงานวิจัยของ แอนนา จุมพล เสถียร (2551) ศึกษาเรื่อง การรับรู้พฤติกรรมด้านจิตสาธารณะและความคิดเห็นด้านเครื่องมือสื่อสาร การตลาดเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของกลุ่มวัยทำงานอายุ 22-25 ปี พอสรุปได้อีกว่า เกี่ยวกับจิตสาธารณะ กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ที่ถูกต้องว่าเป็นอย่างไร ในด้านพฤติกรรมกลุ่มตัวอย่างเกือบทุกคน เคยเข้าร่วมกิจกรรมจิตสำนึกสาธารณะ เหตุผลเนื่องจาก รู้สึกอยากช่วยคนอื่น เป็นสุขเมื่อได้ช่วย ภูมิใจที่ได้ทำประโยชน์ต่อสังคม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย

ผู้บริหารโรงเรียนหรือครูผู้สอนสามารถนำผลการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตสาธารณะโดยอาจจะจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะที่เอื้อต่อการเกิดจิตสาธารณะ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำงานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสังกัดโรงเรียนต่างกัน

2.2 ควรทำงานวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรอื่น ๆ ที่ส่งผลการเรียนรู้ด้วยตนเองและผู้อื่นของนักเรียน โรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ ผู้บริหารโรงเรียนหรือครูผู้สอนสามารถนำผลการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตสาธารณะโดยอาจจะจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะที่เอื้อต่อการเกิดจิตสาธารณะ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาจาก อาจารย์ ดร.ชนม์ชกรณ์ วรอินทร์ ดร.กิตติ จันทรมณี ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ปรีกษา ตลอดจนช่วยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง ของงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณอาจารย์ที่ช่วยให้คำแนะนำด้วยดีตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ สมาชิกทุกคนในครอบครัว ที่คอยผลักดัน และให้กำลังใจเสมอมา

ขอขอบคุณผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในเรื่องการให้คำแนะนำในการศึกษา ครั้งนี้ตลอดจนความรัก ความห่วงใย และกำลังใจที่ให้ตลอดมา หากมีข้อผิดพลาดประการใด ข้าพเจ้าขอน้อมรับไว้เพียงผู้เดียว ขอขอบคุณมา ณ ที่นี้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **แนวทางการพัฒนา การวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). **การจัดการเครือข่าย : กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ชัคเชส มีเดีย.
- เกียรติศักดิ์ แสงอรุณ. (2551). **แนวทางการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะสำหรับเยาวชนไทย: กรณีศึกษากลุ่มและเครือข่ายเยาวชนที่ทำงานด้านจิตสำนึกสาธารณะ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชาพัฒนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กัลป์กร วรกุลลัญญานีย์. (2551). **รายงานการวิจัยเรื่อง การรับรู้พฤติกรรมที่มีต่อจิตสำนึกสาธารณะและการสื่อสารการตลาดที่มีประสิทธิผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวกับจิตสำนึกสาธารณะของเยาวชน**. กรุงเทพฯ : คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เจษฎา หนูรุ่ง. (2551). **ปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสาธิตในสังกัด มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จันทิมา จันทรศักดิ์. (2547). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบึงคอกสิรินธร กรุงเทพมหานคร**. การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จรรจา สุวรรณทัต. (2535). **พัฒนาการกับการอบรมเลี้ยงดู**. หน่วยที่ 8-15 สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- ฉลวย ม่วงพรรณ. (2553). **การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองด้วยกิจกรรมการรู้คิดในการอ่านภาษาอังกฤษ สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงประเภทวิชาอุตสาหกรรม. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม.**
- ฉวีวรรณ คำประไพ. (2554). **การศึกษาเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นที่ 3 ในโรงเรียนกลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ต่างกัน. นักศึกษาหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). **80 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : แดเน็กซ์ อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.**
- ชาย โพธิ์สีตา. (2540). **รายงานการศึกษาวิจัยเรื่อง จิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ: ศึกษากรณี กรุงเทพมหานคร. นครปฐม : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม. มหาวิทยาลัยมหิดล**
- ณัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์. (2550). **การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์คหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (วิจัยการศึกษา) . กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- ณัฐยา ลือชาภิตติกุล (2546). **ลักษณะทางจิตสังคมและลักษณะทางพุทธที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานด้านบริการของพนักงานธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**
- ธัญญา ธรรมิสกุล. (2556). **ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร. ปริญญาโท ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.**
- พระสุวรรณ์ ปูนอ่อน. (2555). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตภาคเหนือตอนล่าง. นักศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและประเมินผล มหาวิทยาลัยนเรศวร.**
- พรพรหม พรคพวก. (2550). **ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในสหวิทยาเขตกรุงเทพตะวันออก. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท การศึกษา มหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**
- ภัสรา จารุสุสิทธิ์. (2542). **ปัจจัยส่วนบุคคล สภาพแวดล้อมในการทำงานและการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงาน การรับรู้ความสามารถด้านการจัดการของหัวหน้าผู้ป่วย**

- โรงพยาบาลศูนย์สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ พัฒนาบริหารศาสตรมหา
บัณฑิต (การบริหารการพยาบาล). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
สุคนธ์ธำ เส็งเจริญ. (2556). **การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพล
ต่อจิตสำนึกสาธารณะ ในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. นิสิต
ปริญญาโท สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนคริน
ทรวิโรฒ.**
- สุจิตต์ วงษ์เทศ. (2550). **ชื่อบ้านนามเมืองจังหวัดปราจีนบุรี ลุ่มน้ำบางปะกง ชายฝั่งทะเล
ตะวันออก. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวง
วัฒนธรรม.**
- อมรินทร์ เทวตา. (2557). **การจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (SDL) โดยการทำแผนธุรกิจเพื่อพัฒนา
SDL ตามแนวคิดคุณลักษณะส่วนบุคคล. รายงานการวิจัยได้รับทุนสนับสนุนภายใต้กองทุน
วิจัยและสร้างสรรค์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีงบประมาณ 2557.**
- อุไรวรรณ คุ่มวงษ์. (2551). **จิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์
เรื่อง ปัญหาสิ่งแวดล้อม ตามโครงการพระราชดำริ. ปริญญานิพนธ์. การศึกษามหาบัณฑิต
(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**
- อ้อมใจ วงษ์มณฑา. (2553). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้รับทุนอุดหนุนจาก
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ประจำปีงบประมาณ.**
- Bandura, A. (1989). **Social cognitive theory.** In R. Vasta (Ed.), Annals of child
development. Vol.6. Six theories of child development (pp. 1-60). Greenwich,
CT: JAI Press.
- Bandura, A. (1977). **Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change.**
Psychological Review, 84, 191-215.
- Kohlberg, L. (1964). **Development of Moral Character and Moral Ideology.** In ML.
Hoffman & L.W.Hoffman (Eds), Review of Child Development Research.
Vol.1.Hartford, C.T.: Connecticut Printer.
- Piaget's. (1896–1980). **Theory of cognitive development is a comprehensive
theory about the nature and development of human intelligence.**
- Bandura, A. (1977). **Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change.**
Psychological Review, 84, 191-215.

**ภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1
The Academic Leadership of School Administrators
in Primary Educational Service Phichit Office area 1**

สมศักดิ์ คำศรี(Somsak Kumsri)* ศิธาชัย ศรีอุดม(Sitachai Sriudom)

ณัฐธณิชา รัตนศิรินิชกุล(Nuttanicha Rattanasirinichkul)

สมัคร เยาวกรณ์(Samak Yaowakorn) กฤตชญา วิเชียรเพริศ(Kritchaya Wichienperse)

สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพิษณุโลก

*Corresponding author. E-mail: somsakkhumsri2560@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 73 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติทดสอบที ผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ทุกด้าน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และมีข้อเสนอแนะ คือ ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม ผู้บริหารต้องเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งกาย วาจา ใจ และผู้บริหารต้องชวนขยายหาความรู้เพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำทางด้านวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

Abstract

This research aims 1) to study the opinion about the academic leadership of school administrators in primary educational service Phichit office area 1 2) to compare the opinion to academic leadership of school administrators and 3) to study the suggestions about academic leadership of school administrators. The samples were 73 teachers. The research instruments used the questionnaire of study the opinion about academic leadership of school administrators. The statistical analysis of the data, including the frequency, percentage, average standard deviation and t-test. The results showed that samples have opinion about academic leadership of school administrators, Overview were at the highest level. The opinion comparison were to academic leadership of school administrators by sex as a whole did not difference. The suggestions, including executives have a vision, keep pace with change executives have a moral and ethical, administrators need to set a good example physically, verbally, and administrators must strive to learn more consistently respectively.

Keywords : Academic Leadership, School Administrators, Primary Educational Service Phichit Office area 1

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคนให้คุณภาพ คนที่มีคุณภาพย่อมส่งผลให้สังคมและประเทศชาติมีความก้าวหน้า การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ที่ถือว่าการศึกษาคือเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน โดยสร้างความเสมอภาคและให้โอกาสทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง โดยกำหนดให้บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า สิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพ พร้อมทั้งขยายเป็น 14 ปี อีกทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 กำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาของไทยโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย (มาตรา 10) การจัดการศึกษาต้องยึดหลัก ว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และเชื่อว่าผู้เรียนมีความสำคัญ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีภารกิจหลักที่ต้องจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่หลักสูตรกำหนด ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้แบ่งขนาดโรงเรียนเป็น 4 ขนาดด้วยกัน ได้แก่

ขนาดเล็กมีนักเรียน 120 คน ขนาดกลางมีนักเรียน 121 – 600 คน ขนาดใหญ่มีนักเรียน 601 – 1,500 คน และขนาดใหญ่พิเศษมีนักเรียน 1,501 คนขึ้นไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปิจิตร เขต 1 ให้ความสำคัญในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเอาใจใส่ให้ความสำคัญสำหรับบริหารจัดการมากกว่างานอื่นๆ ซึ่งเป็นงานที่ทำให้เกิดผลโดยตรงต่อคุณภาพการศึกษา มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของผู้รับบริการทางการศึกษามากที่สุด จึงเป็นภารกิจหลักที่สำคัญที่สุดดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553: 2) กล่าวว่าการบริหารวิชาการเป็นงานสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาโดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จ และความสามารถของผู้บริหารในการบริหารวิชาการ ถ้ามองในด้านกระบวนการดำเนินงานแล้ว เป็นกระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบายการวางแผนการปรับปรุงการเรียนการสอน และประเมินผลการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน และ การที่จะบริหารการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้บริหารควรมีภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยมีศักยภาพ และขีดความสามารถในการกระจายวิสัยทัศน์ไปสู่บุคลากรอื่นๆ มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลากร มีการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน ใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม อำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ (Lambert, L., 2002)และหัวใจของภาวะผู้นำทางวิชาการ คือ ความสามารถในการปรับปรุงโรงเรียน จากวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมสู่ วัฒนธรรมสากลโดยใช้สารสนเทศเป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน ทั้งการประเมินตนเอง การออกแบบหลักสูตร การพัฒนามืออาชีพ การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ โดยใช้การทบทวนและกระบวนการทัศน์ใหม่ (Wilson M.D., 2004)

จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปิจิตร เขต 1 อันจะนำไปสู่แนวทางของการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาผู้บริหารให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็งอันจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปิจิตร เขต 1

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำนวน 90 คน

กลุ่มตัวอย่าง ครูผู้สอน จำนวน 73 คน ซึ่งได้มาโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ
ตารางเครจซีและมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970) และใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม
อย่างง่าย (Sample Random Sampling)

2. ตัวแปรและเนื้อหาการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำ
ทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร
เขต 1 ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ จำแนกตาม เพศ อายุ และระดับ
การศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านแผนงานวิชาการ
- 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน
- 3) ด้านหลักสูตร พัฒนาและส่งเสริมการสอน
- 4) ด้านการวัดและประเมินผล
- 5) ด้านเอกสารทางวิชาการ

ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของ
ลิเคิร์ต (Likert) ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีภาวะผู้นำในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีภาวะผู้นำในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีภาวะผู้นำในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีภาวะผู้นำในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีภาวะผู้นำในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยเป็นคำถามปลายเปิด

3. วิธีการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา แหล่งความรู้ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับความต้องการที่มีต่อการพัฒนาบุคลากร เพื่อนำมาวิเคราะห์เป็นองค์ความรู้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา
2. สร้างแบบสอบถามการศึกษาระดับความคิดเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1
3. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการบริหารการศึกษา 3 ท่าน พิจารณาความเที่ยงตรงเนื้อหา (Content Validity) และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) โดยได้ค่า IOC ของแบบสอบถามอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00
4. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองกับกลุ่มทดลอง (Try out) กับครูผู้สอนของโรงเรียนอนุบาลสามง่าม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.782
5. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จัดทำหนังสือขอความร่วมมือต่อผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอนของสถานศึกษา
2. ลงพื้นที่ดำเนินเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน และนำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ เพื่อเข้าสู่ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้การแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ใน 5 ด้าน โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

โดยแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ยดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายถึง มีภาวะผู้นำในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายถึง มีภาวะผู้นำในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายถึง มีภาวะผู้นำในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	มีความคิดเห็น มีภาวะผู้นำในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	มีความคิดเห็น มีภาวะผู้นำในระดับน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำแนกตามเพศ โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าที (t – test)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 มีดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศชาย จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 39.73 และเพศหญิง จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 60.27 และส่วนใหญ่มีอายุสูงกว่า 40 ปี จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 57.53 และมีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 76.71

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยภาพรวม

ลำดับ	ภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	SD	แปลผล	อันดับ
1	ด้านแผนงานวิชาการ	4.53	0.26	มากที่สุด	3
2	ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.55	0.27	มากที่สุด	2
3	ด้านหลักสูตร พัฒนาและส่งเสริมการสอน	4.56	0.19	มากที่สุด	1
4	ด้านการวัดและประเมินผล	4.52	0.26	มากที่สุด	4
5	ด้านเอกสารทางวิชาการ	4.56	0.25	มากที่สุด	1
รวม		4.54	0.10	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 แสดงว่า ครูผู้สอนมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ทุกด้าน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, $SD = 0.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงสุดถึงต่ำสุด ดังนี้ ด้านหลักสูตร พัฒนาและส่งเสริมการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, $S.D.=0.19$) และด้านเอกสารทางวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, $S.D.=0.25$) รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, $SD= 0.27$) ด้านแผนงานวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, $SD= 0.26$) และด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, $SD= 0.26$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านแผนงานวิชาการ

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	SD	แปลผล	อันดับ
1.	สำรวจข้อมูลด้านผลการเรียนรู้ของนักเรียนในการพัฒนา งานวิชาการ	4.57	0.62	มากที่สุด	2
2.	กำหนดแนวทางปฏิบัติงานวิชาการให้สอดคล้องกับ นโยบายทางการศึกษา	4.43	0.62	มากที่สุด	8

3.	จัดโครงสร้างบุคลากรปฏิบัติงานวิชาการตามความรู้ ความสามารถ	4.47	0.62	มาก	7
4.	กำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียนร่วมกับคณะครูและ กรรมการสถานศึกษา	4.54	0.60	มากที่สุด	4
5.	จัดทำธรรมนูญโรงเรียนหรือแผนพัฒนาการศึกษาของ โรงเรียนตามวิสัยทัศน์พันธกิจ และเป้าหมาย	4.54	0.57	มากที่สุด	4
6.	กำหนดกิจกรรมวิชาการไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของ โรงเรียนอย่างเหมาะสม	4.56	0.57	มากที่สุด	3
7.	วางแผนการใช้งบประมาณได้อย่างประหยัดและเกิด ประโยชน์สูงสุดต่อโครงการด้านวิชาการ	4.56	0.55	มากที่สุด	3
8.	วางแผนจัดทำโครงการด้านวิชาการให้สอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ พันธกิจเป้าหมายของโรงเรียน	4.52	0.57	มากที่สุด	5
9.	กำหนดปฏิทินการวางแผน ดำเนินงาน ประเมินผล ทางด้านการงานวิชาการ	4.58	0.54	มากที่สุด	1
10.	สรุปรายงานผลการปฏิบัติงานวิชาการอย่างเป็นระบบ	4.50	0.60	มากที่สุด	6
รวม		4.53	0.26	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 แสดงว่า ครูผู้สอนมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางด้านการงานวิชาการของ
ผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านแผนงาน
วิชาการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, $SD = 0.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า
ข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) กำหนดปฏิทินการวางแผน
ดำเนินงาน ประเมินผลทางด้านการงานวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$, $SD=0.54$) 2) สรุปราย
ข้อมูลด้านผลการเรียนรู้ของนักเรียนในการพัฒนางานวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$,
 $SD=0.62$) และ 3) กำหนดกิจกรรมวิชาการไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนอย่างเหมาะสม
อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, $SD=0.57$) และวางแผนการใช้งบประมาณได้อย่างประหยัดและ
เกิดประโยชน์สูงสุดต่อโครงการด้านวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, $SD=0.55$)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับ
ภาวะ ผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านการจัดการเรียนการสอน

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหาร ด้านการจัดการเรียนการสอน	$\bar{X}$	SD	แปลผล	อันดับ
1.	วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อวางแผนการเรียนการสอน	4.57	0.57	มากที่สุด	2
2.	กำหนดการสอนรายปีและรายภาคทุกชั้นเรียน	4.58	0.52	มากที่สุด	1
3.	จัดทำตารางสอนทุกชั้นเรียนและทุกสาระการเรียนรู้	4.56	0.55	มากที่สุด	3
4.	จัดชั้นเรียนตามความสามารถของนักเรียน วิเคราะห์ คุณภาพนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	4.52	0.60	มากที่สุด	6
5.	จัดครูประจำชั้นและเข้าสอนตรงตามศักยภาพของแต่ละ คน	4.52	0.60	มากที่สุด	6
6.	ส่งเสริมครูให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้น นักเรียนเป็นสำคัญ	4.53	0.57	มากที่สุด	5
7.	ส่งเสริมครูให้ใช้เทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับแต่ละ สาระการเรียนรู้	4.58	0.54	มากที่สุด	1
8.	กำหนดแนวทางการสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่ยังไม่บรรลุ เป้าหมายของหลักสูตร	4.54	0.57	มากที่สุด	4
รวม		4.55	0.27	มากที่สุด	

จากตารางที่ 3 แสดงว่า ครูผู้สอนมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของ
ผู้บริหารสถานศึกษา ใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านการ
จัดการเรียนการสอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, $SD = 0.27$) เมื่อพิจารณาเป็น
รายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) กำหนดการสอนรายปี
และรายภาคทุกชั้นเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, $SD=0.52$) และส่งเสริมครูให้ใช้เทคนิค
การสอนที่เหมาะสมกับแต่ละสาระการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, $SD=0.54$) 2)
วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อวางแผนการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$,
 $SD=0.57$) และ 3) จัดทำตารางสอนทุกชั้นเรียนและทุกสาระการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} =$
4.56, $SD= 0.55$)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิจิตร เขต 1 ด้านหลักสูตร พัฒนาและส่งเสริมการสอน

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหาร ด้านหลักสูตร พัฒนาและส่งเสริมการสอน	$\bar{X}$	SD	แปลผล	อันดับ
1.	สำรวจและกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น	4.63	0.54	มากที่สุด	3
2.	กำหนดเนื้อหาและจำนวนชั่วโมงสอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้สอดคล้องตามโครงสร้างหลักสูตร	4.57	0.55	มากที่สุด	5
3.	ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน	4.57	0.55	มากที่สุด	5
4.	สนับสนุนให้ครูมีเวลาในการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	4.50	0.60	มากที่สุด	9
5.	สร้าง ใช้ และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ	4.50	0.62	มากที่สุด	9
6.	จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อพัฒนาความรักและความภาคภูมิใจต่อท้องถิ่นของนักเรียน	4.54	0.60	มากที่สุด	6
7.	ใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	4.60	0.57	มากที่สุด	4
8.	จัดหา ผลิตหรือใช้สื่อการเรียนรู้อย่างคุ้มค่าประโยชน์	4.60	0.57	มากที่สุด	4
9.	เลือกใช้เทคโนโลยีสำหรับสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.53	0.67	มากที่สุด	7
10.	พัฒนาแห่งเรียนรู้ในโรงเรียนและในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ทางวิชาการ	4.43	0.66	มาก	11
11.	เปิดโอกาสให้บุคคลหรือหน่วยงานในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาการศึกษา	4.60	0.57	มากที่สุด	4
12.	ใช้กระบวนการนิเทศภายในเพื่อการปฏิบัติงานวิชาการให้มีคุณภาพ	4.65	0.50	มากที่สุด	2
13.	จัดหาแบบเรียนตามสาระการเรียนรู้ไว้เพียงพอแก่นักเรียน	4.57	0.62	มากที่สุด	5
14.	จัดหาคู่มือครู เอกสารประกอบการสอนไว้สำหรับครูได้อย่างสะดวกและทั่วถึง	4.53	0.60	มากที่สุด	8

15.	กำหนดเกณฑ์มาตรฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนทุกระดับชั้น	4.48	0.66	มาก	10
16.	วางแผนปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับการ เปลี่ยนแปลงทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ	4.57	0.57	มากที่สุด	5
17.	ประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สัมพันธ์ กับเป้าหมายของหลักสูตรที่มักมีการเปลี่ยนแปลงอย่าง ต่อเนื่อง	4.67	0.50	มากที่สุด	1
รวม		4.56	0.19	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4 แสดงว่า ครูผู้สอนมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางด้านวิชาการ
ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้าน
หลักสูตร พัฒนาและส่งเสริมการสอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, $SD = 0.19$)
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1)
ประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สัมพันธ์กับเป้าหมายของหลักสูตรที่มักมีการ
เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, $SD=0.50$) 2) ใช้กระบวนการนิเทศ
ภายในเพื่อการปฏิบัติงานวิชาการให้มีคุณภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, $SD=0.50$) และ 3)
สำรวจและกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น อยู่ในระดับมากที่สุด
($\bar{X} = 4.63$, $SD= 0.54$)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับภาวะผู้นำ
ทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร
เขต 1 ด้านการวัดและประเมินผล

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหาร ด้านการวัดและประเมินผล	$\bar{X}$	SD	แปลผล	อันดับ
1.	จัดทำระเบียบการวัดและประเมินผลได้สอดคล้องกับ หลักสูตรสถานศึกษา	4.56	0.60	มากที่สุด	2
2.	กำกับ ติดตามครูผู้สอนให้วัดและประเมินผลตาม สภาพจริง	4.53	0.60	มากที่สุด	3
3.	กำกับ ติดตามครูผู้สอนให้มีการวัดและประเมินผล ครอบคลุมทุกสาระ	4.58	0.57	มากที่สุด	1
4.	อบรมครูให้มีความรู้เกี่ยวกับการใช้เกณฑ์การประเมิน ที่เหมาะสม	4.53	0.57	มากที่สุด	3

5.	วางแผนให้ครูวัดและประเมินผลเพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่อง	4.42	0.66	มาก	
6.	แนะนำให้ครูผู้สอนนำผลการประเมินไปกำหนดแผนพัฒนาการเรียนการสอน	4.56	0.60	มากที่สุด	2
7.	กำหนดแนวทางการเทียบโอน ผลการเรียนรู้ของนักเรียนไว้อย่างชัดเจน	4.53	0.60	มากที่สุด	3
8.	ส่งเสริมให้ครูใช้เครื่องมือที่หลากหลายในการวัดผลและประเมินผล	4.58	0.57	มากที่สุด	1
9.	สนับสนุนให้ครูพัฒนาคุณภาพเครื่องมือการวัดผลและประเมินผล	4.53	0.57	มากที่สุด	3
10.	ติดตามผลการเรียนและรายงานผลให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบ	4.42	0.66	มาก	4
รวม		4.52	0.26	มากที่สุด	

จากตารางที่ 5 แสดงว่า ครูผู้สอนมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต ด้านการวัดและประเมินผล โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, $SD = 0.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) กำกับ ติดตามครูผู้สอนให้มีการวัดและประเมินผลครอบคลุมทุกสาระ และส่งเสริมให้ครูใช้เครื่องมือที่หลากหลายในการวัดผลและประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, $SD=0.57$) 2) จัดทำระเบียบการวัดและประเมินผลได้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา และแนะนำให้ครูผู้สอนนำผลการประเมินไปกำหนดแผนพัฒนาการเรียนการสอนอยู่ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, $SD=0.60$) และ 3) อบรมครูให้มีความรู้เกี่ยวกับการใช้เกณฑ์การประเมินที่เหมาะสม และสนับสนุนให้ครูพัฒนาคุณภาพเครื่องมือการวัดผลและประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, $SD=0.57$) กำกับ ติดตามครูผู้สอนให้วัดและประเมินผลตามสภาพจริง และกำหนดแนวทางการเทียบโอน ผลการเรียนรู้ของนักเรียนไว้อย่างชัดเจน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, $SD=0.60$)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางด้านการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านเอกสารทางวิชาการ

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางด้านการจัดการของผู้บริหาร ด้านเอกสารทางวิชาการ	$\bar{X}$	SD	แปลผล	อันดับ
1.	จัดเตรียมทางวิชาการไว้ให้ครบถ้วนสอดคล้องกับ ระเบียบหลักสูตรและประเมิน	4.56	0.55	มากที่สุด	2
2.	เอกสารทางวิชาการแต่ละประเภท มีองค์ประกอบตรง ตามวัตถุประสงค์ที่ใช้	4.53	0.57	มากที่สุด	4
3.	ครูมีส่วนร่วมในการจัดทำเอกสารประกอบการวัดผลและ ประเมินผล	4.53	0.55	มากที่สุด	4
4.	จัดอบรมครูเพื่อสร้างความเข้าใจต่อการใช้อเอกสารทาง วิชาการและผู้เกี่ยวข้อง	4.54	0.55	มากที่สุด	3
5.	ประชาสัมพันธ์ผลการเรียนของนักเรียนให้ผู้ปกครองและ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ	4.63	0.51	มากที่สุด	1
รวม		4.56	0.25	มากที่สุด	

จากตารางที่ 6 แสดงว่า ครูผู้สอนมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางด้านการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านเอกสารทางวิชาการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, $SD = 0.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) ประชาสัมพันธ์ผลการเรียนของนักเรียนให้ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.63$, $SD=0.51$) 2) จัดเตรียมทางวิชาการไว้ให้ครบถ้วนสอดคล้องกับระเบียบหลักสูตรและประเมิน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, $SD= 0.55$) และ 3) จัดอบรมครูเพื่อสร้างความเข้าใจต่อการใช้อเอกสารทางวิชาการและผู้เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, $SD= 0.55$)

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางด้านการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

ตารางที่ 7 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกตามเพศ ต่อภาวะผู้นำทางด้านการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

ลำดับ	ภาวะผู้นำทางด้านการจัดการ ของผู้บริหารสถานศึกษา	เพศชาย		เพศหญิง		t	Sig.
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.	ด้านแผนงานวิชาการ	4.49	0.23	4.55	0.28	-.984	.063
2.	ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.58	0.30	4.53	0.26	.650	.271
3.	ด้านหลักสูตร พัฒนาและส่งเสริมการสอน	4.56	0.18	4.56	0.19	-.110	.796
4.	ด้านการวัดและประเมินผล	4.47	0.28	4.56	0.25	-1.340	.392
5.	ด้านเอกสารทางวิชาการ	4.51	0.24	4.59	0.25	-1.443	.804
รวม		4.52	0.09	4.56	0.10	-1.590	.558

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่า การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อภาวะผู้นำทางด้านการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำแนกตามเพศ ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3. ผลการศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางด้านการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

ตาราง 8 ค่าความถี่ของข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางด้านการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา ใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

ข้อเสนอแนะ	ความถี่	คิดเป็นร้อยละ
1.ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลง	3	4.11
2. ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม	2	2.74
3. ผู้บริหารต้องเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งกาย วาจา ใจ	1	1.37
4. ผู้บริหารต้องชวนขยายหาความรู้เพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ	1	1.37
ไม่แสดงความคิดเห็น	66	90.41
รวม	73	100.00

สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ครูผู้สอนมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ทุกด้าน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารได้เอาใจใส่และดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านวิชาการอย่างครอบคลุมในทุกๆ ด้าน ได้แก่ ด้านเอกสารทางวิชาการ ด้านหลักสูตรพัฒนาและส่งเสริมการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านแผนงานวิชาการ และด้านการวัดและประเมินผล ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชโลธร ปิงเมือง (2555) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอลำปาง เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอลำปาง เขต 3 ทั้ง 7 ด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้ว ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นในด้านการส่งเสริมบรรยากาศวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการเรียนรู้ และมีการปฏิบัติน้อยที่สุดในด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา และสามารถอภิปรายผลตามรายด้าน ได้ดังนี้

ด้านแผนงานวิชาการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารได้กำหนดปฏิทินการวางแผน ดำเนินงาน ประเมินผลทางด้านงานวิชาการ สรุปรวบรวมข้อมูลด้านผลการเรียนรู้ของนักเรียนในการพัฒนางานวิชาการ และกำหนดกิจกรรมวิชาการไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรัชนิดา (Ratchanida, 1998: Abstract, อ้างอิงใน นภาดาว เกตุสุวรรณ, 2555: 46) ได้ศึกษาการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียนและครูเกี่ยวกับบทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนเอกชนกรุงเทพมหานครโดยใช้กรอบแนวคิดของฮอลลิงเจอร์ ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียนและครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติในโรงเรียนมากที่สุดคือ การส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพและการจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ ซึ่งแตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียนและครูในอเมริกัน แต่สิ่งที่เหมือนกันคือ การนิเทศการเรียนการสอน ส่วนภาระหน้าที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ปฏิบัติน้อยที่สุดคือ การรักษาภาพลักษณ์ที่ดีของโรงเรียน (Maintaining High Visibility)

ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารได้ส่งเสริมครูให้ใช้เทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับแต่ละสาระการเรียนรู้ กำหนดการสอนรายปี และรายภาคทุกชั้นเรียน และวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อวางแผนการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมคิด สร้อยน้ำและมณฑนา อินทุสมิต (2554) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารที่มีความสามารถควรเข้าไปมีส่วนร่วมเรื่องกระบวนการเรียนการสอน ปรับปรุงการปฏิบัติการหลักๆ ทางด้านการคิดที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ต้องเป็นผู้ประสานงานและควบคุมงานวิชาการ กำหนด

เป้าหมายที่ชัดเจนในเรื่องการส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียนร่วมกับคณะครู แนวคิดเน้นความสำคัญที่ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ติดตามการดูแลความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นรายบุคคลและภาพลักษณ์ของผู้นำทางวิชาการในอนาคต ต้องมีฐานค่านิยม ความเชื่อและประสบการณ์ วิสัยทัศน์ มีการวางแผนกลยุทธ์

ด้านหลักสูตร พัฒนาและส่งเสริมการสอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารได้ประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สัมพันธ์กับเป้าหมายของหลักสูตรที่มักมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องใช้กระบวนการนิเทศภายในเพื่อการปฏิบัติงานวิชาการให้มีคุณภาพ และ สํารวจและกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของแมคซิลแวน (Mcilvan, 1986) ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ภายใต้การฝึกอบรมประจำการเพื่อเป็นโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการใช้เครื่องมือของ ฮอลลิงเจอร์ (Hallingger, 1983) ที่เรียกว่า The Instructional Management Rating Scale Survey วัดความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ผลวิจัยพบว่า ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารทำให้ผู้บริหารสามารถนิเทศงานวิชาการได้ และมีผลโดยตรงต่อการเปลี่ยนแปลงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไปในทางที่ดีขึ้น

ด้านการวัดและประเมินผล โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารได้กำกับ ติดตามผู้สอนให้มีการวัดและประเมินผลครอบคลุมทุกสาระ ส่งเสริมให้ครูใช้เครื่องมือที่หลากหลายในการวัดผลและประเมินผล และ จัดทำระเบียบการวัดและประเมินผลได้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กูดฮาร์ท (Goodhart, 1991) ได้ศึกษาลักษณะของโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาของรัฐ ที่มีประสิทธิภาพด้านวิชาการ ซึ่งทำการวิเคราะห์โดยศึกษาผลผลิตทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านผลสัมฤทธิ์ด้านวิชาการ ความสำเร็จในโรงเรียน และประสิทธิภาพของการวัดผล พบว่า ความเป็นผู้นำในการจัดองค์กรของผู้บริหาร ความมีคุณธรรม จริยธรรมของครูปฏิบัติการสอน และความเป็นหนึ่งเดียวของสถานศึกษา ความสัมพันธ์ต่อความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน

ด้านเอกสารทางวิชาการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารได้ประชาสัมพันธ์ผลการเรียนของนักเรียนให้ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ จัดเตรียมทางวิชาการไว้ให้ครบถ้วนสอดคล้องกับระเบียบการวัดและประเมิน และจัดอบรมครูเพื่อสร้างความเข้าใจต่อการใช้ออกสารทางวิชาการและผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคิไจ (Kijai, 1987: 829-A) อ้างถึง อํานาจ เกทพ้อคํ้า, 2541: 91) ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จจากปัจจัยพื้นฐาน 5 ประการ ได้แก่ บรรยากาศของโรงเรียน ภาพพจน์ของโรงเรียน ความเป็นผู้นำทางวิชาการ ความสามารถในการคิดคำนวณ และความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ผลการศึกษา

พบว่า ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของโรงเรียนสูงกว่าปัจจัยด้านอื่น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านแผนงานวิชาการ พบว่า ในรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ กำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียนเรียนร่วมกับคณะครูและกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารควรมีบทบาทและให้ความสำคัญในการวางแผนงานวิชาการเพิ่มมากขึ้น

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ในรายชื่อค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ จัดครูประจำชั้นและเข้าสอนตรงตามศักยภาพของแต่ละคน ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กควรมีการวางแผนการจัดชั้นเรียน ควรลดภาระงานของครูเพื่อเพิ่มศักยภาพในการเรียนการสอน

1.3 ด้านหลักสูตร พัฒนาและส่งเสริมการเรียนการสอน พบว่า ในรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อพัฒนาความรักและความภาคภูมิใจต่อท้องถิ่นของนักเรียน ผู้บริหารควรกำหนดเป้าหมายและจัดทำหลักสูตรให้ชัดเจน

1.4 ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า ในรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สนับสนุนให้ครูพัฒนาคุณภาพเครื่องมือวัดผลการประเมินผล ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูมีการอบรมเพื่อพัฒนาเกี่ยวกับการจัดเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในปัจจุบัน

1.5 ด้านเอกสารทางวิชาการ พบว่า ในรายชื่อมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ จัดอบรมครูเพื่อสร้างความเข้าใจต่อการใช้อเอกสารทางวิชาการและเกี่ยวข้อง ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมให้ข้าราชการครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับเอกสารทางวิชาการเพื่อให้มีความเข้าใจที่ถูกต้อง และรองรับการประเมินคุณภาพภายใน และประเมินภายนอก สมศ.

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนอย่างหลากหลาย เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำทางด้านบริหารทั่วไป ฝ่ายอำนวยการ งบประมาณและอื่นๆ ของผู้บริหารในโรงเรียนขนาดต่างๆ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอธิการบดีมหาวิทยาลัยพิษณุโลก ที่ได้สนับสนุนทุนวิจัยในครั้งนี้ รวมทั้งผู้บริหาร และครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ที่ได้อนุเคราะห์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้การวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร : พัฒนาคุณภาพ วิชาการ(พว).
- ชลัทธ ปิงเมือง. (2555). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,มหาวิทยาลัยพะเยา.
- นภาพดาว เกตุสุวรรณ. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียงกับการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์.(2546). การนิเทศการสอน (พิมพ์ครั้งที่5). กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- _____ (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- สมคิด สร้อยน้ำ และมณฑนา อินทุสมิต.2554.”บทสรุปและประเด็นสำหรับการศึกษภาวะผู้นำในอนาคต ภาวะผู้นำ.” ภาวะผู้นำ.” เอกสารการประชุมสัมมนา เรื่องผู้บริหารกับการปฏิรูปการศึกษา(โครงการปริญญา เอก สาขาบริหารการศึกษา). 2/3-7 2/3-8.4 กรกฎาคม มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อำนาจ เกทพ้อคำ. (2541). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับคุณภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Hallinger, P. (1983). Accessing the instructional management behaviors of principals.Unpublished doctoral dissertation, Stanford University, Stanford, CA. ERIC Document No. 8320806.
- Goodhart C A E (1991) 'Is the concept of an equilibrium demand for money meaningful?' Journal of PostKeynesian Economics, vol 14(1), pp. 134-36.
- Lambert, L. (2002). A Frame work for Shared Leadership. Education Leadership.1(2): 11-14.

- Mcilvain, S.L. (1986). Improving the Instructional Leadership of Elementary Principal Through In-service. [Abstract]. Dissertation Abstracts International, 47(6) : 1959-A. Retrieved April 12, 2017 from <http://www.proquest.umi.com/pqdweb?did=740369091&sid=3&Fmt=2&clientId=71090&RQT=309&Vname=PQD>.
- Wilson M.D. (2004). Teaching, learning, and Millennial Students. New York : Wiley Periodicals.

**ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เพลงเป็นสื่อ
เพื่อพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาจีน ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเทอดไทย**

Effect of Learning Activity Management by Using Song
to Develop Chinese Listening and Speaking Skill
of MathayomSuksa1 Students at Ban Terd Thai School

ณิชนกมล โกลาวัลย์¹

เพ็ญพิศุทธิ์ ใจสนิท² สหทัยา สิริทิวา³

¹สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

^{2,3} คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เพลงเป็นสื่อเพื่อพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาจีน 2) ความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เพลงเป็นสื่อ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเทอดไทย กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เพลงเป็นสื่อ แบบประเมินทักษะการฟัง แบบประเมินทักษะการพูด และ แบบประเมินความพึงพอใจในการใช้เพลงเป็นสื่อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่า ร้อยละ และ ค่าเฉลี่ยผลการวิจัยพบว่า หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เพลงเป็นสื่อ นักเรียน มีคะแนนเฉลี่ยการฟังภาษาจีนเท่ากับ 14.16 สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 38.80 และเมื่อเทียบกับเกณฑ์พบว่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 70 และมีทักษะการพูดหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เท่ากับ 14.28 ซึ่งสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 39.40 และ สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 70 โดยมีความพึงพอใจได้ค่าเฉลี่ยในภาพรวมเท่ากับ 4.20 อยู่ในระดับความพึงพอใจมาก

คำสำคัญ: การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เพลงเป็นสื่อ ,ทักษะการฟัง ,ทักษะการพูด

Abstract

The objectives of this research were to study the effects of learning activity management by using song to develop Chinese listening and speaking skills and the satisfaction towards learning activity by using song of MathayomSuksa 1 students at Ban Terd Thai school. The sample group of this study was 25 MathayomSuksa

1students. The research instruments drawn for this study were learning plans using song, a listening skill evaluation form, a speaking skill evaluation form and a questionnaire to evaluate the satisfaction towards using song as the medium. The data were analyzed by using percentage and mean.

The results of the study were found that after the learning management by using song, the average score of Chinese listening skill was 14.16 which was higher than before learning 38.80% and also higher than the criteria set at 70%. The average score of Chinese speaking skill was 14.28 which was higher than before learning 39.40% and also higher than the criteria set at 70%. The mean of the satisfaction was 4.20 which was at the high level.

Keywords: Learning Activity Management by Using Song , listening skill , speaking skill

บทนำ

ภาษาจีนกลางเป็นภาษาหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าภาษาอังกฤษ ซึ่งจัดเป็นภาษาที่สองที่หลายๆประเทศนิยมเรียน เราคงปฏิเสธไม่ได้ว่าในช่วงระยะ 5 ปีมานี้ภาษาจีนมีบทบาทสำคัญมาก ทั้งนี้เนื่องจากการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมจึงส่งผลให้สาธารณรัฐประชาชนจีนมีบทบาททั้งต่อภูมิภาคเอเชียอาคเนย์และต่อภูมิภาคอื่นๆของโลก ซึ่งจะเห็นได้ว่า แม้แต่องค์การสหประชาชาติ ยังจัดให้ภาษาจีนกลาง เป็นหนึ่งในหกภาษาหลักที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารขององค์การสหประชาชาติ(สายฝน วรรณสินธพ. 2551 : 1)

ปัจจุบันคนจีนโพ้นทะเลกระจายอยู่ทั่วทุกมุมโลก ภาษาจีนเป็นภาษาที่มีผู้คนใช้มากที่สุดในโลก และเป็น 1 ใน 5 ภาษาทางการสหประชาชาติด้วย นอกจากนี้ในทุกๆที่ที่มีคนจีนอยู่ หรือที่ต้องมีความสัมพันธ์กับประเทศจีน จะมีการพัฒนาเติบโตอย่างรวดเร็ว (Why Study (Mandarin) Chinese. 2001) สำหรับในประเทศไทยนั้น ขณะนี้มีความเจริญก้าวหน้าและพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ด้วยการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศมากขึ้น ประชาชนจะต้องมีความรู้ความสามารถในด้านภาษา ซึ่งจำเป็นต้องใช้ในการติดต่อสื่อสาร ภาษาจีนเป็นภาษาสากลภาษาหนึ่งที่มีการใช้อย่างแพร่หลายในหลายประเทศที่มีความเจริญทางด้านอุตสาหกรรม จึงมีความจำเป็นศึกษาภาษาจีนให้กว้างขึ้น และประเทศไทยได้ให้ความสำคัญต่อยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยว แต่มีปัญหาคาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษาจีน การเรียนรู้ภาษาจีนจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของไทย จะเห็นได้ว่าเกือบทุกประเทศทั่วโลกจึงมีการบรรจุการเรียนการสอนภาษาจีนอยู่ในระบบการศึกษา นอกจากนี้ภาษาจีนยังมีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนไทยในระดับจังหวัดในการทำธุรกิจประเภทการท่องเที่ยว การส่งออก จึงมีการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอนวิชาภาษาจีน

ในโรงเรียนและสถาบันการศึกษาในระดับสูงเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างพื้นฐานที่ดีทางด้านความรู้และทักษะการใช้ภาษาจีนให้แก่เด็กไทย

การสอนภาษาไม่ว่าจะเป็นภาษาไทย ภาษาอังกฤษ หรือภาษาจีนก็ตาม มีลักษณะที่สำคัญคล้ายกันคือควรเน้นการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ทักษะที่สำคัญทางภาษาได้แก่ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ทักษะที่สำคัญเป็นเบื้องต้นของการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร คือการพูด การพูดภาษาจีนจะต้องออกเสียงให้ถูกต้อง จึงจะสามารถสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้ หากออกเสียงผิดเพี้ยนไปเล็กน้อยจะทำให้ความหมายเปลี่ยนไปทันที จากประสบการณ์ของผู้วิจัยซึ่งได้สอนภาษาจีนให้แก่นักเรียนในโรงเรียนบ้านเทอดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย เป็นเวลา 2 ปี พบว่านักเรียนโรงเรียนบ้านเทอดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย มีปัญหาในการพูด และฟังภาษาจีนค่อนข้างมาก พูดไม่ถูก อักษรวิธีไม่ถูกต้องแม้ในหมู่บ้านเทอดไทยนั้นโดยส่วนใหญ่จะเป็น จีนฮ่อ เกือบร้อยละ 60 แต่ปัญหาด้านการฟังและการพูด ที่ผู้วิจัยพบ มาจากนักเรียนที่ไม่ใช่เชื้อสายจีน และนักเรียนที่ไม่เคยเรียนภาษาจีนมาก่อนจากสถิติผลการเรียนภาษาจีนของโรงเรียนบ้านเทอดไทย สรุปได้ว่า นักเรียนร้อยละ 60 มีปัญหาในการใช้ภาษาจีน ด้านการพูด การฟัง การอ่านและการเขียน ซึ่งปัญหาเหล่านี้อาจมีสาเหตุมาจากไม่กล้าพูดออกเสียงต่อหน้าผู้อื่น ไม่มีโอกาสได้ใช้การพูดสื่อสารในสถานการณ์จริง รวมทั้งไม่มีความมั่นใจในการพูดภาษาจีน และ มีความแตกต่างระหว่าง ภาษาจีนกลาง กับภาษาจีนแผ่นดินใหญ่

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลการใช้เพลงประกอบการสอน พบว่าการใช้เพลงในการสอนจะช่วยให้นักเรียนได้ความรู้ เกิดความสนุกสนาน และยังมีประโยชน์ในการชักจูงให้เกิดความสนใจในบทเรียน เข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น และมีโอกาสได้ฝึกทักษะทางภาษาเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังทำให้นักเรียนรักและสนุกกับการเรียนภาษา เนื่องจากในการใช้เพลงประกอบการสอนจะเป็นการสร้างบรรยากาศในการเรียนที่เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติ อีกทั้งเพลงยังช่วยให้นักเรียนจดจำคำศัพท์ได้ดีขึ้น เพราะครูยังสามารถใช้เพลงสำหรับการทบทวนคำศัพท์ได้อีกด้วย (ประภัสสร พิงอินทร์ :2545) ผู้วิจัยจึงเห็นควรทดลองนำเพลงมาใช้เป็นสื่อประกอบการสอนภาษาจีนให้แก่นักเรียนโรงเรียนบ้านเทอดไทยเพื่อศึกษาว่าวิธีการดังกล่าวจะ ช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการฟัง และ การพูดภาษาจีน หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เพลงเป็นสื่อสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เพลงเป็นสื่อและเกณฑ์ที่กำหนดหรือไม่อย่างไร และ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เพลงเป็นสื่อประกอบการสอนในระดับใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เพลงเป็นสื่อ เพื่อพัฒนาทักษะการฟัง และการพูดภาษาจีนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเทอดไทย โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการฟังและการพูดภาษาจีนของนักเรียนระหว่างก่อน และ หลัง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เพลงเป็นสื่อประกอบการเรียนรู้
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการฟังและการพูดภาษาจีน ของนักเรียนภายหลังได้รับการจัด กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เพลงเป็นสื่อ กับเกณฑ์ที่กำหนดคือ ร้อยละ 70
3. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เพลงเป็นสื่อของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเทอดไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เพลงเป็นสื่อเพื่อพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาจีนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเทอดไทย ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (pre-experimental research) ใช้แผนแบบการวิจัยกลุ่มตัวอย่างเดียวทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (one-group pretest-posttest design) โดยมีรายละเอียดของการดำเนินการที่จะนำเสนอ ดังนี้

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเทอดไทย จำนวน 25 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เพลงเป็นสื่อ

1.1 ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เพลงเป็นสื่อ ใช้เนื้อหาจากรายวิชา ภาษาจีน ฟัง-พูด 1 จำนวน 12 คาบ โดยจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง 汉语拼音 สัทอักษรถิ่นภาษาจีน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง 我的家 ครอบครัวของฉัน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง 你喜欢吃什么 水เธอชอบกินผลไม้อะไร?

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง **我的身体**。ร่างกายของฉัน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง **我的好朋友**。เพื่อนรักของฉัน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง **动物** สัตว์

1.2. ส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยสาระสำคัญ , จุดประสงค์การเรียนรู้,เนื้อหา,กิจกรรมการเรียนการสอน,การวัดและการประเมินผล และกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้เพลงเป็นสื่อ ผู้วิจัยได้ลำดับขั้นตอนไว้ 4 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นเตรียมความพร้อม (warm up) กิจกรรมในขั้นตอนนี้เป็นการกระตุ้นความสนใจ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้คำศัพท์ โดยการทบทวนคำศัพท์เก่าให้ผู้เรียน ได้ฝึกทบทวนคำศัพท์ซ้ำๆเพื่อให้ นักเรียนสามารถจำและรู้ความหมายของคำศัพท์

2. ขั้นนำเสนอเนื้อหา (presentation) กิจกรรมในขั้นตอนนี้เป็นการเสนอเนื้อหาหรือ คำศัพท์ใหม่หรือนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับคำศัพท์ใหม่ที่ใช้ในการฟัง พูด โดยผู้สอนจัดกิจกรรม เพื่อให้ นักเรียนได้ฝึกการฟัง และ พูดภาษาจีน โดยใช้เพลงเป็นสื่อ ประกอบการจัดการเรียนรู้

3. ขั้นฝึก (practice)กิจกรรมในขั้นนี้จะให้ผู้เรียนได้ฝึกฝน และปฏิบัติจริง โดยนักเรียน เรียนรู้การฟัง และการพูด ภาษาจีนโดยใช้เพลงเป็นสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้

4. ขั้นนำไปใช้(production) เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์และนำความรู้ ความเข้าใจในความหมายของคำศัพท์ โดยอาจจะให้นักเรียนฟังประโยคต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม หรือ จัดกิจกรรมเพื่อฝึกให้นักเรียนมีทักษะในการฟัง แล้วนำสิ่งที่ได้ฟังไปใช้ในการสื่อสารได้ถูกต้องใน ชีวิตประจำวัน

1.3การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้

(1) วิเคราะห์หลักสูตรรายวิชา ภาษาจีน ฟัง-พูด ในด้านขอบข่ายของเนื้อหา และ จุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อกำหนดเป็นเนื้อหาในการเรียนและเลือกคำศัพท์และประโยคที่จะใช้สอนพูด ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

(2) จัดทำกำหนดการสอน เพื่อวางแผนว่าจะสอนหน่วยการเรียนรู้ใดในชั่วโมงใด ตามลำดับก่อนหลัง

(3) คัดเลือกเพลงที่ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้

(4) ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้และ เพลงที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนจำนวน 6 แผน

(5) เขียนแผนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ หลังจากนั้นตรวจสอบความถูกต้อง ความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และปรับปรุงแก้ไขให้แผนการจัดการเรียนรู้มีความถูกต้องและสมบูรณ์

(6) นำแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เพลงเป็นสื่อ เพื่อพัฒนาทักษะการฟัง และการพูดภาษาจีน ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและให้คำแนะนำ ผู้วิจัยได้แก้ไขเพิ่มเติมตามคำแนะนำจนแผนการจัดการเรียนรู้สมบูรณ์

(7) นำแผนการจัดการเรียนรู้และแบบประเมินการจัดการเรียนรู้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

(8) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและประเมินความเหมาะสม โดยใช้มาตรการประเมิน (Rating Scale) 5 ระดับ

ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยคุณภาพที่ได้จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เพลงเป็นสื่อ เพื่อพัฒนาทักษะการฟัง และการพูดภาษาจีนมีค่าเฉลี่ย 3.87 อยู่ในระดับเหมาะสมมาก

2. แบบประเมินทักษะการฟังภาษาจีน

1. ลักษณะของแบบประเมินทักษะการฟังภาษาจีน

เป็นแบบทดสอบภาคทฤษฎี โดยให้นักเรียนฟัง แล้วเขียนในสิ่งที่ได้ฟังแล้วใช้คำศัพท์ที่ได้ฟังนั้นมาสนทนา แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบทดสอบเพื่อวัดความสามารถทางด้านคำศัพท์ (20 คะแนน) โดยการเปิดเทปให้นักเรียนฟัง แล้วพูดคำศัพท์ที่ได้ฟัง ลงในแบบทดสอบ คนละ 20 คำ

ตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบเพื่อวัดความสามารถด้านไวยากรณ์ (20 คะแนน) เนื้อหา (20 คะแนน) และความคล่องแคล่ว (20 คะแนน) โดยให้นักเรียนฟังคำศัพท์แล้วสร้างบทสนทนาให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์และออกมาพูดบทสนทนาหน้าชั้นเรียน โดยใช้คำศัพท์ที่ได้ฟัง อย่างน้อย 10 คำ

2. การพัฒนาแบบทดสอบ

การสร้างแบบประเมินความสามารถในการฟังภาษาจีน ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

(1) ศึกษาหลักสูตรภาษาจีนพื้นฐาน 6 ปี (ม.1 –ม.6) เพื่อวิเคราะห์โครงสร้าง เนื้อหา จุดประสงค์ ไวยากรณ์ และคลังคำศัพท์

(2) วิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละแผน เพื่อสร้างตารางวิเคราะห์แบบทดสอบให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

(3) เขียนข้อสอบวัดความสามารถในการฟัง ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยมีคะแนนเต็ม 100 คะแนน ข้อสอบแบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบทดสอบเพื่อวัดความสามารถทางด้านคำศัพท์ (20 คะแนน) โดยการเปิดเทปให้นักเรียนฟังแล้วพูดคำศัพท์ที่ได้ฟังลงในแบบทดสอบคนละ 20 คำ

ตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบเพื่อวัดความสามารถด้านไวยากรณ์ (20 คะแนน) เนื้อหา (20 คะแนน) และความคล่อง (20 คะแนน) โดยให้นักเรียนฟังคำศัพท์แล้วสร้างบทสนทนาให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์และออกมาพูดบทสนทนาหน้าชั้นเรียนโดยใช้คำศัพท์ที่ได้ฟังอย่างน้อย 10 คำ

(4) ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา(content validity)โดยนำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น ไปให้ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ และ เสนอผู้เชี่ยวชาญ เป็นผู้วิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ผลรวมคะแนนมาประเมินค่าเพื่อหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ผลปรากฏว่าอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 สามารถนำไปใช้ได้

(5) นำข้อเสนอแนะของที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงความเหมาะสมของแบบทดสอบในบางประเด็น แล้วจัดทำแบบทดสอบฉบับสมบูรณ์

(6) นำแบบทดสอบมาหาค่าความยากง่าย (p) และอำนาจจำแนก (r) คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.20-0.80 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์หาค่าความยากง่ายความเที่ยงของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีของ โลเวทท์ (Lovett,1975). ได้ค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบทดสอบวัดทักษะด้านการฟังภาษาจีน มีค่าเท่ากับ 0.84

3. แบบประเมินทักษะการพูดภาษาจีน

1. ลักษณะของแบบประเมินทักษะการพูดภาษาจีน

เป็นแบบทดสอบภาคปฏิบัติ โดยให้นักเรียนพูด แล้วเขียน ในสิ่งที่ได้พูดแล้วใช้คำศัพท์นั้นมาสนทนา แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบทดสอบเพื่อวัดความสามารถทางด้านคำศัพท์ (20 คะแนน) โดยการเปิดเทปให้นักเรียนฟัง แล้วพูดคำศัพท์ที่ได้ฟัง ลงในแบบทดสอบ คนละ 20 คำ

ตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบเพื่อวัดความสามารถด้านไวยากรณ์ (20 คะแนน) เนื้อหา (20 คะแนน) และความคล่อง (20 คะแนน) โดยให้นักเรียนฟังคำศัพท์แล้วสร้างบทสนทนาให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์และออกมาพูดบทสนทนาหน้าชั้นเรียน โดยใช้คำศัพท์ที่ได้ฟัง อย่างน้อย 10 คำ

2. การพัฒนาแบบทดสอบ

การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการพูดภาษาจีน ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

(1) ศึกษาหลักสูตรภาษาจีนพื้นฐาน 6 ปี (ม.1 –ม.6) เพื่อวิเคราะห์โครงสร้าง เนื้อหา จุดประสงค์ ไวยากรณ์ และคลังคำศัพท์

(2) วิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละแผน เพื่อสร้างตาราง วิเคราะห์แบบทดสอบให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

(3) เขียนข้อสอบวัดความสามารถในการพูด ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยมี คะแนนเต็ม 100 คะแนน ข้อสอบแบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบทดสอบเพื่อวัดความสามารถทางด้านคำศัพท์ (20 คะแนน) โดยการ เปิดเทปให้นักเรียนฟังแล้วพูดคำศัพท์ที่ได้ฟังลงในแบบทดสอบคนละ 20 คำ

ตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบเพื่อวัดความสามารถด้านไวยากรณ์ (20 คะแนน) เนื้อหา(20 คะแนน) และความคล่อง (20 คะแนน) โดยให้นักเรียนฟังคำศัพท์แล้วสร้างบทสนทนาให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์และออกมาพูดบทสนทนาหน้าชั้นเรียนโดยใช้คำศัพท์ที่ได้ฟังอย่างน้อย 10 คำ

(4) ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา(content validity)โดยนำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น ไปให้ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ และ เสนอผู้เชี่ยวชาญ เป็นผู้วิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ จากนั้นผู้วิจัยนำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ(item-objective congruence:IOC) (เกษม สหรัยทิพย์.2540:194) ได้ค่า IOC เท่ากับ1.00 ทุกข้อ จึงถือได้ว่าแบบประเมินทักษะการพูดภาษาจีนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความตรงเชิงเนื้อหา

(5) นำข้อเสนอแนะของที่ปรึกษา และ ผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงความเหมาะสมของแบบทดสอบในบางประเด็น แล้วจัดทำแบบทดสอบฉบับสมบูรณ์

(6) นำแบบทดสอบมาหาค่าความยากง่าย (p) และอำนาจจำแนก (r) คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.20 - 0.80 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป

ผลการวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) และอำนาจจำแนก (r) ของแบบประเมินทักษะการพูดภาษาจีนพบว่าความเที่ยงของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีของโลเวทท์ (Lovett,1975).ได้ค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบทดสอบวัดทักษะด้านการพูดภาษาจีนมีค่าเท่ากับ 0.70

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เพลงเป็นสื่อ และแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังและการพูดภาษาจีน ไปดำเนินการดังนี้

1. ทดสอบก่อนเรียนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 25 คน ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง และการพูดภาษาจีน ที่จัดทำขึ้นบันทึกผลการทดสอบไว้เป็นคะแนนก่อนเรียน
2. ทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เพลงเป็นสื่อ
3. ทดสอบหลังเรียนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 25 คน โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง และการพูดภาษาจีน ฉบับเดิม บันทึกผลการสอบไว้เป็นคะแนนหลังเรียน
4. หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เพลงเป็นสื่อเพื่อพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาจีนแล้วทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ วัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เพลงเป็นสื่อ
5. นำผลที่ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การจัดทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลมาการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ทางคอมพิวเตอร์ วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่าร้อยละ

ผลการวิจัย

ได้ผลการวิจัย สรุปตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เพลงเป็นสื่อประกอบการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยด้านทักษะการฟังภาษาจีนหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 70.8 สูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 32.20 โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนคิดเป็นร้อยละ 38.80
2. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เพลงเป็นสื่อประกอบการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยด้านทักษะการพูดภาษาจีนหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 71.40 สูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 32.20 โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนคิดเป็นร้อยละ 39.40 และเป็นไปตามสมมุติฐานของการวิจัย
3. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เพลงเป็นสื่อประกอบการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยด้านทักษะการฟังภาษาจีนหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 70.08 สูงกว่าเกณฑ์ โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนเมื่อพิจารณานักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า นักเรียนที่มี คะแนนเฉลี่ยด้านทักษะการฟังภาษาจีนสูงกว่าเกณฑ์ จำนวน 9 คน เท่ากับเกณฑ์ จำนวน 8 คนต่ำกว่าเกณฑ์ จำนวน 8 คน

4. หลังจากทีนักเรียนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เพลงเป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยด้านทักษะการพูดร้อยละ 71.40 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ ร้อยละ 70 โดยมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ 1.40 เมื่อพิจารณานักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า นักเรียนที่มี คะแนนเฉลี่ยด้านทักษะการพูดภาษาจีนสูงกว่าเกณฑ์ จำนวน 10คน เท่ากับเกณฑ์ จำนวน 6คนต่ำกว่าเกณฑ์ จำนวน 9 คน

5. ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เพลงเป็นสื่อของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเทอดไทยในรายวิชาภาษาจีน พบว่าระดับความพึงพอใจ ของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เพลงเป็นสื่อนักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุดจำนวน 2 ประเด็น มีความพึงพอใจในระดับมาก 16 ประเด็นและมีความพึงพอใจในระดับปานกลางจำนวน 2 ประเด็น โดยนักเรียนมีความพึงพอใจระดับมากที่สุดคือการใช้เพลงภาษาจีนประกอบการเรียนทำให้นักเรียนมีพัฒนาการเรียนรู้ที่ดีขึ้นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 รองลงมาคือนักเรียนมีความสนใจในการเรียนภาษาจีนมากยิ่งขึ้นเมื่อใช้เพลงเป็นส่วนประกอบในการเรียนภาษาจีนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 อยู่ในระดับมากที่สุด และน้อยที่สุดคือนักเรียนมีความสนใจภาษาจีนมากยิ่งขึ้นเมื่อใช้เพลงเป็นส่วนประกอบในการเรียนภาษาจีนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.04 ซึ่งค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.20 อยู่ในระดับมาก

สรุปและอภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยพบว่า หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เพลงเป็นสื่อ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยด้านทักษะการฟังภาษาจีนสูงกว่าก่อนเรียน และ สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด เนื่องมาจากเพลงเป็นสื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีทั้ง เสียง ทำนอง และท่าทางประกอบการร้องเพลง จึงทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในกิจกรรมการเรียนรู้และเนื้อหามากกว่าการจัดการเรียนรู้แบบไม่ใช้สื่อ การใช้เพลงเป็นสื่อ ส่งผลให้นักเรียนเกิดความตั้งใจที่จะเรียนรู้ และ พยายามฟังเนื้อหาของเพลงว่าเพลงที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้นั้น มีความหมายว่าอย่างไร และนักเรียนได้ฝึกฟังสำเนียงจากเจ้าของภาษา การใช้เพลงเป็นสื่อนอกจากจะทำให้ให้นักเรียนรู้สึกผ่อนคลาย และสนุกสนานในการเรียนแล้ว ยังช่วยให้นักเรียนจดจำคำศัพท์ได้เร็วขึ้นอีกด้วย จึงส่งผลให้นักเรียนมีทักษะการฟังภาษาจีนได้ดีกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เพลงเป็นสื่อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจนเซน (Jensen, 2009:150) กล่าวถึงความสำคัญของดนตรีว่าหากครูนำมาใช้ในชั้นเรียนทำให้บรรยากาศการเรียนรู้มีมิตรภาพมากขึ้นและเป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน และ สิริพัทธ์เจษฎาวิโรจน์ (2550:29-30) กล่าวว่าการใช้เพลงประกอบการจัดการเรียนรู้อาจช่วยทำให้บทเรียนน่าสนใจสนุกสนานเพลิดเพลินช่วยสร้างแรงจูงใจให้แก่เด็กนักเรียนในการเรียนช่วยให้อ่านจำเนื้อหาและประทับใจความรู้สึกไว้นานและช่วยทำให้บทเรียนดูง่ายขึ้นการใช้เพลงประกอบการจัดการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีประโยชน์มากเพราะเด็กในวัยนี้ชอบเล่นชอบแสดงชอบร้องเพลงและนอกจากนี้การใช้เพลงประกอบการจัดการ

เรียนรู้ยังเป็นการช่วยส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของเด็กช่วยเสริมสร้างให้เด็กมีระเบียบวินัยมีประสบการณ์กว้างขวางและช่วยสร้างสัมพันธ์ภาพอย่างเป็นกันเองระหว่างครูกับนักเรียน

2. จากผลการวิจัยพบว่า หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เพลงเป็นสื่อ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยด้านทักษะการพูดภาษาจีน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และ สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เพลงเป็นสื่อ นั้นสามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียนได้ดี เพราะ เพลง นอกจากจะช่วยให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนานในการเรียนแล้วยังช่วยให้นักเรียนรู้สึกผ่อนคลาย ลดความตึงเครียดในการเรียน และ มีการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง จนนักเรียนสามารถที่จะจำเนื้อเพลง และ ร้องตามได้ถูกต้อง และยังได้ฝึกการออกเสียงภาษาจีน เหมือนกับได้เรียนภาษาจีนกับเจ้าของภาษา โดยตรง ทำให้นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เพลงเป็นสื่อ มีสำเนียงการพูดที่ถูกต้อง ชัดเจน และ ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์จีน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ เพ็ญพิศุทธิ์ใจสนธิ (2557 : 123-124; อ้างอิงจากสุรศักดิ์ปาเฮ, 2553 : 152-153)ได้กล่าวถึงประโยชน์และคุณค่าของสื่อการเรียนรู้ไว้ ดังนี้¹. เป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพเพราะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหาบทเรียนที่ยุกยากซับซ้อนได้ง่ายขึ้นในระยะเวลาอันรวดเร็วและยังช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดในเรื่องนั้นได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง 2. ช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้กับผู้เรียนทำให้เกิดความสนุก และไม่รู้สึกลำบากในการเรียน 3. การใช้สื่อจะให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกันและเกิดประสบการณ์ร่วมกันในเนื้อหาที่เรียนระหว่างผู้เรียนด้วยกันและกับผู้สอนด้วย 4. ช่วยสร้างเสริมคุณลักษณะที่ดีแก่ผู้เรียนในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์จากการใช้สื่อเหล่านั้น 5. ช่วยแก้ปัญหาเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยการจัดให้มีการใช้สื่อในการศึกษาเป็นรายบุคคล

3. จากผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้เพลงเป็นสื่อ ภาพรวมอยู่ในระดับมากซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนรู้โดยใช้เพลงเป็นสื่อเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่มีความน่าสนใจเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนที่ต้องการบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนานตื่นเต้นท้าทายความสามารถอีกทั้งครูผู้สอนมีการเสริมแรงด้วยวิธีต่างๆเช่นยกย่องชมเชยมอบของรางวัลซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้เรียนวัยนี้ต้องการจึงส่งผลทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้เพลงเป็นสื่อ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาความพึงพอใจของนักเรียนเป็นรายด้านพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เพลงเป็นสื่อ นั้นสามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดีซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมศักดิ์ คงเที่ยง และ อัญชลี โพธิ์ทอง (2542 : 278-279) ได้กล่าวถึงความพึงพอใจไว้ ดังนั้นความพึงพอใจเป็นผลรวมของความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับระดับความชอบพอหรือไม่ชอบต่อสภาพต่างๆความพึงพอใจเป็นผลรวมของทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบต่างๆ และความพึงพอใจในการทำงานเป็นผลมาจากการปฏิบัติงานที่ดีและสำเร็จ จนเกิดเป็นความภาคภูมิใจและได้ผลตอบแทนในรูปแบบต่างๆตามที่หวังไว้ เช่นเดียวกับณัฐกานต์ ดันทิพย์(2547 : 36) ได้สรุปความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความ

พึงพอใจเป็นความรู้สึกในทางบวก ความรู้สึกที่มีสุข เมื่อได้รับผลสำเร็จและผลตอบแทนจากการปฏิบัติงานตามที่บุคคลนั้นปรารถนา ทำให้บุคคลเกิดความกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่น มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน ซึ่งเป็นผลดีต่อการปฏิบัติงาน ปิยวรรณ สังข์จันทร์พร(2547 : 56) ได้สรุปความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกชอบ พอใจที่สืบเนื่องมาจากทัศนคติด้านต่างๆ ที่มีต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งเกิดจากองค์ประกอบอื่นๆเช่น ความมั่นคง ความปลอดภัย ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ผลตอบแทน เพื่อนร่วมงาน ตลอดจนสนองความต้องการของบุคคล ความพึงพอใจทำให้บุคคลเกิดความสุขใจ เกิดความสุข เป็นผลดีต่อการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะ

1. การนำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เพลงไปใช้ ครูผู้สอนควรเลือกใช้เพลงที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ยุคสมัย และ ความยากง่ายของเพลง
2. จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เพลงเป็นสื่อเพื่อพัฒนาทักษะการฟัง และการพูดภาษาจีน ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเทอดไทย พบว่าการที่จะทำให้นักเรียนเกิดพัฒนาการด้านการฟังและการพูดภาษาจีนนั้นต้องมีการฝึกฝนบ่อยๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดความชำนาญ แต่ในการฝึกฝนบ่อยๆนั้นเพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงความเบื่อหน่ายของนักเรียน ครูควรที่จะหากิจกรรมต่างๆ เพื่อมาสอดแทรกให้นักเรียนอย่างหลากหลาย จะเป็นการกระตุ้นผู้เรียนเกิดความสนใจ มีความกระตือรือร้น และไม่เกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียน

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของรองศาสตราจารย์ดร.เพ็ญพิศุทธิ์ใจสนิทที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักและ อาจารย์ ดร. สหทัยสิทธิวิเศษ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ดร.นิสรินหวังตัก วาตินประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดีจนกระทั่งวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ข้อคิด ประสบการณ์ต่างๆซึ่งเป็นที่มีความค่าและประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้วิจัย ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านได้แก่นายสุกัญญา พลวันดี ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 นายเอกชัย ทวีปวรชัย อาจารย์ภาควิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง นางกาญจนา ยะใจมั่น ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านป่าเหมือด อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ที่ทุกท่านได้กรุณาเสียสละเวลาให้คำปรึกษาแนะนำ และตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียนคณะครูและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเทอดไทย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลครั้งนี้เป็นอย่างดี ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาปริญญาโทและอีกหลายท่านที่ไม่ได้กล่าวนามในที่นี้ซึ่งมีส่วนช่วยในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น คุณค่าและประโยชน์ของงานวิจัยเล่มนี้ขอมอบให้เป็นเครื่องสักการบูชาพระคุณบิดามารดาครูอาจารย์ทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบันที่ได้เมตตาสั่งสอนแนะนำให้ผู้วิจัยมีความรู้ความคิดความพยายามมานะพากเพียรและประสบความสำเร็จในการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- สายฝน วรรณสินธพ. (2551). ความสำคัญของภาษาจีน และบทบาทของภาษาจีนในการติดต่อสื่อสารขององค์กรสหประชาชาติ.
- Why study mandarin chinese. (2001). ทำไมต้องเรียนภาษาจีน ภาษาจีนสำคัญอย่างไร.
- Zhao Murong (2002). สื่อกับการเรียนภาษาจีน ความขาดแคลนของสื่อการจัดการเรียนรู้ภาษาจีนให้กับชาวต่างชาติ.
- หลักสูตรภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) โรงเรียนบ้านเทอดไทย. (2551). การจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาจีน.
- นันทิยา ไกรพัฒน์พงศ์. (2523). ความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โปรแกรมภาษาของโรงเรียนในเขตจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้แบบทดสอบ วัดความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษแบบเลือกตอบ.
- เกศริน พนารังสรรค์. (2543). ผลของสื่อเพลงสอนภาษาอังกฤษที่มีต่อทัศนคติของผู้ฟังเกี่ยวกับภาษาอังกฤษในการแสวงหาความรู้ ความพึงพอใจและการนำสื่อเพลงสอนภาษาอังกฤษ ไปใช้ประโยชน์.
- ทองคำ พานจันทร์. (2545). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการฟัง – พูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชินีบูรณะที่สอนโดยใช้เพลงกับการสอนแบบปกติและศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอนการฟัง – การพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เพลง
- ชมพูนุท อีราวิทย์. (2550). การพัฒนาทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหัวฝาย ต.ชัยพฤกษ์ อ.เมือง จ.เลย โดยการประยุกต์ใช้มัลติมีเดียของ Pearson.
- ประภัสสร พึ่งอินทร์. (2552). การพัฒนาชุดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการฟัง การพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เพลง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชายเขาวิทยาคมอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี.

- พวงพร แซ่คู. (2553). กระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนภาษาจีนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย.
- ชฎารัตน์ เป. (2552). การพัฒนาชุดเตรียมความพร้อมด้านภาษาอังกฤษที่ใช้หลักแนวคิดพื้นฐานของการสอนภาษาที่สองที่เน้นความเข้าใจ.
- เบญจมาภรณ์ สุริยวงศ์. (2553). ผลการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการเขียนเล่าเรื่องในการสอนนักศึกษาจีนสาขาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารชั้นปีที่ 3 ที่เรียนรายวิชาการเขียนวรรณกรรมสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- มิตเชล. (Mitchell . 1978). ความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของผู้เรียนที่มีบุคลิกภาพชอบแสดงออกกับผู้เรียนที่มีบุคลิกภาพชอบเก็บตัว.
- ฟลาวเวอร์ส. (Flowers. 1998). วิธีการจำคำศัพท์ของเด็กโดยใช้เพลงและเปรียบเทียบระหว่างคำศัพท์ที่คัดเลือกมาเฉพาะจากบทเพลงกับคำศัพท์ปกติทั่วไป เด็กจะจำอย่างไรได้ดีกว่ากัน.
- คลินเกอร์และกูลสบี้.(Klinger and Goolsby.1999).ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ภาษาของเด็ก โดยการใช้เพลงเข้ามาสู่ขบวนการทางภาษาในแบบผสมผสาน(Immersion) และแบบวลีต่อวลี (Phrase-by-Phrase).
- ประภัสสร พิงอินทร์. (2554). การใช้เพลงในการจัดการเรียนรู้.
- สาริณี สุวรรณพันธ์. (2553). การใช้กิจกรรมเพลงเพื่อส่งเสริมการออกเสียง ความรู้ทางด้านคำศัพท์ และไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต การสอนภาษาอังกฤษ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551: กรุงเทพฯ:กระทรวงฯ.. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551.(พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: กระทรวงฯ
- สุจิตรา อินทร์ศรี. (2537). ทฤษฎีการสอนภาษาแบบเชิงระบบ การสอนที่เน้นการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายให้เหมาะสมกับสถานการณ์สำคัญของแนวการสอนภาษาแบบอรรถฐาน.
- ศรีวิทย์ สุวรรณกิติ. (2522) วิธีการสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ วิธีสอนแบบชักชวน วิธีสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง .
- เพ็ญพิศุทธิ์ ใจสนิท. (2557) ความหมายของสื่อการเรียนรู้ .
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2553) ประเภทของสื่อการเรียนรู้.
- _____. (2526) ประโยชน์และคุณค่าของสื่อ สื่อช่วยให้ผู้เรียนมีวิวัฒนาการทางการเรียนได้ดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นสื่อประเภทใด.
- เดวิด โฮล์มส์. (2542) เทคนิคการใช้เพลงประการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ.

- Flowers, P. J. (1998). Music vocabulary of first – grade children : Word listed for instruction and their actual use. Journal of research in Music Education.
- Stephen Krashen. (1987). แนวคิดการเรียนรู้ภาษาที่สอง แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้.
- Freeman and Freeman. (1992) ทฤษฎีการสอนภาษาแบบองค์รวม โดยยึดหลักแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร.
- Krashen S. (1982) แนวคิดการสอนภาษาตามแบบการเรียนรู้ภาษา การเรียนรู้แบบธรรมชาติ.
- Cart Rogers. (1979) แนวคิดทางด้านมนุษยวิทยา การจัดการเรียนรู้จะต้องคำนึงถึงเนื้อหา ที่สัมพันธ์กับความรู้สึกรับรู้ ประสบการณ์ ความจำ.
- Rivers. (1980) การฟัง และการพูดภาษาจีน ที่มาของคำ การจัดรูปคำ และ เสียงที่ขึ้นสูงและต่ำลงจากสิ่งเหล่านี้และสร้างความสำคัญขึ้นมาอีกอย่างหนึ่ง .
- ประภัสสร พึ่งอินทร์. (2552) ลักษณะของการฟังภาษาจีน ในการเรียนรู้ภาษาของมนุษย์มีผลต่อร่างกายและจิตใจ ทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกละเอียดอ่อนในการฟังแต่ละครั้ง.
- ยุพิน บุญประเสริฐ. (2531) ความหมายของการพูด.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง และ อัญชลี โพธิ์ทอง. (2542) ความหมายของความพึงพอใจ วิธีสร้างความพึงพอใจ

แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท

Guidelines of Student Supporting System in Opportunity Expansion Schools, Chainat Primary Educational Service

อัจฉราภรณ์ ปรางโท(Acharaporn Prangto)^{1*} และ ปพนสรค์ โพธิพิทักษ์(Paponsan Potipitak)²

^{1,2} สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

*Corresponding author. E-mail: acharaporn.n@nsru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานและหาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน และครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น จำนวน 165 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามเรื่อง แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเที่ยง 0.82 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีปัญหาสูงสุด คือ การส่งต่อนักเรียน ($\bar{X} = 3.27$) และ (S.D. = 0.92) แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาทตามกระบวนการ 5 ด้าน คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) การส่งต่อนักเรียน

คำสำคัญ: ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท

Abstract

The objectives of this Study were: To study the problems and present the guidelines of student supporting system management in opportunity expansion school of Chainat Primary Educational Service. Sample group consists of school directors, student support system teachers, and class teachers, 165 people in total.

The tool used to collect the data in this study was a 5 rating scale questionnaire, Guidelines of Student Supporting System in Opportunity Expansion Schools, Chainat Primary Educational Service, With a 0.82 reliability. Statistics used in data analysis are frequency, percentage, mean and standard deviation. The research result for Studying the problems and of student supporting system management overview was on at moderate level, The factors with the most problems are student transfer. ($\bar{X}$ = 3.27) and (S.D. = 0.92). The Guidelines for Student Supporting System of Opportunity Expansion Schools of Chainat Primary Educational Service. follows in 5 factors. 1) Knowing students 2) Student screening 3) Supporting and developing students 4) Protect students and solve their problems and 5) Students transfer

Keyword: Student Supporting System, Opportunity Expansion Schools Chainat Primary Educational Service

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 1 มาตราที่ 6 กำหนดความมุ่งหมาย และหลักการว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข หมวด 4 มาตราที่ 22 กำหนดการจัดการศึกษาต้องยึดผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และมาตราที่ 27 กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวชุมชน สังคม และประเทศชาติ ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยให้ผู้เรียนนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้ผู้เรียนรู้จักคิดเป็น ทำเป็น เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพกระทรวงศึกษาธิการและสาธารณสุข ได้ตระหนักถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนทุกคน โดยมุ่งหวังว่านักเรียนจะได้เติบโตอย่างมีคุณภาพรอบด้าน ทั้งด้านสติปัญญา ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรม และการดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขในสังคม ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือและความพร้อมของบุคลากรทุกคนในโรงเรียนและมีการประสานงานกับผู้ปกครอง และหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องเพื่อได้ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (กระทรวงสาธารณสุข กรมสุขภาพจิต, 2551: ก) ด้วย

กระแสโลกาภิวัตน์ และการดำรงอยู่ในสังคมยุคข้อมูลข่าวสาร และเทคโนโลยีที่ถูกแทรกซึมสู่วิถีชีวิตของผู้คนในสังคม ทำให้เด็กและเยาวชนต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และเต็มไปด้วยสถานการณ์ปัญหาที่มีความซับซ้อน เด็กและเยาวชนในยุคปัจจุบันจำนวนไม่น้อยได้รับผลกระทบจากปัญหาและสภาพแวดล้อมที่ไม่สร้างสรรค์ในสังคม ทำให้มีพฤติกรรมแตกต่างไปจากเด็กและเยาวชนในอดีต แม้ว่าผู้ปกครอง และครูที่ปรึกษาใช้ความรัก ความปรารถนาดี ความเอาใจใส่มากมายเพียงใดก็ไม่อาจพิทักษ์ปกป้อง และคุ้มครองเด็กและเยาวชนให้ปลอดภัย หรือมีพฤติกรรมที่สังคมคาดหวังได้

จากการประมวลสถิติข้อมูลสถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชน พบว่า เด็กและเยาวชนที่เป็นนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น ตกเป็นทาสของเกมคอมพิวเตอร์ นิยมประลองความเร็วโดยการแข่งขันท่อเตอร์ไซด์ ใช้ความรุนแรงตัดสินปัญหา ทะเลาะวิวาท มีเพศสัมพันธ์เร็วขึ้น เข้าถึงสารเสพติดได้ง่าย จนนำมาสู่ขาดหลักยึดเหนี่ยวจิตใจ ความสัมพันธ์กับคนในครอบครัวค่อนข้างเปราะบาง ติดเพื่อน และให้ความสัมพันธ์กับวัตถุมากกว่าคุณธรรมน้ำใจ (กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559: 1-2) โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท สร้างทางเลือกในการเรียนรู้ที่เน้นให้ประชากรวัยเรียนทุกคนเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง ลดอัตราการออกกลางคัน นักเรียนจบชั้น ม. 3 ศึกษาต่อ จากข้อมูลจำนวนนักเรียนด้อยโอกาสของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ประจำปีการศึกษา 2559 พบว่า มีจำนวนเด็กด้อยโอกาสทั้งหมด 16,632 คน แยกเป็นเด็กถูกบังคับให้ขายแรงงานเด็ก 1 คน เด็กถูกทอดทิ้ง 13 คน เด็กที่เป็นชนกลุ่มน้อย 7 คน เด็กที่ถูกทำร้ายทารุณ 8 คน เด็กยากจน 16,583 คน เด็กกำพร้า 17 คน เด็กที่รับผิดชอบตนเองและครอบครัว 1 คน และเด็กด้อยโอกาสประเภทอื่นๆ 2 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท, 2561: 8)

จากเหตุผลความจำเป็นดังกล่าวรวมทั้งจำนวนเด็กด้อยโอกาส จำนวนนักเรียนออกกลางคันและนักเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไม่ศึกษาต่อมีจำนวนสูงแสดงถึงการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ยังไม่ได้รับการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง ผู้วิจัยได้ตระหนักเห็นความสำคัญสนใจศึกษาปัญหาการดำเนินงานและหาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีพฤติกรรมตรงตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา เป็นคนดี มีความรู้ และสามารถดำรงชีวิตในสังคมในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีความสุขต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท
2. เพื่อหาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้างานระบบการดูแล
ช่วยเหลือผู้เรียน และครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท จำนวน 55 แห่ง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 55 คน
ครูหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน จำนวน 55 คน และครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น จำนวน 165
คน รวมทั้งสิ้น 275 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตาราง Krejcie and
Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2543: 40) ได้กลุ่มตัวอย่าง 165 คน และทำการเลือกตัวอย่างแบบ
เจาะจง ได้กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 55 คน ครูหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือ
ผู้เรียน จำนวน 55 คน และครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น จำนวน 55 คน ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท

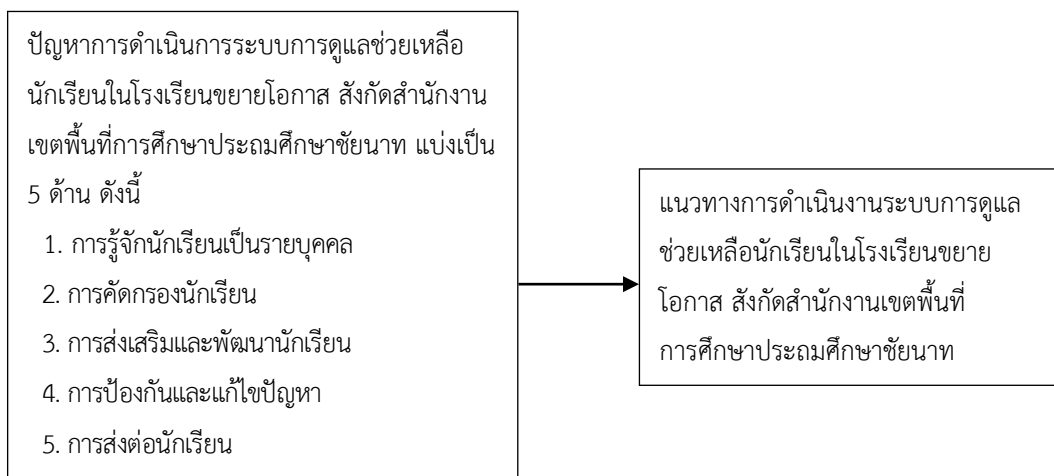
2. ขอบเขตด้านตัวแปร

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัญหาการดำเนินงานและหาแนวทางการดำเนินงานระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ชัยนาท มีขอบเขต ดังต่อไปนี้

- 2.1 ปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2.2 แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานและหาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาทโดยศึกษาใน 5
ด้าน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การ
ป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อนักเรียน (กระทรวงสาธารณสุข กรมสุขภาพจิต, 2551: 6)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถามเรื่อง แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท โดยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ (Likert, 1967; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 102-103) ดังนี้ 5 หมายถึง การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีปัญหามากที่สุด 4 หมายถึง การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีปัญหา 3 หมายถึง การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีปัญหาปานกลาง 2 หมายถึง การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีปัญหาน้อย 1 หมายถึง การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีปัญหาน้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเรื่อง แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท เป็นเครื่องมือในการเก็บ

รวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ และได้เครื่องมือที่มีคุณภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือตามขั้นตอนดังนี้ตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดขอบเขตหรือนิยามตัวแปรเพื่อนำข้อมูลทั้งหมดมาสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหา

3. สร้างแบบสอบถามตามขอบเขตเนื้อหา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อทำการตรวจสอบพิจารณาจุดบกพร่อง และปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ จากนั้นนำแบบสอบถามเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบหาค่าความเที่ยง

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่า มีข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.66-1.00 จำนวน 76 ข้อ จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 จำนวน 30 คน

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อตรวจสอบหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alfa-coefficient) ของ Cronbach (ประภาพรพรณ เสงี่ยมวงศ์, 2550: 82) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.82

7. นำแบบสอบถามจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท จำนวน 165 คน

ขั้นตอนที่ 2 หาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท เครื่องมือในการวิจัยคือ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบวิพากษ์วิจารณ์ และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและนำผลสรุปจากการวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 1 โดยเลือกปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกในแต่ละด้าน มาร่างเป็นแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. นำร่างแนวทางเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอข้อเสนอแนะ
3. นำข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ปรับปรุงร่างแนวทางจัดทำแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

- 4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองและแนะนำตัวจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เพื่อนำไปแสดงต่อผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น
- 4.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมด้วยหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ไปขออนุญาตเก็บข้อมูลในสถานศึกษาที่เป็นประชากร และติดตามขอรับกลับคืนด้วยตนเอง จากการส่งแบบสอบถามไป 165 ฉบับ ได้กลับคืน 165 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
- 4.3 ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกชุด และนำมาตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของการตอบ จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติดำเนินการ ดังนี้

- 5.1 วิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)
- 5.2 วิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.3 การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท โดยใช้
ค่าความถี่ และค่าร้อยละในการจำแนกข้อมูลประเด็นปัญหาและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท โดยภาพรวม

ข้อ	รายการ	ระดับปัญหา		แปลผล	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.		
1	การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.19	0.94	ปานกลาง	4
2	การคัดกรองนักเรียน	3.14	0.91	ปานกลาง	5
3	การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	3.23	0.88	ปานกลาง	2
4	การป้องกันและแก้ไขปัญหา	3.20	0.91	ปานกลาง	3
5	การส่งต่อนักเรียน	3.27	0.92	ปานกลาง	1
	รวมเฉลี่ย	3.21	0.91	ปานกลาง	

ตารางที่ 1 พบว่า ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยาย
โอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
($\bar{X} = 3.21$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีปัญหาสูงสุด คือ การส่งต่อนักเรียน มีปัญหาอยู่ใน
ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$) รองลงมา คือ การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีปัญหาอยู่ในระดับปาน
กลาง ($\bar{X} = 3.23$) การป้องกันและแก้ไขปัญหา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$) การรู้จัก
นักเรียนเป็นรายบุคคล มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.19$) และการคัดกรองนักเรียน มี
ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.14$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ปัญหาสูงสุด 3 อันดับแรกในแต่ละด้านของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท โดย
เรียงลำดับจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย

ข้อ	รายการ	($\bar{X}$)	(S.D.)	แปลผล
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล				
1.	สถานศึกษาการจัดทำแผนและปฏิทินปฏิบัติงานการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเตรียมความพร้อม	3.78	0.92	มาก
2.	คณะกรรมการวางแผนร่วมกันในการจัดกิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลทุกภาคเรียน	3.57	0.86	มาก
3.	สถานศึกษาจัดประชุมร่วมกันระหว่างครูที่ปรึกษากับนักวิชาชีพ เช่น นักจิตวิทยา/นักสังคมสงเคราะห์	3.37	0.89	ปานกลาง
ด้านการคัดกรองนักเรียน				
1.	ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนในการแบ่งกลุ่มนักเรียนมีความน่าเชื่อถือ	3.65	0.72	มาก
2.	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการคัดกรองนักเรียนโดยการให้รายละเอียดข้อมูลที่เป็นจริง	3.55	0.91	มาก
3.	ตัวชี้วัดที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มนักเรียนมีความชัดเจน	3.33	0.89	ปานกลาง
ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน				
1.	นโยบายสถานศึกษาในการพัฒนานักเรียนกับแนวทางในการจัดกิจกรรมก่อนเรียน (Homeroom)	3.85	0.95	มาก
2.	การจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนให้มีความหลากหลาย	3.68	0.74	มาก
3.	ความสอดคล้องในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนกับความต้องการนักเรียน	3.48	0.76	ปานกลาง
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา				
1.	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	3.64	0.93	มาก
2.	มาตรการให้ครูที่ปรึกษาดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหา	3.53	0.96	มาก

ข้อ	รายการ	$\bar{X}$	(S.D.)	แปลผล
3.	นักเรียนที่ชัดเจน โดยเน้นที่การปฏิบัติจริง สถานศึกษามีการพัฒนาครูที่ปรึกษาให้มีความรู้ ทักษะและ เทคนิคในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน	3.48	0.91	ปานกลาง
ด้านการส่งต่อนักเรียน				
1.	สถานศึกษามีการติดตามผลการส่งต่อนักเรียนกับ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหา	3.66	0.82	มาก
2.	สถานศึกษามีการติดตามผลการช่วยเหลือจากการส่งต่อ นักเรียนอย่างต่อเนื่อง	3.56	0.94	มาก
3.	สถานศึกษาการกำหนดแนวทางในการดำเนินงานใน ขั้นตอนการส่งต่อนักเรียนอย่างชัดเจน	3.55	0.83	มาก

2. แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท มีดังนี้

2.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดแผนงานกิจกรรมและปฏิทินปฏิบัติงานการ
เยี่ยมบ้าน เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ครูปรึกษา/ครูประจำชั้นได้ทราบชีวิตความเป็นอยู่และสภาพแวดล้อม
ทางบ้านของนักเรียน และเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดเห็น ตลอดจนเป็นการสร้าง
ความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ปกครองกับครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น ทราบจุดเด่นจุดด้อยของนักเรียน
แล้วนำข้อมูลไปพัฒนาหรือหาทางแก้ไขปัญหา จัดเตรียมเครื่องมือการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เช่น
ระเบียบสะสม แบบทดสอบ การสัมภาษณ์ การสังเกต เป็นต้น และจัดทำข้อมูลให้เป็นระบบและ
ปัจจุบัน

2.2 การคัดกรองนักเรียน มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษาจัดประชุมร่วมกับคณะครูเพื่อวางแผน และพิจารณาตัวชี้วัดที่ใช้
เป็นเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียน บันทึกหลักฐานการวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียน (SDQ) และนำผล
การวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียน (SDQ) มาแบ่งกลุ่มนักเรียน เช่น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง/กลุ่มปัญหา
และกลุ่มพิเศษ ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นประสานกับผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมในการพิจารณาคัดกรอง
นักเรียนและรายงานผลการคัดกรองนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบภาคเรียนละ 1 ครั้ง

2.3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการวางแผนร่วมกันกำหนดนโยบายสถานศึกษาและแนวทางการจัดกิจกรรมก่อนเรียน (Homeroom) มีแผนงานหรือโครงการรองรับการจัดกิจกรรมก่อนเรียน (Homeroom) จัดกิจกรรมให้มีความหลากหลายเหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน จัดการเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญาเน้นการทำงานร่วมกัน ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันแก้ปัญหา และส่งเสริมความสามารถ โดยการชมเชย มอบเกียรติบัตรหรือรางวัล

2.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหามีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งผู้รับผิดชอบกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และร่วมกันหามาตรการการช่วยเหลือนักเรียน วิธีการแก้ปัญหาด้านการส่งเสริมนักเรียน เช่น จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีความหลากหลาย ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล นักเรียนสามารถเลือกกิจกรรมได้ตามความถนัด และความสนใจของนักเรียน จัดกิจกรรมเฉพาะกลุ่ม เช่น กิจกรรมส่งเสริมกลุ่มปกติ/กลุ่มเสี่ยง จัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถพิเศษ วิธีการแก้ปัญหาด้านการป้องกันและแก้ไขปัญห เช่น กิจกรรมการสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนช้าหรือเรียนอ่อน และนิเทศติดตาม ประเมินผลการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนอย่างต่อเนื่อง

2.5 การส่งต่อนักเรียน มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

สถานศึกษากำหนดแนวทางการดำเนินการส่งต่อนักเรียน ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นดำเนินการแก้ไขปัญหานักเรียน โดยวิเคราะห์และพิจารณาข้อมูลนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นประสานงานกับครูแนะแนว และครูฝ่ายปกครองที่จะรับช่วงการช่วยเหลือนักเรียน หากไม่สามารถแก้ปัญหาได้จึงดำเนินการส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

สรุปและอภิปรายผล

1. จากการศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบมีขั้นตอน เครื่องมือและวิธีการที่ชัดเจน โดยครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นและครูหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานขาดความรู้ ความเข้าใจในการใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล เกณฑ์ในการคัดกรองนักเรียน ไม่มีการบันทึกข้อมูลที่ชัดเจน ขาดการดูแลเอาใจใส่ การเยี่ยมบ้านนักเรียนไม่สามารถทราบข้อมูลนักเรียนอย่างแท้จริงทำให้ไม่สามารถนำข้อมูลนักเรียนมาวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนให้มีประโยชน์ในการส่งเสริมนักเรียน การจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนไม่มี

ความหลากหลายไม่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนหรือปัญหาของนักเรียนทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาของนักเรียนได้ถูกวิธี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุทธิรัตน์ หัตถกิจ (2552) พบว่า ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุตาพรรณ กาละพงษ์ (2553) พบว่า ปัญหาการดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาปัญหาการดำเนินงานเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาไม่ได้จัดทำแผนปฏิทินการเยี่ยมบ้าน ทำให้ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นไม่สามารถเยี่ยมบ้านนักเรียนให้ครบทุกคนได้ การจัดทำเครื่องมือการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลไม่มีความชัดเจน ขาดความรู้และความเข้าใจในการออกแบบ การเยี่ยมบ้านนักเรียนไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองทำให้ไม่ได้รับข้อมูลนักเรียนที่ชัดเจนตามสภาพความเป็นจริง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของมัลลิกา ศรีวิสุทธิ (2547) พบว่า เครื่องมือหรือวิธีการรู้จักนักเรียนไม่ชัดเจน ขาดความรู้และทักษะเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือ วิธีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การเยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุตาพรรณ กาละพงษ์ (2553) พบว่า ปัญหาด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คือ ความยากลำบากของครูที่ปรึกษาในการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากขาดการประชุมคณะครูเพื่อสร้างความเข้าใจเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน และวางแผนการจัดทำแบบคัดกรองนักเรียนที่ชัดเจน และไม่ได้สรุปผลการคัดกรองนักเรียนแยกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง/กลุ่มมีปัญหา กลุ่มพิเศษเป็นรายบุคคลที่ชัดเจนเพื่อนำผลมาสรุปมาพัฒนาและดูแลนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลนักเรียนที่เป็นจริง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของภีมรตา มาฤชี (2555) พบว่า การคัดกรองนักเรียนต้องพิจารณาข้อมูลหลายๆ ด้าน เพราะว่าการคัดกรองนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินการหลังจากที่ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นได้ศึกษาทำความเข้าใจกับนักเรียนเป็นรายบุคคลและพิจารณาเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง/กลุ่มปัญหา และกลุ่มพิเศษ ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นประสานงานกับผู้ปกครองในการคัดกรองนักเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการช่วยเหลือนักเรียน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของนราพร มิทะลา (2553) พบว่า ปัญหาด้านการคัดกรองนักเรียนคือ ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนมีความน่าเชื่อถือ ทำให้การแบ่งกลุ่มนักเรียนมีมาตรฐาน

1.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเป็นการจัดกิจกรรมสนับสนุนให้นักเรียนมีคุณภาพ และมี

ความภาคภูมิใจในตนเอง แต่การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักเรียนโรงเรียนไม่สามารถจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับสนใจและความต้องการของนักเรียนให้ครบทุกคน จัดกิจกรรมตอบสนองความต้องการของนักเรียนได้เพียงบางคน บางกลุ่ม นโยบายสถานศึกษาในการพัฒนานักเรียนกับกิจกรรมก่อนเรียน (Homeroom) ยังไม่สอดคล้องกัน สถานศึกษากำหนดแนวทางการพัฒนานักเรียนไม่ชัดเจนทำให้ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นไม่สามารถนำไปปรับใช้ในห้องเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของภิมรดา มาฤทัย (2555) พบว่า การจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนสามารถทำได้หลายวิธี คือ กิจกรรมก่อนเรียน (Homeroom) เป็นกิจกรรมที่ครูปรึกษา/ครูประจำชั้นจัดกิจกรรมร่วมกับนักเรียน โดยสามารถจัดกิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม ตามความเหมาะสมและความต้องการของนักเรียน มีการวางแผนการจัดกิจกรรมก่อนเรียน (Homeroom) โดยยึดหลักบูรณาการสอดคล้องกับนโยบายของสถานศึกษา และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุรินทร์ โพธิ์เหมือน (2553) พบว่า ปัญหาด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน คือ นักเรียนไม่สามารถจัดกิจกรรมที่ตนเองสนใจและต้องการ นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษไม่ได้รับการส่งเสริมจากโรงเรียน

1.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนสำคัญครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นจะต้องมีเวลาในการให้คำปรึกษาและจัดกิจกรรมช่วยเหลือนักเรียน แต่ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นมีภาระงานสอนและงานพิเศษทำให้ไม่เวลาในการให้คำปรึกษาและจัดกิจกรรมและยังขาดความรู้และเทคนิคการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นจัดกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหามิ่สอดคล้องกับปัญหาของนักเรียนขาดกำหนดการจัดกิจกรรม ไม่มีรูปแบบที่แน่นอนและชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวิรัตดา วิชาพร (2557) พบว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนนั้น ในชั้นแรกครูที่ปรึกษาจะต้องมีเวลา ในการให้คำปรึกษากับนักเรียนที่มีปัญหา โดยจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อช่วยเหลือนักเรียน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของเจริญ ทางกรณ์ (2558) พบว่า ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นมีภาระงานที่มากขึ้น และขาดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนในการจัดกิจกรรมทำให้ไม่มีการวางแผนการจัดกิจกรรมและขาดความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรม

1.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาไม่ได้ติดตามผลการช่วยเหลือจากการส่งต่อนักเรียน ขาดการชี้แจงแนวทางการประสานงานและบันทึกการส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เกี่ยวข้องเฉพาะด้าน ขาดการติดตามผลการส่งต่อนักเรียนกับผู้เกี่ยวข้องเฉพาะ และไม่มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบการติดตามผลการส่งต่อนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุธิดา ภักดีบุญ (2548) พบว่า ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนมีปัญหาต่อการช่วยเหลือหรือมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ให้ดำเนินการส่งต่อให้ผู้เกี่ยวข้องเฉพาะด้านหรือหน่วยงานภายนอกที่สามารถดูแลหรือมีวิธีการเฉพาะที่จะช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้การช่วยเหลือมีประสิทธิภาพ ต้องดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนเพื่อส่งต่อ

นักเรียน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมศักดิ์ บั้งเงิน (2553) พบว่า การประสานงานการส่งต่อนักเรียนของแต่ละโรงเรียนไม่เป็นระบบทั้งการส่งต่อภายในและส่งต่อนอก หน่วยงานภายนอกไม่มีบทบาทในการส่งต่อนักเรียน ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นไม่ติดตามผลการส่งนักเรียนและยังขาดความรู้ในการส่งต่อนักเรียน

2. แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท พบว่า

2.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้ สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเพื่อจัดทำแผนและปฏิทินปฏิบัติงานการเก็บข้อมูลพื้นฐานนักเรียนเป็นรายบุคคล จัดเตรียมเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลนักเรียน การเยี่ยมบ้านนักเรียน และจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นกับนักวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวีรพงษ์ เจริญไชย (2554) พบว่า โรงเรียนดำเนินงานจัดทำระเบียบสะสมอย่างต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน การดำเนินเพื่อการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยการสัมภาษณ์และศึกษาระเบียนสะสม แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) และการเยี่ยมบ้านนักเรียน ทำให้ทราบสภาพความเป็นอยู่ทางบ้านของนักเรียนโดยเฉพาะนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา รวมทั้งการจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเอง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของภทริยา ดังก้อง (2548) พบว่า มีการจัดทำโครงการ และแผนปฏิบัติงาน การติดต่อประสานงานกับนักวิชาชีพ เช่น นักจิตวิทยา/นักสังคมสงเคราะห์

2.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดประชุมครูเพื่อวางแผน ชี้แจง วิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียน (SDQ) ทำความเข้าใจเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียน และนำผลการวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียน (SDQ) ในการแบ่งกลุ่มนักเรียนรายงานผลต่อครูหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ชี้แจงหรือประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเข้าใจถึงประโยชน์ของการคัดกรองนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของรุจิราภรณ์ คำศิลา (2552) พบว่า สถานศึกษาจัดประชุมร่วมกับครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นเพื่อร่วมกันวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียน (SDQ) และคัดกรองนักเรียนจำแนกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง/กลุ่มมีปัญหา และกลุ่มพิเศษ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของเทพพร สุวรรณโส (2553) พบว่า กระบวนการในการคัดกรองนักเรียนมีการจัดอบรมประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจการคัดกรองนักเรียนและจัดทำคู่มือ รวมถึงจัดเก็บข้อมูลอย่างมีระบบ และจัดประชุมผู้ปกครองให้เข้าใจถึงประโยชน์ของการคัดกรองนักเรียน

2.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูได้วางแผนร่วมกันกำหนดนโยบายสถานศึกษาและแนวทางในการจัดกิจกรรมก่อนเรียน (Homeroom) โดยครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนตามความสนใจ ความถนัดและความต้องการของนักเรียน และประเมินผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนเป็นราย

กิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของประชัน ธิมา (2556) พบว่า จัดทำหลักสูตรในการจัดกิจกรรมก่อนเรียน (Homeroom) กำหนดปฏิทินให้ชัดเจน มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ จัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนให้เหมาะสมและสร้างสรรค์ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของพรชนก รัชมิรัตน์ (2552) พบว่า การจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนให้ตรงกับสภาพปัญหาของนักเรียน ความต้องการ ความถนัดและความสนใจของนักเรียน

2.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหามีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้ สถานศึกษาแต่งตั้งผู้รับผิดชอบกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน เพื่อหาแนวทางการจัดกิจกรรมในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา จัดบริการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน และจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติให้ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นจัดการความรู้ (KM) เพื่อพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ และนำความรู้ไปใช้ให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเกียรติพงษ์ เกิดศรี (2557) พบว่า สถานศึกษามีการประชุมคณะกรรมการ จัดหาแบบบันทึกการให้คำปรึกษา มีการจดบันทึกการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนพร้อมทั้งจัดทำบันทึกรายงานผลการให้คำปรึกษาทุกภาคเรียน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของพรชนก รัชมิรัตน์ (2552) พบว่า สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นเข้ารับการอบรม เพื่อพัฒนาตามกระบวนการจะได้นำความรู้ เทคนิคการให้คำปรึกษาและดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้

2.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้ สถานศึกษาประชุมวางแผนขั้นตอนการดำเนินการส่งต่อนักเรียน โดยแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามผลการส่งต่อนักเรียนกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน จัดทำระบบฐานข้อมูลกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการช่วยเหลือนักเรียนและจัดทำบันทึกการติดตามผลช่วยเหลือในการส่งต่อนักเรียน และนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินการส่งต่อนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเกียรติพงษ์ เกิดศรี (2557) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูให้ความสำคัญการส่งต่อนักเรียน โดยชี้แจงให้ผู้ปกครองเข้าใจการส่งต่อนักเรียนไปยังหน่วยงานภายนอก โครงการ 1 ดำรง 1 ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น 1 ผู้ปกครอง ในการแก้พฤติกรรมนักเรียนให้ดีขึ้น ในแต่ละโรงเรียนจะต้องมีการประสานงานกับสถานีดำรงโรงพยาบาล อนามัย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของศกรินทร์ โพธิ์เพชร (2559) พบว่า ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นชี้แจงแนวทางการประสานงานและบันทึกการส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการช่วยเหลือนักเรียนให้มีการจัดทำบันทึกการส่งต่อทุกครั้งให้เป็นปัจจุบัน และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบด้านการติดตามดูแลนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 โรงเรียนควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นให้มีความรู้ด้านทักษะการให้คำปรึกษา และการป้องกันและแก้ไขปัญหาภายในโรงเรียน

1.2 ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสนับสนุนและส่งเสริมทุกฝ่ายให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชานนาท

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน เพื่อให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). ระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

กระทรวงสาธารณสุข กรมสุขภาพจิต. (2551). คู่มือครูระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนช่วงชั้นที่ 1-ช่วง
ชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6). (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

เกียรติพงษ์ เกิดศรี. (2557). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
(การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

เจริญ กางกรณ. (2558). แนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
โรงเรียนกลุ่มบ้านไร่เนินเหล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

เทพพร สุวรรณโส. (2553). การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนลังกาพิทยา
คม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนมเขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต (การ
บริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

นราพร มิทะลา. (2553). ปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โรงเรียนมัธยมศึกษา ในอำเภอเขาฉกรรจ์ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว. งาน
นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.

บุญชม ศรีสะอาด. (2543). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

_____. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- ประชัน อีมา. (2556). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ประภาพรณ เสี่ยงค์. (2550). การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ด้วยการวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ: อี.เค.บุ๊คส์.
- พรชนก รัตมีรัตน์. (2552). ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหากระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 4. สืบค้นเมื่อ 13 เมษายน 2561, จาก <http://www.grad.snru.ac.th>.
- ภทริยา ดังก้อง. (2548). การศึกษาผลสำเร็จการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสหวิทยาเขตเวียงโกศัย 1 จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- ภีมรดา มาฤชี. (2555). สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโรงเรียนพนัสนิคมวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มัลลิกา ศรีวิสุทธิ. (2547). การศึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- รุจิราภรณ์ คำศิลา. (2552). สภาพปัญหาและการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วิรัตดา วิชาพร. (2557). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- วีรพงษ์ เจริญไชย. (2554). สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ศักรินทร์ โพธิ์เพ็ชร. (2559). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

- สมศักดิ์ บั้งเงิน. (2553). การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนา
การศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท. (2561). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.
2561. (เอกสาร). ชัยนาท: ผู้แต่ง.
- สุดาพรรณ กาละพงษ์. (2553). ปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในโรงเรียนมัธยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. งานนิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุทธิรัตน์ หัตถกิจ. (2552). ปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
(การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุธิดา ภัคดีบุญ. (2548). การวิจัยพหุเทศะกรณีศึกษาของระบบการดำเนินการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในสถานศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา).
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรินทร์ โพธิ์เหมือน. (2553). ปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 3. ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา).
มหาวิทยาลัยราชภัฏมุกดาหาร.

**การวิเคราะห์ความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลการวัดพฤติกรรมประชาธิปไตย
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างกลุ่มโรงเรียนในเมือง
กับกลุ่มโรงเรียนนอกเมือง ของเขตภาคเหนือตอนล่าง**
**Invariant Analysis of Democratic Behavior Measurement Model
of Mathayomsuksa 3 Students between urban Schools
with Suburb Schools In the Lower Northern Area**

เจษฎาพร มีเทียม(Jedsadaporn Meetiem)

สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

*Corresponding author. E-mail: jedsadaporn51ao@gmail.com

บทคัดย่อ

รายงานการวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษา 1) เพื่อการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดพฤติกรรมประชาธิปไตยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 2) เพื่อศึกษาความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบโมเดลการวัดพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำแนกประเภทของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างกลุ่มโรงเรียนที่อยู่ในเมืองกับนอกเมือง ในเขตภาคเหนือตอนล่างประจำปีการศึกษา 2559 จำนวน 4 จังหวัด ได้แก่ พิจิตร โขงเจียม นครสวรรค์ กำแพงเพชร และสุโขทัย จำนวนนักเรียน 836 คน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้แก่แบบสอบถาม จำนวน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าสถิติไค-สแควร์ วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis) ด้วยโปรแกรมลิสเรล (LISREL) และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนผลการศึกษาพบว่า

1. โมเดลการวัดพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ หลังปรับโมเดลมีลักษณะคงเดิม ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวชี้วัดทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าโมเดลการวัดพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความตรงเชิงโครงสร้าง

2. โมเดลการวัดพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มโรงเรียนในเมือง สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ หลังปรับโมเดลมีลักษณะคงเดิม ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวชี้วัดทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าโมเดลการวัดพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มโรงเรียนในเมืองมีความตรงเชิงโครงสร้าง

3. โมเดลการวัดพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มโรงเรียนนอกเมือง สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หลังปรับโมเดลมีลักษณะคงเดิม ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ

ของตัวชี้วัดทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าโมเดลการวัดพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มโรงเรียนนอกเมืองมีความตรงเชิงโครงสร้าง

คำสำคัญ: การวิเคราะห์ความไม่แปรเปลี่ยน, โมเดลการวัดพฤติกรรมประชาธิปไตย

Abstract

Independent studies were to study 1) Test of corresponds to democratic behavior measurement model with empirical data 2) Study an invariant of democratic behavior measurement model of Mathayomsuksa 3 students which classified by school type. The samples were 836 Mathayomsuksa 3 students between urban schools with suburb schools in the lower northern area all 4 provinces e.g. Phitsanulok, Nakhonsawan, Kamphaengphet and Sukhothai. The instruments were 836 questionnaires. The statistically used analyzed by frequency, percentage, relative Chi-Square Ratio, Confirmatory Factor Analysis (LISREL Program) and Goodness of Fit Index: GFI). Results of the study as follows;

1. Democratic behavior measurement model of Mathayomsuksa 3 students corresponds to correspond to empirical data. After modifying the model has the character originally. The weight of every element significant at the 0.05 level which shows that Democratic behavior measurement model of Mathayomsuksa 3 student urban schools has a construct Validity.

2. Democratic behavior measurement models of Mathayomsuksa 3 student's urban schools correspond to empirical data. After modifying the model has the character originally. The weight of every element significant at the 0.05 level which shows that Democratic behavior measurement model of Mathayomsuksa 3 student's urban schools has a construct Validity.

3. Democratic behavior measurement model of Mathayomsuksa 3 students of suburb schools schools corresponds to empirical data. After modifying the model has the character originally. The weight of every element significant at the 0.05 level which shows that Democratic behavior measurement model of Mathayomsuksa 3 student's suburb schools has a construct Validity

Keywords: Invariant Analysis, Democratic Behavior Measurement Model

บทนำ

ประเทศไทยมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ยึดหลักการสำคัญ 5 ประการ คือ หลักสิทธิเสรีภาพหลักความเสมอภาค หลักนิติธรรม หลักการใช้เหตุผล และหลักการยอมรับเสียงข้างมากที่ต้องเคารพสิทธิของเสียงข้างน้อย วิธีการดำเนินชีวิตประชาธิปไตยของประชาชนในสังคมถือเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งของระบอบประชาธิปไตยซึ่งรูปแบบของวิถีประชาธิปไตยนั้นขึ้นอยู่กับการบ่มเพาะวิถีคิดและวิถีชีวิตของคนในสังคมที่ถ่ายทอดกันมาจากรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่งโดยผ่านกระบวนการหล่อหลอมทางสังคม ได้แก่ ครอบครัว ครู กลุ่มเพื่อน และสื่อมวลชน จนกลายเป็นวิถีประชาธิปไตยการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคมโดยยึดหลักประชาธิปไตยในการอยู่ร่วมกัน รู้จักเคารพในสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น เคารพในกติกาที่ร่วมกันสร้างมีความรับผิดชอบ และทำประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม พลเมืองที่มีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ เป็นผู้ที่ยึดมั่นในหลักการทางประชาธิปไตยในการดำรงชีวิตปฏิบัติตนตามกฎหมาย และเป็นประโยชน์ต่อสังคม มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งจะก่อให้เกิดการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้เป็นสังคมและประเทศประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ตามหลักการประชาธิปไตย (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2554: 1)

สังคมประชาธิปไตยเป็นสังคมที่ประเทศทั่วโลกยอมรับว่าเป็นสังคมที่ดีที่สุด ด้วยมีรูปแบบการปกครองประเทศ ที่ทำให้ประชาชนนั้นมีส่วนร่วมในอำนาจประชาธิปไตย และสามารถติดตามดูแลบ้านเมืองของตนให้ดำเนินไปตามทิศทางที่ถูกต้องเป็นธรรม และสอดคล้องกับนโยบายที่ฝ่ายบริหารได้แถลงไว้กับประชาชน ด้วยเหตุนี้การสร้างภาคประชาสังคมให้มีคุณภาพและมีหลักการเชื่อถือได้จึงเป็นเรื่องสำคัญ โดยเฉพาะการส่งเสริมความรู้ตามวิถีทางประชาธิปไตยให้แพร่หลายในทุกระดับ โดยเฉพาะในโรงเรียนหรือสถานศึกษา โรงเรียนหรือสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมประชาธิปไตย และการสอนการเรียนรู้ถึงสังคมประชาธิปไตยไว้มาก โดยมีรัฐธรรมนูญโรงเรียนและสถานศึกษาที่สอนให้นักเรียนรู้เรื่องการเลือกตั้งผู้นำของตนเอง และสร้างบทบาทในการทำงานร่วมกัน ให้เรียนรู้การประชุมแสดงความคิดเห็นเพื่อส่วนรวมตามวิถีทางประชาธิปไตย เป็นการวางรากฐานประชาธิปไตยเบื้องต้น (เทศนา ธรรมชน. 2555: 65-66) ในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เรียนรู้เรื่องประชาธิปไตยในโรงเรียน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมที่มีส่วนในการให้เด็กได้เรียนรู้อย่างกว้างขวางลงมือปฏิบัติจริงควบคู่ไปกับวิถีชีวิตร่วมกับครอบครัวและสังคมที่เขาอาศัยอยู่โดยมีโรงเรียนเป็นศูนย์กลางการถ่ายทอดความรู้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ดีเป็นแบบอย่าง การเรียนรู้ประชาธิปไตยในโรงเรียนก็จะเกิดมรรคผลต่อไปได้ (ดิเรก ศรีวะโสภา, 2554: 34)

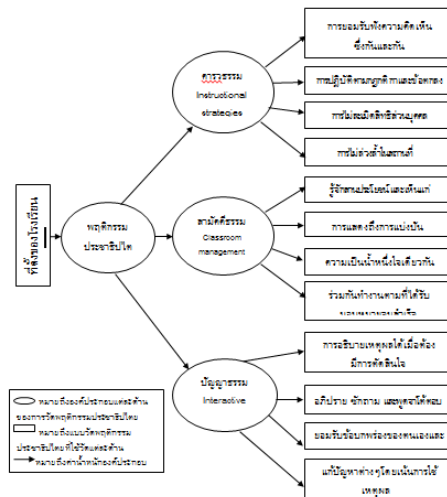
จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็น

พลเมืองไทยและเป็นพลโลกยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพและได้กำหนดจุดหมายสำคัญที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมวิถีชีวิตประชาธิปไตยนักเรียน ให้มีความรักชาติมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก เน้นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องการทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลการจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆอย่างเหมาะสมการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552: 4-5) และในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กไทยสู่ประชาคมอาเซียนให้ประสบผลสำเร็จ ได้มีการกำหนดเป้าหมายคุณลักษณะของเด็กไทยที่จะพัฒนาสู่การเป็นประชาคมอาเซียนได้อย่างชัดเจน ทั้งด้านความรู้ทักษะกระบวนการ และเจตคติซึ่งการมีวิถีชีวิตประชาธิปไตยยึดมั่นในหลัก ธรรมมาภิบาล คือในด้านการระบอบธรรม ปัญญาธรรม และสามัคคีธรรมซึ่งเป็นหนึ่งในคุณลักษณะของเด็กไทยในประชาคมอาเซียนในด้านเจตคติที่พึงมี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554: 10)

ดังนั้นการปลูกฝังประชาธิปไตยต่อเยาวชนจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งและเพื่อให้เยาวชนรุ่นใหม่มีความรู้มีความเข้าใจในการเมืองอย่างแท้จริง เด็กและเยาวชนทุกคนควรได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการเมืองที่ถูกต้องและให้มีความเหมาะสมกับวัย เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อม และยังเป็นการสร้าง ความเข้าใจที่ถูกต้องก่อนการเข้าร่วมในวิถีประชาธิปไตยอย่างเต็มรูปแบบตลอดจนเป็นผู้หนึ่งที่มีส่วน ร่วมกำหนดจุดเริ่มต้นของสังคมประชาธิปไตยแบบเต็มใบ ซึ่งเยาวชนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป สามารถใช้สิทธิในการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตยได้ (จิระ เงินออก, 2552: ออนไลน์) จาก เหตุผลที่ได้กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงได้เห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาประชาธิปไตยให้กับนักเรียนใน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นช่วงวัยที่กำลังจะเข้าสู่การเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย ประกอบกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้ทำการศึกษา นั้น ทำการศึกษากับกลุ่มนักเรียนที่สังกัดใน หน่วยงานรัฐบาลเป็นส่วนใหญ่และด้วยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่มีความแตกต่างกันในการนี้ ผู้วิจัย จึงได้ทำการศึกษากับนักเรียนในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนและ เนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ทำให้สังคมความเป็นประชาธิปไตยนั้นมีการเปลี่ยนแปลง ไปมากด้วยเช่นกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลการวัดพฤติกรรม ประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างกลุ่มโรงเรียนที่อยู่ในเมืองและนักเรียนที่อยู่นอก เมือง เพื่อให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับแบบวัดพฤติกรรมประชาธิปไตย และจากการศึกษาคุณภาพของแบบ วัดในครั้งนี้เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็นครูผู้ปกครอง หรือนักวิชาการต่างๆ ได้นำแบบวัดดังกล่าวใช้เป็นแนวทางในการที่จะพัฒนาพฤติกรรมตามวิถี ประชาธิปไตยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

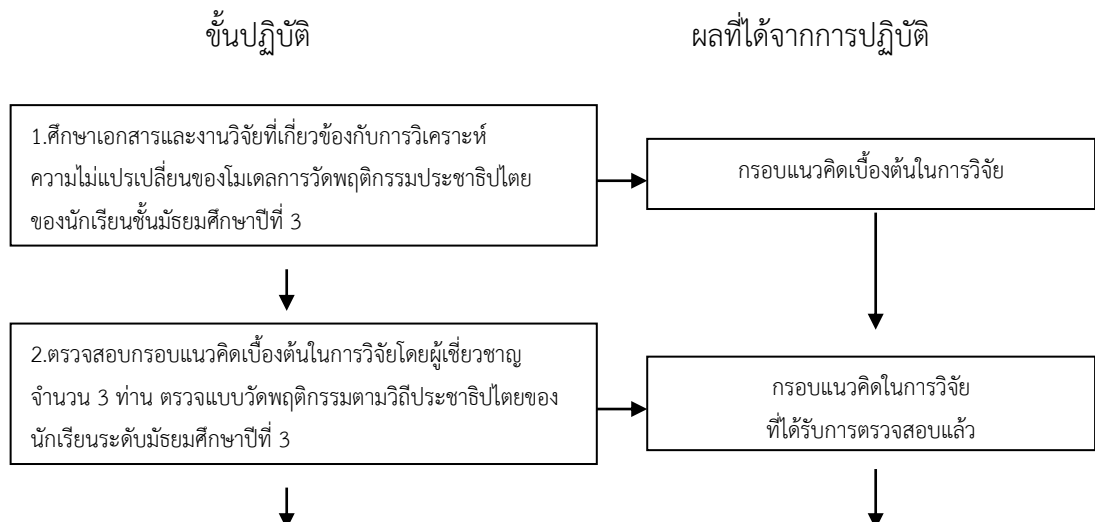
1. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดพฤติกรรมประชาธิปไตยกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. เพื่อศึกษาความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบโมเดลการวัดพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำแนกประเภทของโรงเรียน

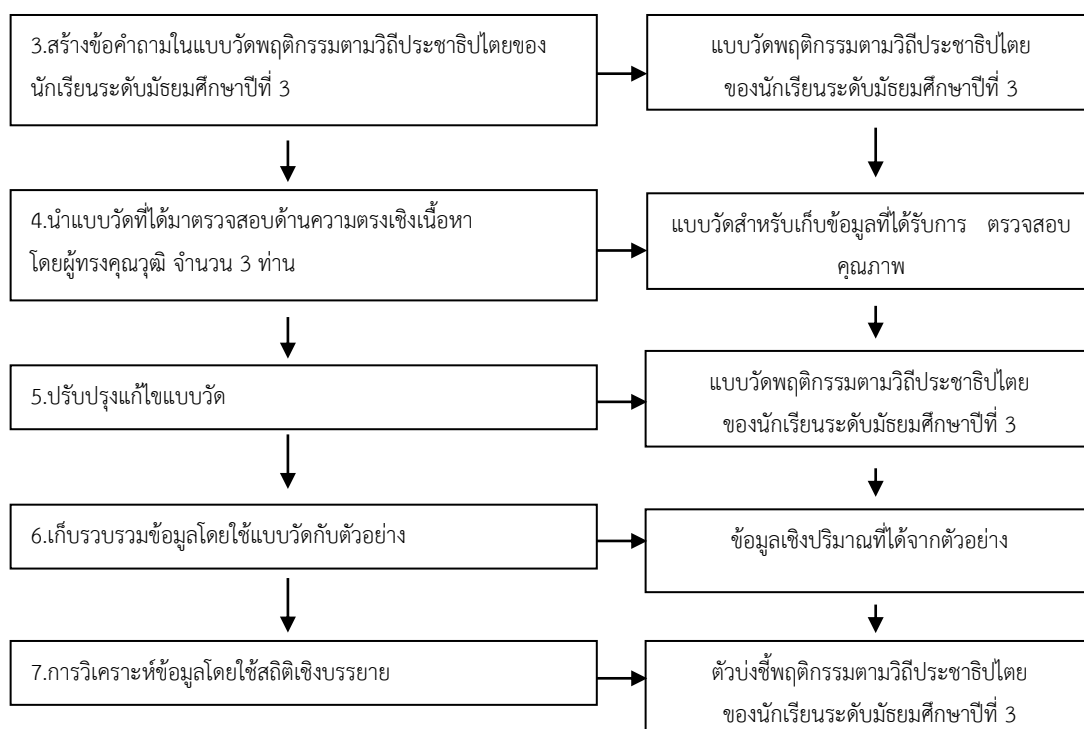

ภาพ 1 โมเดลการวัดพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างกลุ่มโรงเรียนในเมืองกับโรงเรียนนอกเมือง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลการวัดพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างกลุ่มโรงเรียนในเมืองกับกลุ่มโรงเรียนนอกเมือง ของเขตภาคเหนือ โดยมีรายละเอียดของขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย ดังภาพ

ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการวิจัยเป็น 2 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 การพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้เพื่อสร้างโมเดลการวัดพฤติกรรมตามวิถีประชาธิปไตย ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3

วิธีดำเนินการ

ในการสร้างโมเดลการวัดพฤติกรรมตามวิถีประชาธิปไตย ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีวิธีดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้พฤติกรรมตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อพิจารณาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้
2. นำข้อสรุปที่ได้จากการศึกษาเอกสารมาสร้างกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการวิจัยเพื่อให้ครอบคลุมประเด็นทั้งหมด ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านการวางธรรม 2) ด้านสามัคคีธรรม และ 3) ด้านปัญญาธรรม
3. นำกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการวิจัยมาเป็นกรอบในการสร้างแบบคำถาม
4. เลือกผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ รวมถึงนิยามของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย เกณฑ์ในการเลือกผู้เชี่ยวชาญ คือ เป็นนักวิชาการหรือผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมตามวิถีประชาธิปไตย

5. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามและรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความถูกต้องและความเหมาะสมของข้อคำถาม ภาษาที่ใช้ พร้อมทั้งขอคำแนะนำเพิ่มเติม จากนั้นผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

6. ผู้วิจัยติดต่อและนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ โรงเรียน เกรดเฉลี่ย และแผนการเรียน

ตอนที่ 2 วัดระดับความเป็นจริงของพฤติกรรมตามวิถีประชาธิปไตย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดของนักวิชาการ การวัดระดับความเป็นจริงของนักเรียน แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ซึ่งมีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย จริงน้อยที่สุด

การวิเคราะห์หาค่าข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของพฤติกรรมตามวิถีประชาธิปไตย ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 2 การทดสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดพฤติกรรมตามวิถีประชาธิปไตย ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลการวัดพฤติกรรมประชาธิปไตย ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามที่ตั้งของโรงเรียน

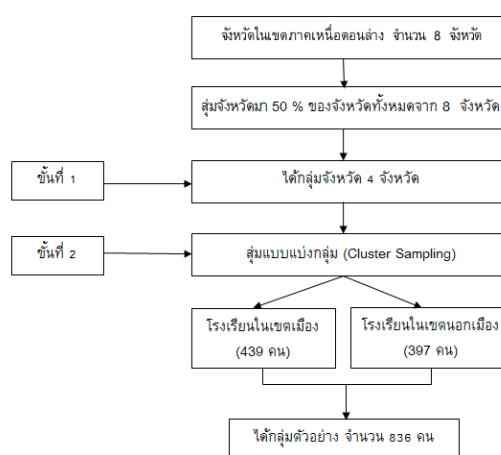
ในการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดพฤติกรรมประชาธิปไตย ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์และทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลการวัดพฤติกรรมประชาธิปไตยตามที่ตั้งของโรงเรียน มีรายละเอียดของการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากร

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างกลุ่มโรงเรียนที่อยู่ในเมืองกับนอกเมือง ในเขตภาคเหนือตอนล่างจำนวน 8 จังหวัด ได้แก่ พิษณุโลก ตาก สุโขทัย เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร พิจิตร นครสวรรค์ และอุทัยธานีประจำปีการศึกษา 2559 จำนวน 245 โรงเรียน จำนวน 31,446 คน เป็นนักเรียนในกลุ่มโรงเรียนในเมือง จำนวน 10,083 คน และเป็นนักเรียนในกลุ่มโรงเรียนนอกเมือง จำนวน 21,363 คน

ตัวอย่าง

ตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างกลุ่มโรงเรียนที่อยู่ในเมืองกับนอกเมือง ในเขตภาคเหนือตอนล่างประจำปีการศึกษา 2559 จำนวน 4 จังหวัด ได้แก่ พิษณุโลก นครสวรรค์ กำแพงเพชร และสุโขทัย จำนวนนักเรียน 836 คน เป็นนักเรียนในกลุ่มโรงเรียนในเมือง จำนวน 439 คน และเป็นนักเรียนในกลุ่มโรงเรียนนอกเมือง จำนวน 397 คน ซึ่งได้มาโดยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ดังแสดงในภาพ

ภาพ 2 การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน

ตัวแปรที่วิจัย

ตัวแปรที่วิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามของตัวแปรที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งยังได้รับการตรวจสอบความเหมาะสมของนิยามตัวแปรวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญในระยะที่ 1 โดยตัวแปรวิจัยประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ด้านการระดมสมอง องค์ประกอบที่ 2 ด้านสามัคคีธรรม และองค์ประกอบที่ 3 ด้านปัญญาธรรม

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียน ผู้วิจัยหาค่าดัชนี IOC (Item Object Congruence) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.50 ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิโดยให้ครอบคลุมกับนิยามที่กำหนดไว้ แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้งเพื่อให้ได้แบบวัดพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนฉบับสมบูรณ์ นำแบบวัดที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha Coefficient) และค่าอำนาจจำแนก

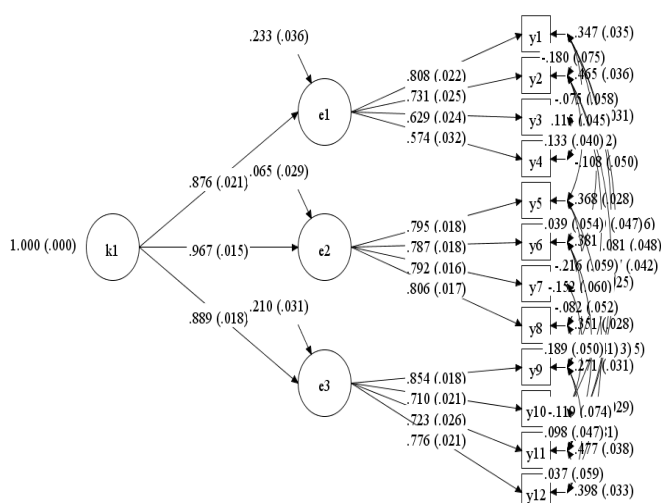
การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ความถี่และร้อยละ เพื่ออธิบายข้อมูลภูมิหลังของตัวอย่างด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป การวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้แก่ 1) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment coefficient) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแล้วนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบจากค่าทดสอบทางสถิติ Bartlett's test of sphericity ถ้ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 แสดงว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่ได้ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ ตัวแปรมีความสัมพันธ์กัน และค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin measures of sampling adequacy (KMO) ต้องมีค่าเข้าใกล้ 1 ข้อมูลจึงมีความเหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) 2) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Second order Confirmatory factor analysis) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดของความยึดมั่นผูกพันกับความเป็นพลเมืองของนักเรียนซึ่งเป็นโมเดลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นว่าสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ โดยใช้โปรแกรมลิสเรล ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์คือค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square Statistics: χ^2) ต้องไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > .05$, $df > 0$) หรือค่าสถิติไค-สแควร์หารด้วยค่าองศาอิสระ (χ^2/df) มีค่าไม่เกิน 2 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index = GFI) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index = AGFI) ต้องมีค่าเข้าใกล้ 1 หรือ มีค่ามากกว่า .95 และค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (Root Mean Square Error of Approximation = RMSEA) โดยค่า RMSEA ที่ดีมากควรมีค่าน้อยกว่า 0.05 การทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลการวัดวัดพฤติกรรมตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนที่แตกต่างกันตามที่ตั้งของโรงเรียน วิเคราะห์โมเดลกลุ่มพหุโดยใช้โปรแกรมลิสเรลทำการทดสอบทั้ง 2 แบบ คือ 1) การทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบโมเดล และ 2) การทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์โดยทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบโมเดลพิจารณาค่าสถิติไค-สแควร์ ซึ่งต้องไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์โดยโมเดลที่ไม่แปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์ เมื่อพิจารณาจากค่าผลต่างของค่าไค-สแควร์ ($\Delta\chi^2$) ที่ได้จากการวิเคราะห์โมเดลที่ต้องการทดสอบ พบว่า มีค่าอยู่ในจุดวิกฤตที่องศาอิสระเท่ากับผลต่างขององศาอิสระของโมเดลที่ต้องการทดสอบ (Δdf) และหากโมเดลมีความไม่แปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์ จะพิจารณาหาโมเดลที่ต้องการทดสอบ (Δdf) และหากโมเดลมีความไม่แปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์ จะพิจารณาหาโมเดลที่ดีที่สุดจากค่าสถิติไค-สแควร์ หารด้วยค่าองศาอิสระ (χ^2/df) จะต้องมีความ χ^2/df น้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. พฤติกรรมประชาธิปไตย แบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 คารวะธรรม ได้แก่ การยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การปฏิบัติตามกฎกติกาและข้อบังคับ การไม่ละเมิดส่วนบุคคล และการไม่ล่วงล้ำในสถานที่ องค์ประกอบที่ 2 สามัคคีธรรม ได้แก่ การรู้จักสถานประโยชน์และเห็นแก่ส่วนรวม การแสดงถึงการแบ่งปัน ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และร่วมกันทำงานตามที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ องค์ประกอบที่ 3 ปัญญาธรรม ได้แก่ การอธิบายเหตุผลได้เมื่อต้องการมีการตัดสินใจ การอธิบาย ชักถามและพุดจาได้ตอบ การยอมรับข้อบกพร่องของตนเองและกลุ่ม และการแก้ปัญหาต่างๆโดยเน้นการใช้เหตุผล

2. โมเดลการวัดพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียน สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (chi-square = 29.171, df = 29, p = 0.4562, RMSEA = .003, CFI = 1.00, TLI = 1.00 และ SRMR = .011) ตัวบ่งชี้ทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบที่ 1 ด้านคารวะธรรม (E1) ด้านที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด ได้แก่ การยอมรับฟัง ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน (Y1) องค์ประกอบที่ 2 ด้านสามัคคีธรรม (E2) ตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด ได้แก่ ร่วมกันทำงานตามที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ (Y8) องค์ประกอบที่ 3 ด้านปัญญาธรรม (E3) ด้านที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด ได้แก่ การอธิบายเหตุผลได้เมื่อต้องการมีการตัดสินใจ (Y9) เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบขององค์ประกอบพฤติกรรมประชาธิปไตย สามารถเรียงค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปน้อย ได้แก่ องค์ประกอบที่ 2 ด้านสามัคคีธรรม (E2) องค์ประกอบที่ 3 ด้านปัญญาธรรม (E3) และองค์ประกอบที่ 1 ด้านคารวะธรรม (E1) มีค่าเป็นบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

$$\chi^2 = 29.171, df = 29, p - value = 0.4562, RMSEA = .003, CFI = 1.000, TLI = 1.000, \\ SRMR = .011$$

3. ผลการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลการวัดพฤติกรรมประชาธิปไตย จำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียน ได้แก่ ในเมืองกับนอกเมือง สรุปได้ว่ามีความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบโมเดล แต่มีความแปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์ ได้แก่ มีความแปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์ของค่าน้ำหนักองค์ประกอบในแต่ละด้าน ค่าน้ำหนักองค์ประกอบขององค์ประกอบหลัก และเมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมของความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้ภายใน ดังตาราง

สมมติฐาน	χ^2	Df	χ^2/df	P	GFI	NFI	RFI	RMR
1) H _{form}	99.01	78	1.27	0.05	0.985	0.993	0.978	0.013
2) H _{form 12'}	129.83	87	1.49	0.002	0.979	0.990	0.985	0.027
$\Delta\chi^2_{2-1} = 30.82^*$ $\Delta df_{2-1} = 9$ ค่าวิกฤต = 16.92								
3) H _{form 12' GA}	หยุดการทดสอบ							
4) H _{form 12' GA TE}								
H _{form GA}	115.73	81	1.43	0.0068	0.982	0.991	0.986	0.039
$\Delta\chi^2_{3-1} = 16.72^*$ $\Delta df_{3-1} = 3$ ค่าวิกฤต = 11.35								
H _{form TE}	204.09	105	1.94	0.00	0.961	0.985	0.981	0.025
$\Delta\chi^2_{4-1} = 103.08^*$ $\Delta df_{4-1} = 27$ ค่าวิกฤต = 46.96								

ตาราง 1 ผลการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างในเมืองกับนอกเมือง

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานขององค์ประกอบพฤติกรรมประชาธิปไตย เปรียบเทียบระหว่างในเมืองกับนอกเมือง สรุปได้ว่า นักเรียนในเมือง สามารถเรียงค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานจากมากไปน้อย ได้แก่ องค์ประกอบที่ 2 ด้านสามัคคีธรรม (E2) องค์ประกอบที่ 3 ด้านปัญญาธรรม (E3) และองค์ประกอบที่ 1 ด้านการะธรรม (E1) มีค่าเป็นบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนนอกเมือง สามารถเรียงค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานจากมากไปน้อย ได้แก่ องค์ประกอบที่ 2 ด้านสามัคคีธรรม (E2) องค์ประกอบที่ 3 ด้านปัญญาธรรม (E3) และองค์ประกอบที่ 1 ด้านการะธรรม (E1) มีค่าเป็นบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะเห็นได้ว่า นักเรียนในเมืองและนักเรียนนอกเมืองมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบของด้านสามัคคีธรรมสูง ที่สุดและมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบด้านการะธรรมน้อยที่สุด

อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัยที่นำเสนอข้างต้น เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมแล้วผลการวิจัยในครั้งนี้ สอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการวิจัย แต่ยังมีบางประเด็นที่น่าสนใจจากการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและด้านพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนพบว่า มี 3 องค์ประกอบ 12 ตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสม โดยผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยว่าการวัดพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนควรประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการ

การประถมศึกษาแห่งชาติ (2552 : ออนไลน์) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมประชาธิปไตย ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 คารวะธรรม องค์ประกอบที่ 2 สามัคคีธรรม และองค์ประกอบที่ 3 ปัญญาธรรม โดยองค์ประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันและครอบคลุมทุกด้านทั้งความรู้ ทักษะ เจตคติและพฤติกรรม

องค์ประกอบด้านคารวะธรรม ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ การยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การปฏิบัติตามกฎกติกาและข้อบังคับ การไม่ละเมิดส่วนบุคคล และการไม่ล่วงล้ำในสถานที่ สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2552: ออนไลน์)

องค์ประกอบด้านสามัคคีธรรม ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ การรู้จักสานประโยชน์และเห็นแก่ส่วนรวม การแสดงถึงการแบ่งปัน ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และร่วมกันทำงานตามที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2552: ออนไลน์) ซึ่งได้กล่าวถึงสามัคคีธรรมว่า เป็นการรู้จักประสานประโยชน์ โดยถือเอาประโยชน์ส่วนรวม หรือของชาติเป็นที่ตั้ง ได้แก่การทำงานร่วมกันอย่างสันติวิธี รู้จักการประนีประนอม โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่ส่วนรวมเป็นส่วนใหญ่ มีการเสียสละความสุขส่วนตนหรือหมู่คณะ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมหรือของชาติรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากส่วนรวมและหน้าที่ต่อสังคมความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของตนในกลุ่มในหน่วยงานและในสังคม

องค์ประกอบด้านปัญญาธรรม ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ การอธิบายเหตุผลได้เมื่อต้องการมีการตัดสินใจ การอภิปราย ชักถาม และพุดจาได้ตอบ การยอมรับข้อบกพร่องของตนเองและกลุ่ม และการแก้ปัญหาต่างๆโดยเน้นการใช้เหตุผล สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2552 : ออนไลน์) ซึ่งได้กล่าวถึงปัญญาธรรมว่าในกรณีที่เกิดปัญหาโต้แย้งหมู่คณะจะต้องพยายามอภิปราย จนกระทั่งสามารถชักจูงให้ทุกคนเห็นคล้อยตาม เมื่อเกิดกรณีต่างก็มีเหตุผลที่ดีด้วยกัน และไม่อาจชักจูงให้กลุ่มหันไปทางใดทางหนึ่งเท่านั้นจึงจะใช้วิธีการออกเสียงถึงแม้ว่าด้านการยอมรับข้อบกพร่องของตนเองและกลุ่ม จะไม่มีผู้ใดศึกษาเพื่อป้องกันพฤติกรรมประชาธิปไตยมาก่อน แต่ด้านนี้ได้รับการเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญว่าสามารถสะท้อนถึงพฤติกรรมประชาธิปไตยได้

2. ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 ผลการวิเคราะห์พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยองค์ประกอบด้านสามัคคีธรรม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด อาจเป็นเพราะโรงเรียนได้มีการกิจกรรมการเรียนการสอนตามกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ จะทำให้เด็กมีทักษะในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ทำให้นักเรียนมีความรักใคร่ปรองดองกัน รู้จักถ้อยทีถ้อยอาศัย รู้ธำรงซึ่งกันและกัน ลดการแข่งขันแต่กลับเป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี นักเรียนจะรู้จักใช้เหตุผล กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออกมากยิ่งขึ้น รู้จักหน้าที่ของตนในการทำงาน ป.มหาพันธ์ (2544: 95 – 102) แสดงว่า พฤติกรรมประชาธิปไตยจะให้ความสำคัญกับด้าน

ปัญญารธรรมข้อค้นพบนี้สนับสนุนผลการวิจัยของ ดำเกิง จันทพลาบูรณ์ (2553) และ นันทนา ประสาทพร (2557) ที่ทำการวัดพฤติกรรมประชาธิปไตยโดยวัดด้านสามัคคีธรรม ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการวัด รองลงมาคือ ด้านปัญญารธรรม และด้านคารวะธรรม ตามลำดับ เป็นที่น่าสังเกตว่า องค์ประกอบด้านคารวะธรรม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุด แสดงว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการะวะธรรมค่อนข้างต่ำ อาจเป็นเพราะเครื่องมือที่ใช้วัดด้านคารวะธรรมเน้นเนื้อหาสาระของวิชาสังคมศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามากเกินไป ส่งผลให้ผู้ตอบแบบวัดไม่ชอบทำแบบวัดส่วนที่เป็นแบบวัดด้านคารวะธรรม ดังนั้น ครูผู้สอน สถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการให้ความรู้เกี่ยวกับการะวะธรรมกับนักเรียนมากขึ้น เพื่อให้ นักเรียนเหล่านี้มีความรู้ความเข้าใจมากขึ้นเกี่ยวกับการะวะธรรม และส่งผลให้เกิดคุณลักษณะของพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนไทยต่อไป

3. ผลการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลสมการโครงสร้างกลุ่มพหุของพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนตามที่ตั้งของโรงเรียนที่แตกต่างกัน พบว่า มีความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบโมเดล คือ ในการวัดพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียน สามารถใช้องค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบหลักในการวัดได้ทั้งในเมืองและนอกเมือง แต่มีความแปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์ ได้แก่ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบขององค์ประกอบหลักและค่าน้ำหนักขององค์ประกอบของแต่ละด้านของพฤติกรรมประชาธิปไตยที่แตกต่างกันระหว่างในเมืองกับนอกเมือง ดังนั้นในการวิเคราะห์ความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลการวัดพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนตามที่ตั้งของโรงเรียนที่แตกต่างกันจึงควรให้ความสำคัญในแต่ละองค์ประกอบและด้านที่ต่างกันด้วย โดยในงานวิจัยนี้ยังมีประเด็นที่น่าสนใจ คือ

3.1 องค์ประกอบด้านสามัคคีธรรมในเมืองและนักเรียนนอกเมืองมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานสูงสุด สะท้อนให้เห็นว่า การวัดพฤติกรรมประชาธิปไตยให้ความสำคัญกับด้านสามัคคีธรรมทั้งในเมืองและนอกเมือง อาจเนื่องมาจากโรงเรียนทั้งในเมืองและนอกเมืองได้มีการกิจกรรมการเรียนการสอนตามกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ จะทำให้เด็กมีทักษะในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ทำให้นักเรียนมีความรักใคร่ปรองดองกัน รู้จักถ้อยทีถ้อยอาศัย รู้จักอาศัยซึ่งกันและกัน ลดการแข่งขันแต่กลับเป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี นักเรียนจะรู้จักใช้เหตุผล กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออกมากยิ่งขึ้น รู้จักหน้าที่ของตนในการทำงาน ป.มหาพันธ์ (2544: 95 – 102) สอดคล้องกับตัวตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุด ได้แก่ การรู้จักสานประโยชน์และเห็นแก่ส่วนรวม (Y5) ขององค์ประกอบด้านสามัคคีธรรม

3.2 องค์ประกอบด้านคารวะธรรมของนักเรียนในเมืองและนักเรียนนอกเมืองมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานน้อยที่สุด แสดงว่า มีการกระจายของข้อมูลสูงทั้งนักเรียนในเมืองและนักเรียนนอกเมือง แสดงให้เห็นว่านักเรียนทั้งในเมืองและนอกเมืองมีความรู้เรื่องคารวะธรรมค่อนข้างต่างกันมากในแต่ละกลุ่ม ดังนั้น ครูผู้สอน สถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควร

ให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการระดมทุนทั้งในเมืองและนอกเมือง ซึ่งจะส่งผลให้เกิดคุณลักษณะของพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิเคราะห์พฤติกรรมประชาธิปไตยในครั้งนี้ทำให้ได้ด้านจำนวน 12 ตัว และมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จึงเหมาะสมสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา ตลอดจนผู้ที่สนใจ โดยสามารถนำแบบวัดพฤติกรรมประชาธิปไตยไปใช้วัดพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนไทยได้ เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนต่อไป

2. การวัดพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนไทยควรให้ความสำคัญกับด้านปัญญารวมทั้งในเมืองและนอกเมือง นอกจากนี้นักเรียนทั้งในเมืองและนอกเมืองควรได้รับการส่งเสริมด้านการระดมทุนอย่างยิ่ง เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับความเป็นประชาธิปไตย ส่งผลให้นักเรียนมีคุณลักษณะพฤติกรรมประชาธิปไตย ซึ่งจะช่วยสนับสนุนให้นักเรียนเป็นพลเมืองที่ดีต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวัดตัวแปรข้อมูลภูมิหลังที่สะท้อนสภาพแวดล้อมทางสังคมของโรงเรียนในเมืองและนอกเมือง ทำให้ได้สารสนเทศมากยิ่งขึ้นเพื่อสะท้อนถึงความเป็นโรงเรียนในเมืองและนอกเมือง

2. ในการวัดพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียน ควรปรับเครื่องมือวัดด้านการระดมทุนให้เป็นแบบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประชาธิปไตย เพื่อความเหมาะสมในการเก็บข้อมูลวิจัยครั้งต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาจาก อาจารย์ ดร.สวณีย์ เสริมสุข และอาจารย์ ดร.บุญส่ง กวยเงิน ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ปรีกษา ตลอดจนช่วยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องของงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณอาจารย์ที่ช่วยให้คำแนะนำด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในเรื่องการให้คำแนะนำในการศึกษาครั้งนี้ ตลอดจนความรัก ความห่วงใย และกำลังใจที่ให้ตลอดมา หากมีข้อผิดพลาดประการใด ข้าพเจ้าขอน้อมรับไว้เพียงผู้เดียว ขอขอบคุณมา ณ ที่นี้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). **การประกันคุณภาพของสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- จิระ เงินอก (2552). **บทความนโยบายการศึกษาไทยกับการปลูกฝังระบอบประชาธิปไตยให้แก่เยาวชน**. จากเว็บไซต์ <http://www.gotoknow.org> (วันที่สืบค้นข้อมูล : 9 กุมภาพันธ์ 2559)
- คำเกิง จันทพลาบูรณ์. (2553). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- นันทนา ประสาทพร. (2557). **การพัฒนาแบบวัดพฤติกรรมตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร**. หลักสูตรปริญญา การศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ป.มหาพันธ์. (2544). **สอนเด็กให้เป็นประชาธิปไตย**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ดิเรก ศรีวะโสภา. (2554). **วารสารวิชาการ**. กรุงเทพฯ : คุรุสภา ลาดพร้าว.
- เทศนา ธรรมชน. (2555). **ประชาธิปไตยต้นแบบ**. กรุงเทพฯ : สยามความรู้.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2554). **การส่งเสริมวิถีประชาธิปไตยผ่านกิจกรรมค่าย**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2552 : ออนไลน์)